

Vlaams
Parlement

vergadering **24**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 28 februari 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in het onderwijs, naar aanleiding van een recente rechterlijke uitspraak	
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de reactie van de minister op het recente arrest betreffende het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in het Gemeenschapsonderwijs (GO!)	5
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de analyse en evaluatie van het Inschrijvingsdecreet	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ouders die aan de schoolpoort kamperen om hun kind te kunnen inschrijven	9
ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het federale voorstel om een infrastructuurfonds voor lokale besturen op te richten	15
ACTUELE VRAAG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over maatregelen om uithuiszettingen van gezinnen met kinderen tijdens de winterperiode te vermijden	19
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de basisdotatie voor het Agentschap Integratie en Inburgering	24
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de eis van Brussels minister Céline Fremault om de vliegroutes van en naar Zaventem te verschuiven	
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een billijke spreiding van de hinder veroorzaakt door de luchthaven van Zaventem tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest	28
ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de nieuwe zeesluis voor Zeebrugge	32
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over zero-emissiebusen voor de vergroening van het openbaar vervoer	35

ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgondersteuning voor personen met een zeldzame ziekte	38
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de invoering van een gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen	
ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de invoering van een gemeenschapsdienst voor bepaalde langdurig werklozen	43
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	48
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het amendement op het Protocol van Montreal inzake substanties die de ozonlaag aantasten, aangenomen te Kigali op 15 oktober 2016 – 1317 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	48
Artikelsgewijze bespreking	49
ONTWERP VAN DECREET houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B – 1418 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	49
Artikelsgewijze bespreking	53
ONTWERP VAN DECREET betreffende het deeltijds kunstonderwijs – 1439 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	53
Artikelsgewijze bespreking	66
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Saeys, Peter Persyn, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Tinne Rombouts en Tine van der Vloet betreffende de uitbreiding en verdieping van de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus – 1427 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	67
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Griet Coppé en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie – 1432 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	69
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het amendement op het Protocol van Montreal inzake substanties die de ozonlaag aantasten, aangenomen te Kigali op 15 oktober 2016 – 1317 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B – 1418 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET betreffende het deeltijds kunstonderwijs – 1439 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Aangehouden stemmingsen	73
Hoofdelijke stemming	73

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Saeys, Peter Persyn, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Tinne Rombouts en Tine van der Vloet betreffende de uitbreiding en verdieping van de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus – 1427 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	74
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Griet Coppé en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie – 1432 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	74
MOTIE van Jan Bertels tot besluit van de op 6 februari 2018 door Jan Bertels in commissie gehouden interpellatie tot minister Jo Vandeuren over de nood aan een sluitende controle op de dagprijzen van rusthuizen – 1476 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	74
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	75
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	78
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	78

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Jos Lantmeeters, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Danielle Godderis-T'Jonck, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Ortwin Depoortere, Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Minister Sven Gatz is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/19)

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in het onderwijs, naar aanleiding van een recente rechterlijke uitspraak

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de reactie van de minister op het recente arrest betreffende het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in het Gemeenschapsonderwijs (GO!)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dames en heren, vorige week was er een vonnis van een burgerlijke rechtbank in Limburg, eerste aanleg, die oordeelde dat elf leerlingen van Scholengroep 14 van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) toch hun levensbeschouwelijke tekenen mogen dragen op school. In dit geval is het levensbeschouwelijk teken een hoofddoek.

De kwestie is hoe het zover is kunnen komen. Vanwaar komen we? Ik breng even in herinnering dat in 2009 het Gemeenschapsonderwijs een centrale omzendbrief heeft gemaakt die in 2013 tot uitvoering is gekomen om toe te laten dat scholen – in dit geval scholengroepen – in hun schoolreglement opnemen dat het dragen van geen enkel levensbeschouwelijk kenteken kan worden getolereerd. Er mag met andere woorden niets worden gedragen van uiterlijke levensbeschouwelijke tekenen wegens redenen van druk, gelijkheid, indoctrinatie. Het is niet onbelangrijk om mee te geven dat dit de aanleiding was.

In die scholengroep is men daar zeer wijs mee omgegaan. Men heeft het gra-dueel ingeschreven. Leerlingen die al op school zaten, mochten hun levensbeschouwelijke tekenen blijven dragen als voorheen. Maar nieuwe leerlingen – waar het hier over gaat – wisten dat als ze starten, ze geen levensbeschouwelijke tekenen mogen dragen.

De uitspraak van de rechter gaat voor alle duidelijkheid enkel over die leerlingen die het schoolreglement hebben aangevochten. Het gaat niet over heel Vlaanderen. Momenteel voeren we het beleid dat elke school, elke inrichtende macht, zelf beslist wat ze daarmee doet. We zien in heel veel scholen in Vlaanderen, zowel in het gemeenschapsonderwijs als in het katholiek onderwijs, dat men in het kader van de gelijkheid, de neutraliteit, geen druk en geen indoctrinatie zegt dat ze geen levensbeschouwelijke tekenen op school willen. Ik herhaal nog eens dat het gaat over geen enkel levensbeschouwelijk teken.

Minister, is het zo dat de regeling die we vandaag kennen in Vlaanderen waarbij elke inrichtende macht zelf oordeelt of men wel of niet levensbeschouwelijke tekenen toelaat, overeind blijft met dit vonnis? Ik denk dat dat belangrijk is voor de scholen die mee volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): De situatie is duidelijk geschetst waarbij er, volgens mij, een wereldvreemd en naïef vonnis is tussengekomen in het reglement van twee Vlaamse scholen omtrent het hoofddoekenverbod.

Ik denk eerlijk gezegd dat dit een soort misbruik is van een mensenrecht. Een mensenrecht, een terecht mensenrecht, namelijk godsdienstvrijheid, wordt hier misbruikt om vrouwendiscriminatie te legitimeren. Er is nog een mensenrecht, het allereerste trouwens, dat zegt dat elk mens vrij, in gelijkwaardigheid en rechten is geboren. Met dat mensenrecht moet ook rekening worden gehouden.

Ik vind het heel erg dat een rechtbank is tussengekomen en exact hetzelfde argument als de islam gebruikt, namelijk de godsdienstvrijheid – terwijl de islam helemaal geen vrije godsdienstbeleving toelaat – om dat allereerste mensenrecht, namelijk de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw, op de helling te zetten.

Minister, ik vraag u dat u als vrouw – ik wil daar de nadruk op leggen: niet alleen als minister, maar ook als vrouw – de politieke moed hebt om u niet te verschuilen achter juridische argumenten en uitgebreide procedures enzovoort, maar dat u een duidelijk standpunt inneemt waarbij een hoofddoekenverbod gehandhaafd wordt en waarbij de reglementen van scholen die al een hoofddoekenverbod hebben, gehandhaafd blijven in officiële scholen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan vrij kort antwoorden.

De vraag die de heer Daniëls stelde, is wellicht een retorische vraag want het antwoord is: ja, er is autonomie van schoolbesturen om gemotiveerd naar plaats en ruimte al dan niet een hoofddoekenverbod op te leggen. Dat geldt in alle scholen van Vlaanderen.

Het GO! heeft een omzendbrief verspreid. Die omzendbrief is ook een aanbeveling aan scholen. Dat belet niet dat scholen in hun schoolreglement overal moeten opnemen waarom ze dat hoofddoekenverbod invoeren. Hier heeft de rechter geoordeeld dat het niet voldoende gemotiveerd was. Ik wil u geruststellen: de uitspraak is niet uitvoerbaar bij voorraad. Het GO! is zich nu aan het beraden of ze al dan niet beroep zullen aantekenen. Ook hier zal de rechtbank zeggen: 'U moet motiveren wat betreft de plaats en het tijdstip waarom u dat doet.' Ze achten het in dit geval onvoldoende gemotiveerd.

Om heel duidelijk te zijn: de regeling die we altijd al voorgestaan hebben en waar ik ook vandaag en morgen achter blijf staan, namelijk dat elke school daar autonoom over kan beslissen, die blijft onverkort gelden. Dat is ook conform de

rechtspraak van de Raad van State en ik zal mij daar heel consequent aan houden. (*Applaus bij CD&V*)

Trouwens, mijnheer Daniëls, u hebt vandaag een mooi nieuw pak aan. (*Gelach*)

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, minister, nu ben ik een beetje in de war. Maar wat betreft het dragen van levensbeschouwelijke tekenen wil ik terugkeren naar de mensenrechten. Er wordt een afweging gemaakt van het ene mensenrecht tegen het andere. In het vonnis gaat het vooral over de gelijkheid en de kansgelijkheid tussen jongeren. Dat is cruciaal. Ik ben blij dat u voor alle scholen beaamt dat de inrichtende machten zelf kunnen oordelen hoe ze ermee omgaan.

De Raad van State heeft in 2014 natuurlijk wel gezegd dat ook als je denkt dat er in de toekomst problemen zullen zijn, je een verbod mag instellen. Er wordt nu gedaan alsof een school enkel een verbod mag invoeren wanneer er een probleem is, maar ook als je problemen verwacht, kun je dat verbod effectief in het reglement opnemen. Voor een school die problemen verwacht, lijkt mij dit nog altijd een zeer legitieme grond om het verbod in het schoolreglement op te nemen.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord en ik ben blij dat u spreekt van een hoofddoekenverbod. We moeten een kat een kat noemen. In de reglementen gaat het over levensbeschouwelijke tekenen die verboden worden. Het moet mij van het hart, levensbeschouwelijke tekenen, zoals een keppeltje of een kruisje aan een ketting dat je van je oma krijgt, zou niet onder zo'n verbod mogen vallen. Het gaat voor mij heel specifiek over de islamitische hoofddoek, die het symbool is van de onderdrukking van de vrouw in de islam en dus van discriminatie en van het schenden van het mensenrecht van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen. Ik blijf dan ook vragende partij voor een algemeen hoofddoekenverbod in alle scholen van Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Het dragen van een hoofddoek door jonge meisjes in een school kan heel veel diverse redenen hebben. We moeten daar vandaag niet over uitweiden. Minister, ik wil u vragen om vooral op koers te blijven. Telkens weer gaat er een kleine storm door Vlaanderen en laait de discussie over een verbod weer op. Blijf op koers, met respect voor het fundamenteel recht op godsdienstvrijheid, maar ook voor de lokale autonomie van de scholen. Ze hebben hun eigen verantwoordelijkheid en als zij van oordeel zijn dat een verbod in hun school en in hun context de juiste beslissing is, dan kunnen ze die nemen en dan kan dat door de rechtbank getoetst worden. Kortom, blijf vooral op koers en laat u niet afleiden door allerlei polemieken. (*Applaus van CD&V*)

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Minister, ook onze fractie blijft vasthouden aan het standpunt dat het een beslissing moet zijn die lokaal moet kunnen worden genomen en die degelijk gemotiveerd moet zijn binnen een specifieke context.

Ik zou mijn tussenkomst vooral willen richten op een zekere verbazing over het feit dat zij die altijd de mond vol hebben over het beschermen van onze westerse waarden nu ineens een rechterlijke uitspraak aanvechten. Het concept dat we in onze samenleving fundamentele rechten hebben, die bewaakt worden door een onafhankelijke rechterlijke macht die daarover oordeelt en de afweging maakt tussen die fundamentele rechten, is essentieel. Wanneer er dan zo'n rechterlijke uitspraak valt, zouden diegenen die het hardst roepen dat ze onze westerse

samenleving verdedigen, de eersten moeten zijn om respect op te brengen voor zo'n rechterlijke uitspraak, de onpartijdigheid daarvan te respecteren en zich te bezinnen over de vraag welke consequentie dat heeft in een breder kader. Wat mij altijd opvalt, is dat wanneer rechters uitspraken doen die sommigen niet aanstaan, ze onmiddellijk die rechters beginnen aan te vallen. Dan is ineens die fundamentele waarde van de scheiding der machten onbelangrijk geworden. Dat is een totaal verkeerde manier om het samenlevingsmodel te verdedigen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, collega's, voor ons is het recht op onderwijs absoluut een mensenrecht. Voor ons is belangrijker wat in mensen hun hoofd zit en wat ze met hun handen kunnen, en dat men daar in het onderwijs mee aan de slag gaat, dan wat er op dat hoofd staat. We moeten alle talenten uitputten. De vrijheid van godsdienst is een belangrijke waarde in onze samenleving. Daar kan enkel over worden gediscussieerd wanneer er op lokaal vlak problemen zijn. Laten we vooral alle jonge Vlamingen, jongens en meisjes, ongeacht afkomst, toch een toekomst geven in ons Vlaams onderwijs. *(Applaus bij sp.a en Groen en van Jan Durnez)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik denk dat het belangrijk is dat u een signaal geeft, een ander signaal dan hier wordt gevraagd. Het kan toch niet dat leerling per leerling nu naar de rechtbank trekt, ze dan in het gelijk worden gesteld, en scholen die daarvoor een hoofddoekenverbod hadden, nu leerlingen met een hoofddoek moeten toelaten. De ene school laat leerlingen toe met een hoofddoek, de andere heeft nog een hoofddoekenverbod. We zitten met een ongelijkheid. Dat noem ik geen lokale autonomie.

Dat is eigenlijk de scholen aan hun lot overlaten en zeggen: 'Trek uw plan, zoek het zelf uit'. Als er iemand naar de rechtbank trekt, moet de school dat zelf maar oplossen. Dat is geen goed beleid. Minister, ik denk dat Vlaanderen het signaal moet uitzenden dat een algemeen hoofddoekenverbod niet kan, dat de hoofddoek in principe toegelaten is, behalve, uiteraard, als er problemen zijn, als er dwang is. Dan moet tijdelijk een beperkt verbod kunnen.

Dat zou de regel moeten zijn, minister. Die zou u moeten vooropstellen en vanuit Vlaanderen invoeren.

Minister Hilde Crevits: Collega's, mijnheer Somers, ik denk dat uw opmerking niet aan mij gericht was.

Verder, als u het vonnis gelezen hebt – ik weet niet wie de moeite gedaan heeft om het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van Tongeren te lezen –, zult u zien dat de rechtbank daar dezelfde redenering volgt als de Raad van State.

Mevrouw Meuleman, ik nodig u uit om het vonnis te lezen. U zult daar de motivering vinden waarom het overlaten aan de autonomie van scholen helemaal niet gelijkstaat aan het in de steek laten van scholen. In principe is elk schoolbestuur vrij. Artikel 9.2 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) laat toe dat een school om bepaalde redenen levensbeschouwelijke tekenen verbiedt. Het gaat hier inderdaad om levensbeschouwelijke tekenen, dat kan van alles zijn.

Zoals de heer Daniëls zegt, hoeft dat niet te zijn wegens incidenten en conflicten, het kan ook een proactief optreden zijn. Het hoofddoekenverbod, of de omzendbrief van het GO! is er niet zomaar gekomen, collega's. Het is er gekomen nadat

een aantal scholen hadden beslist om een verbod in te voeren. Het GO! heeft dan een algemene regel ingevoerd, maar dat ontslaat de school er niet van – ik zal het nog eens laten weten aan al onze scholen in Vlaanderen – om naar eigen context te motiveren. Dat staat ook in het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg. Je moet, je mag je niet verschuilen achter een algemene regel, je moet motiveren in verband met de context van de school.

Nog eens, ik vind niet dat we daarmee scholen aan hun lot overlaten, we verplichten scholen wel om na te denken over de opportuniteit van een verbod. Sommigen vragen nu een groot debat. Sommigen vragen om een algemeen verbod in te voeren. Anderen vragen om een verplichting in te voeren, of geen verplichting maar een vrije keuze. Die keuze bestaat dus. Scholen vragen ook dat ze naar tijd en ruimte zelf beslissingen mogen nemen. Ik zal, collega Kennes, koers houden, de weg vooruit volgen. Ik hoop dat dit door onze Vlaamse scholen zal worden gevolgd. Ik zal hen niet in de kou laten staan, maar we zullen, net zoals we de vorige keer hebben gedaan, opnieuw informatie aan alle Vlaamse scholen sturen om nog eens de regelgeving uit te leggen. Ik zal nog eens uitleggen wat de autonomie is die ze hebben, en op welke manier ze een beslissing kunnen nemen. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voor de N-VA-fractie is het duidelijk: een school is onderwijs, en onderwijs is cruciaal. Onderwijs gebeurt op basis van gelijkheid, er kan geen onderdrukking zijn, er kan geen intimidatie zijn. De scholen, de inrichtende macht, die oordelen dat het voor hen nu vandaag wegens concrete aangelegenheden dan wel om situaties te voorkomen, een verbod op levensbeschouwelijke tekenen nodig is, die hebben absoluut de steun van mijn fractie. Dat is waar het moet over gaan: onderwijs verstrekken op een goede manier. Dat moet met alle middelen worden gevrijwaard. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Wij hebben hier in Vlaanderen een westerse maatschappij waar er een scheiding van machten is. Wij bepalen hier in dit Vlaams Parlement wat decreet wordt en hoe het beleid op het vlak van onderwijs zal worden gevoerd. Iedereen moet in het onderwijs kansen krijgen om te laten zien wie hij is, wat hij is en wat hij kan. Dat is heel belangrijk.

Minister, u bepaalt de richting die het onderwijsbeleid uit moet. Dan zou ik willen dat u een voorbeeld neemt aan iemand die kennis van zaken heeft gehad, die wist waar hij naartoe wilde met zijn staat, namelijk de Turk Kemal Atatürk. Hij richtte de Turkse seculiere staat op. Hij wist waarover het ging. Hij had het lef om een hoofddoekenverbod in te voeren in zowel de scholen, de universiteiten, de overheidsgebouwen als het Turkse parlement. Dat is volgens mij de richting die we moeten volgen. (*Applaus van Chris Janssens*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de analyse en evaluatie van het Inschrijvingsdecreet

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ouders die aan de schoolpoort kamperen om hun kind te kunnen inschrijven

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Goede voorzitter, collega's, minister, eigenlijk staan we hier om iets aan te kaarten dat vandaag niet meer zou mogen bestaan in een beschaafd land waar het recht op onderwijs gegarandeerd is voor elk kind. Zelfs

bij -5 graden, zelfs bij -10 graden, de koudste nacht van het jaar, kamperen ouders voor een plekje op de school die ze voor hun kinderen in gedachten hebben. Wij vinden dat eigenlijk geen goed systeem. Wij vinden dat elke ouder en elk kind het recht heeft op vrije schoolkeuze. We zouden het dan ook logisch vinden dat daar een transparant en helder systeem voor wordt uitgewerkt. Wij stellen voor om een centraal aanmeldingsregister in te voeren dat elk kind het recht geeft om een aantal scholen van voorkeur op te geven. We pleiten er tegelijkertijd voor dat die eerste keuze in de mate van het mogelijke gegarandeerd is.

We hebben de laatste weken een kakofonie van voorstellen, tegenvoorstellen, bedenkingen en bezwaren gehoord uit deze meerderheid. Wij vanuit de oppositie zouden het kind en de keuzevrijheid van de ouders centraal willen stellen en zouden een oproep willen doen om dat centraal aanmeldingsregister en die dubbele inschrijvingen achterwege te laten en eindelijk de hand aan de ploeg te slaan voor een voorstel van decreet waar sp.a elk geval concreet en constructief aan wil meewerken. Minister, zou u dat willen chaperonneren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Goede voorzitter, minister, van mij een gelijkwaardige vraag. We konden lezen dat in Grimbergen al vijf dagen lang mensen aan het kamperen zijn. Ze zullen er meer dan een week staan. Aanvankelijk kampeerden ze in tentjes, maar nu mogen ze 's nachts al slapen in de sportzaal. We konden het verhaal lezen uit Schoten van een grootmoeder die speciaal uit Oostenrijk was overgekomen om te kamperen voor haar kleinzoon. Uit cijfers die de heer De Ro vroeg via een schriftelijke vraag blijkt dat er vorig jaar aan 72 scholen en in maar liefst 38 gemeenten mensen stonden te kamperen. Het gaat dus niet echt om een marginaal fenomeen.

Beste collega's, kan er mij iemand vertellen wie dat aanvaardbaar vindt? Wie vindt dat vandaag aanvaardbaar? Wie durft dat te verdedigen als vrije schoolkeuze? De vrije schoolkeuze van die enkelingen die het zich kunnen permitteren om een grootmoeder vanuit Oostenrijk te laten overkomen om daar een week te gaan kamperen of om meer dan een week verlof te nemen? Is dat vrije schoolkeuze, mijnheer Van Dijck? Dat is toch geen vrije schoolkeuze?

We willen voor iedereen op een gelijke manier die vrije schoolkeuze garanderen. Dan zijn er twee zaken nodig: dan is er een centraal aanmelding nodig, Vlaanderenbreed, en dan is er een gezamenlijke inschrijvingsdatum nodig, die laat genoeg ligt zodat mensen ook nog de kans hebben om naar de opendeurdag te gaan en niet in het vijfde leerjaar al naar de opendeurdag te moeten gaan om hun kind te kunnen inschrijven. Door de manier van werken nu verplichten wij de ouders om al in het vijfde leerjaar een school voor hun kinderen te kiezen. Die kinderen zitten nog in het voorlaatste jaar van het basisonderwijs en ze moeten al een middelbare school kiezen.

Minister, bent u bereid om een inschrijvingsdatum voor heel Vlaanderen vast te leggen die laat genoeg ligt en een centraal aanmeldingsregister voor heel Vlaanderen? (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, laat me duidelijk zijn. Zoals in het Vlaams regeerakkoord staat, staat de vrije schoolkeuze voor deze meerderheid voorop. We hebben daar lang voor gevochten. Het is heel belangrijk dat ouders de kans hebben om een keuze te maken uit de veelheid van pedagogische projecten die onze scholen rijk zijn. Indien we de vrije schoolkeuze consequent willen toepassen en totaal willen respecteren, moeten we voldoende investeren in capaciteit. Deze Vlaamse Regering heeft nooit geziene bedragen in de capaciteit geïnvesteerd.

Ik ga even in op het probleem in Grimbergen. Dankzij het Vlaams Parlement, dat de begrotingen goedkeurt, hebben we aan Grimbergen 7,7 miljoen euro toegewezen om in capaciteit te voorzien. Daarvan is momenteel 12 procent effectief gebouwd. Het zal nodig zijn in die scholen een tandje bij te steken om effectief in bijkomende capaciteit te voorzien.

Als we naar Vlaanderen kijken, is er in het grootste gedeelte van de scholen geen capaciteitsprobleem. Ondanks het feit dat er in het grootste gedeelte van de scholen geen capaciteitsprobleem is, ben ik zeker bereid, indien me die vraag wordt gesteld, voor alle scholen in Vlaanderen te voorzien in een digitale aanmelding op een vaste datum. Aangezien anders wordt georiënteerd, zal het voor basisonderwijs en het secundair onderwijs om een andere datum moeten gaan.

De vraag is dan of we daar meteen criteria moeten aan toevoegen. Ik heb de indruk dat de vraagstellers dit wensen. In veel scholen in Vlaanderen zal dat nooit nodig zijn omdat er voldoende plaatsen zijn en er de komende jaren plaatsen bij zullen komen. Als er problemen zijn, denk ik dat we het er sowieso allemaal over eens zijn dat de aanwezigheid van broers en zussen, de situatie van kinderen van personeelsleden en nabijheid bij de school prioritairere criteria zijn. Dat is zeker het geval in het basisonderwijs, want we willen dat basisscholen buurtscholen zijn. Dat zijn prioriteiten.

Daarnaast is er de vraag of we vasthouden aan de sociale mix die nu in de regelgeving staat. Ik zou in dit verband willen verwijzen naar de beleidsnota die het Vlaams Parlement in het begin van de legislatuur heeft goedgekeurd. Hierin heb ik duidelijk gesteld dat de sociale mix voor mij van belang blijft. Dat zal in de toekomst ook zo blijven.

De vraag is of we die sociale mix het best bereiken met het bestaande systeem met de dubbele contingentering. Ik maak me daar wat zorgen om. De heer De Ro heeft de cijfers opgevraagd. In de periode 2016-2017 is aan 98 scholen gekampeerd. We hebben die scholen gebeld. Slechts 7 van die scholen zijn in het aanmeldingssysteem gestapt. We hebben de andere scholen gevraagd waarom ze daar niet in zijn ingestapt. Ze hebben geantwoord dat het systeem met de dubbele contingentering voor hen te complex is.

Voor we vechten over de straat rollen, moeten we misschien starten met die dubbele contingentering eens van dichtbij te bekijken. Kunnen we die procedure vereenvoudigen? Kunnen we er dankzij de digitale aanmelding en de vaste datum voor iedereen voor zorgen dat op veel minder tijd wordt beslist? De scholen moeten de sociale mix uiteraard blijven hanteren. Zeker voor mezelf is dat een voorwaarde. Kunnen we de scholen echter niet toelaten creatief aan de slag te gaan om te voorzien in alternatieven voor de dubbele contingentering?

Wat de vrije schoolkeuze betreft, zal het de komende jaren nodig zijn ook voor het secundair onderwijs bijkomend te investeren in capaciteit daar waar er problemen zijn met de sociale mix. Ik zou dat graag zien. Ik zal zeker niet meewerken aan de totale afschaffing van de sociale mix. We moeten wel eens kijken naar de wijze waarop we dit aanpakken. Na vier of vijf jaar zien we dat er heel wat zorgen zijn met betrekking tot de complexiteit. Ik zal in dat verband een paar voorstellen doen. Er zijn mogelijkheden om het systeem te vereenvoudigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Caroline Gennez (sp.a): Minister, het goede nieuws is dat u hebt bevestigd dat de kampeertoestanden niet meer zouden mogen bestaan en dat u, samen met sp.a en Groen, effectief wil werken aan een centraal aanmeldingsregister en aan een uniforme inschrijvingsperiode. Dat zal ook de dubbele inschrijvingen voorkomen, die in verschillende scholen voor wachtlijsten zorgen. Dat is alvast een goede zaak.

Een tweede element betreft de sociale mix. Het verwondert me een beetje dat er na vier jaar besturen tijdens deze legislatuur nog moet worden geëvalueerd. De vraag is of de meerderheid dit eigenlijk wil. Als sp.a vinden wij het een evidentie dat een school de afspiegeling van een buurt is.

Dames en heren van de N-VA, indien er meer indicatorleerlingen wonen, komen ze op die school terecht en omgekeerd. Laten we daar niet zo krampachtig op reageren. Laten we een uniform, transparant en digitaal systeem invoeren met respect voor de sociale mix. Zo kunnen we ervoor zorgen dat elk kind de kansen krijgt dat het verdient. Het hoeft heus niet ingewikkeld te zijn. *(Applaus bij sp.a)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is zo dat de discussie rond de sociale mix een beetje als bliksemafleider wordt gebruikt. De kwestie van een digitaal aanmeldingssysteem en de datum kan zo worden geregeld, maar de sociale mix wordt door de N-VA een beetje in de schaal geworpen. Dat hoeft niet zo te zijn. Men kan van start gaan met het aanmeldingssysteem en met de inschrijvingsdata.

Collega's, ik ben blij dat u het principe van de sociale mix toch blijft bevestigen, want het gaat niet op dat uw voorzitter zegt dat het problematisch is in zijn stad, dat men er naast elkaar leeft en dat maatschappij gesuggereerd is, maar als er dan een instrument is en een plek waar echt iets kan worden gedaan en waar mensen samenleven en effectief dag in dag uit met elkaar in contact kunnen komen, dan is het wel op school en dan is het belangrijk dat die scholen een weerspiegeling zijn van de samenleving.

Minister, als u een ander alternatief hebt dan de dubbele contingentering, als u zegt dat u achter het principe blijft staan maar niet zo voor die dubbele contingentering bent, willen wij een ander systeem op zijn waarde beoordelen en zullen wij dat steunen. Maar op dit moment is er enkel die dubbele contingentering en willen wij daar zeker aan vasthouden. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, voorzitter, collega's, voor onze fractie is het zeer belangrijk dat ook in de toekomst ouders de vrije keuze hebben om een school te kiezen die het best bij hun opvoedingsproject en bij hun kind past. Laat dat duidelijk zijn. Uiteraard is het nodig dat scholen de mogelijkheid krijgen om hun capaciteit uit te breiden indien ze die keuze maken. Waar er een capaciteitsprobleem is, is het belangrijk dat ze er ook werk van maken.

Wij ondersteunen het principe van de sociale mix. We hebben al vaak gediscussieerd over de vraag of het instrument van de dubbele contingentering een goed instrument is. Wij zijn van mening dat wij niet getrouwd zijn met het instrument van de dubbele contingentering, maar dat, als we werk willen maken van de sociale mix, het wel belangrijk is dat we een ander instrument hebben, naast dubbele contingentering, om daarmee aan de slag te gaan. Uiteraard zijn wij het eens om te evolueren naar een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum en vinden wij het belangrijk om ook de reglementering in het buitengewoon onderwijs aan te passen, want ook daar stellen zich vandaag problemen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, collega's, als we vandaag vanuit dit huis een boodschap moeten geven aan iedereen die daar nu al dagen kampeert, is het deze: dit parlement, meerderheid en oppositie, is het roerend eens dat op die plaatsen waar het lokaal bestuur de afgelopen jaren zijn verantwoordelijkheid niet heeft genomen om een lokaal aanmeldingssysteem te ontwikkelen, Vlaanderen dit zal doen. Dit was de laatste kampeerperiode, buiten de zomer, buiten Werchter. Dat is het enige wat die ouders vragen.

Laat ons alle andere ruis nu even aan de kant zetten. Als we het daarover allemaal eens zijn – en de camera's zijn getuigen – dan moeten we over twee of drie weken in de commissie alle wetgevende initiatieven daartoe nemen. Het zal niet veel werk vergen. Over een paar weken kan de administratie het dan doen. Als een stad van 44.000 inwoners, zoals de mijne, het op een jaar kan, kunnen de Vlaamse overheid en het Vlaams Parlement dat ook. Al de rest is zever. De mensen staan niet te wachten op de ideologische discussies. Ze willen een aanmeldingssysteem en we moeten dat kunnen doen. *(Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de kampeertoestanden zijn weinig fraai. Ouders voelen zich daartoe blijkbaar verplicht omdat ze voor hun kinderen een school willen waar het onderwijsniveau nog voldoende hoog is, terwijl ze, samen met ons, vaak vaststellen dat vooral in grootsteden in heel wat scholen het niveau daalt onder andere ten gevolge van aanhoudende immigratie. Dat is vaak de olifant in de kamer in dit debat.

Wat ik vooral essentieel vind, minister, is dat de vrijheid van onderwijs ook in dezen overeind blijft. Het principe waarbij een overheid een school gaat toewijzen aan leerlingen, is daarmee in strijd. Wij willen u vragen en oproepen, voor eender welke beslissing u neemt, dat het principe van de vrije schoolkeuze dat een deel is van de vrijheid van onderwijs en cruciaal is, vooral overeind blijft. In heel dit debat moet dat de essentie zijn voor elke leerling, dat hij of zij vrij kan kiezen naar welke school hij of zij gaat.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Collega's, minister, laat het duidelijk zijn dat de N-VA voor het systeem van een centrale aanmelding is. Het is objectief, het is transparant, het is Vlaanderenbreed. Er is één tijdslijn, het vermijdt dubbele inschrijvingen, het vermindert de planlast.

Maar zeggen dat, als er geen akkoord is, mevrouw Meuleman, dat de schuld van de N-VA is, en dat wij tegen de sociale mix zijn... Excuseer, hoor. Excuseer. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

De vraag is alleen: welk instrument hanteren we? Welk instrument hanteren we? Ik hoor velen daarover vragen stellen, velen. Ik keur kampeertoestanden – behalve Werchter, Graspop enzovoort – niet goed. Maar ik heb een ouder uit Lokeren horen zeggen: 'Kon ik maar gaan aanschuiven om mijn recht op de vrije schoolkeuze te garanderen.'

Maar goed, minister, mijn vraag is in dezen zeer cruciaal. In het regeerakkoord hebben we duidelijk gezegd dat we de keuzevrijheid van de ouders moeten maximaliseren. Hoe kunnen wij maximaliseren als we met dubbele contingenten blijven werken? *(Applaus bij de N-VA)*

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, het is goed dat er een zekere eensgezindheid is...

Minister Hilde Crevits: Het enthousiasme bij mevrouw Gennez is ongelooflijk. Ze heeft het licht gezien door het betoeg van de heer Van Dijck, denk ik.

Beste collega's, laat ons misschien proberen om tot een consensus te komen. Want ik heb hier inderdaad van alle – of toch bijna alle – partijen die het woord hebben gevoerd, gehoord: we zijn voor de centrale aanmelding. Maar nogmaals, centrale aanmelding betekent voor mij ook decentraal beheer. Ik zal als Vlaamse

overheid niet zeggen welk kind in welke school terechtkomt. Want nogmaals, het overgrote deel van de kinderen kan gewoon naar school gaan waar de ouders willen dat het kind schoolloopt.

Dus één, de centrale aanmelding. En twee, één tijdslijn. Zeer goed. Iedereen ondersteunt dat. En drie, mijnheer Van Dijck, ik ben heel blij met uw betoog. U kent het regeerakkoord en u kent ook de beleidsnota, waarin we vier principes hebben vooropgesteld. Het eerste was maximale keuzevrijheid – daarmee ga ik helemaal akkoord –, optimale leer- en ontwikkelingskansen voor leerlingen, maar ook het vermijden van uitsluiting, discriminatie en segregatie. Ik wil niet dat een school in Vlaanderen, als er te veel kandidaten zijn, kan zeggen: 'Een kind dat een studiebeurs krijgt, moet ik niet hebben in mijn school.' Dus ben ik blij met uw betoog dat u dat ook ondersteunt. Dus daarover zijn we het ook eens.

En ik heb net een opening gemaakt om te bekijken of we die dubbele contingering niet anders kunnen oplossen. In Gent zijn ze daarover tevreden, in Antwerpen niet. En als ik zie dat er op de 100 scholen die kampeerrijen hebben maar 7 zijn die erin stappen – niet wegens de kostprijs, collega's, maar omdat ze het te complex vinden – dan moeten we luisteren naar die scholen en moeten we proberen dat te vereenvoudigen.

Ik heb gisteren aangekondigd dat ik een initiatief zal nemen om tot een vereenvoudigd systeem te komen. Ik ben ook bereid om wat vertrouwen te schenken aan scholen. Want we kunnen vanuit Vlaanderen perfect monitoren hoe de sociale mix evolueert. Maar ik wil wel de garantie dat geen enkele school in Vlaanderen kinderen op basis van SES-criteria (socio-economische status) zal weigeren.

En sowieso, collega's, als je twintig plaatsen hebt en veertig kandidaten, zul je twintig kinderen moeten ontgoochelen, twintig ouders moeten ontgoochelen. Er zal altijd een vorm van regelgeving moeten zijn die dat probeert te begeleiden. Daarover struikelen we momenteel. Gelet op de discussies van de voorbije dagen en de betogen die ik heb gehoord, denk ik dat het wel mogelijk moet zijn om een oplossing te vinden voor dit probleem.

Collega's, ik eindig graag met een kleine uitsmijter. Mijn voorganger, minister Smet, heeft, toen er in 2014 kampeerrijen stonden, gezegd: het is de schuld van de ouders. Wel, collega's, hiermee ben ik het absoluut niet eens. Ik herhaal nogmaals: we moeten blijven investeren in extra capaciteit. Maar als er dan toch scholen zijn die populairder zijn, moeten we zoeken hoe we er op de best mogelijke wijze voor kunnen zorgen dat er een evenwichtig geheel is aan kinderen dat een plaats krijgt op school. Laat ons daarover de handen in elkaar slaan en vermijden dat we vechtend over straat blijven rollen. Alhoewel, we hebben nog niet echt gevochten. Het was een hoffelijke discussie. *(Applaus bij de meerderheid)*

Caroline Gennez (sp.a): Het is zeker niet de schuld van de ouders, minister. Het is de schuld van een falend Vlaamse regeringsbeleid en van een aantal partijen die al vier jaar discussiëren over een transparant inschrijvingsbeleid, maar er niet toe komen. Er moeten blijkbaar – in hemelsnaam – constructieve vragen van de oppositie komen om tot een consensus te geraken.

Wij zullen die voorstellen alvast blijven formuleren. Wij zullen ook niet meedoen aan die bangmakerij en die sfeerschepping in gemeenten met een centraal aanmeldingsregister zoals Gent. Daarvan kan maar liefst 85 tot 90 procent, collega's van de N-VA, van de ouders hun kind volgens de eerste schoolkeuze inschrijven. Als dat een probleem is, dan weet ik het niet, maar soms creëert u liever problemen dan ze op te lossen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Meneer Van Dijck, bij mij zijn er ook nog maar weinig ouders gekomen die hebben gezegd: 'Kon ik maar kamperen aan de schoolpoort bij min 5 graden Celsius deze week.' Wij zijn voor vrije schoolkeuze, maar niet voor die enkelingen die het zich kunnen permitteren om daar een week lang met een tent te gaan staan. We zijn voor de vrije schoolkeuze van zoveel mogelijk mensen in Vlaanderen.

Minister, dan zijn er nog investeringen in capaciteit nodig, want dan moeten er natuurlijk voldoende plaatsen zijn als je de vrije schoolkeuze wilt garanderen. Op dit moment zijn er in Gent in het secundair onderwijs tegen 2020 nog 3300 plaatsen tekort. Er zullen nog extra investeringen nodig zijn in capaciteit, willen we die vrij schoolkeuze garanderen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het federale voorstel om een infrastructuurfonds voor lokale besturen op te richten

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Minister, vorige week hebben we hier gezegd dat premier Michel een infrastructuurfonds van 60 miljard euro heeft aangekondigd in een samenwerking tussen de federale overheid en de regio's. Gisteren zien we plots vicepremier Peeters uitpakken met een infrastructuurfonds voor steden en gemeenten van enkele honderden miljoenen euro. Ik laat in het midden hoeveel je daar kunt mee doen, maar het is toch wat verbazingwekkend dat de premier met een investering van 60 miljard euro uitpakt, en dan zijn vicepremier de week erna met een fonds via Belfius van enkele honderden miljoenen euro voor steden en gemeenten. Het feit dat de betrokkene kandidaat is voor de gemeenteraadsverkiezingen, zal hier wellicht niet vreemd aan zijn.

Wat hij voorstelt, komt erop neer dat hij in steden en gemeenten bestaande infrastructuur wil kopen en dat opnieuw verhuren aan de betrokken gemeenten met het idee: dan heeft de gemeente dat geld om nieuwe investeringen mee te doen. Maar ze moeten natuurlijk wel betalen voor het opnieuw gebruiken van wat ze hebben verkocht. Bovendien zegt hij dat dit buiten de begroting blijft. Mijnheer Diependaele, ik weet dat u wat huiverig staat tegenover het buiten de begroting houden van investeringen. Dat klopt niet helemaal in dit geval, want de regels zijn anders voor steden en gemeenten dan voor het gewest. Als je natuurlijk meer intrest moet betalen om iets opnieuw te gebruiken dan wanneer je een lening zou kunnen aangaan, dan is dit niet meteen een heel interessante operatie.

Los daarvan, het feit dat men met een concept komt om een fonds op te richten om steden en gemeenten toe te laten meer te investeren in infrastructuur – wat absoluut nodig is voor al die inwoners van steden en gemeenten –, is zeker niet slecht.

Minister, u bent bevoegd voor steden en gemeenten in Vlaanderen, wat vindt u van het voorstel van vicepremier Kris Peeters?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Daems, in uw vraag hebt al een deel van het antwoord gegeven. Ik vind het absoluut belangrijk dat lokale besturen – ik kan alleen spreken voor de Vlaamse lokale besturen – kunnen investeren. Die mening zijn we hier allemaal toegedaan: hoe meer investeringen de lokale besturen kunnen doen, hoe beter. Van het voorstel van federaal minister Peeters

ken ik nog niet alle finesses en details, u wellicht ook niet. Het komt neer op het systeem van sale and lease back.

Ik geef een willekeurig voorbeeld. Leuven heeft een zwembad. Belfius vergaart middelen bij particulieren enzovoort, en dat wordt een investeringsfonds. Belfius kan dat zwembad kopen van de stad Leuven, maar in ruil daarvoor moet Leuven elk jaar een beschikbaarheidsvergoeding betalen.

Ik moet het voorstel wel nog bekijken, maar ik twijfel er persoonlijk aan of dat extra investeringsruimte zou kunnen creëren voor de Vlaamse lokale besturen, vanwege de regels die wij hebben – u hebt er zelf naar verwezen – met de BBC en de AFM (autofinancieringsmarge). Puur ESR-matig klopt dat inderdaad en is dat inderdaad een heel mooi verhaal, maar voor de investeringen van onze lokale besturen in Vlaanderen hebben wij een heel specifiek systeem. We moeten ook een positieve autofinancieringsmarge hebben. Dat betekent dat je exploitatie-inkomsten minstens even hoog moeten zijn als de som van je exploitatie-uitgaven en je leningen en eventuele aflossingen.

Natuurlijk, als men dat zwembad van Leuven heeft verkocht voor pakweg 1 miljoen euro, dan is dat geen exploitatie-inkomst, maar een investeringsinkomst. En die telt niet mee voor je autofinancieringsmarge. De beschikbaarheidsvergoeding, die je wel jaarlijks moet betalen, telt wel mee voor je autofinancieringsmarge. Ik betwijfel dus ten eerste of het voorstel – maar ik wil dat bestuderen – wel degelijk extra investeringsruimte creëert. Je verkoopt je zwembad voor een miljoen euro, en betaalt elk jaar 120.000 euro beschikbaarheidsvergoeding. Dan kun je eigenlijk beter gaan lenen. En tegelijkertijd blijft het zwembad dan eigendom van de stad Leuven en kun je bijkomende infrastructuur verwerven.

Vind ik het bij voorbaat een slecht idee? Ik wil het bekijken, maar ik denk dat onze Vlaamse regelgeving dat niet echt toelaat.

Ik wil u nog dit meegeven. Investeringen zijn zeer belangrijk. Ik heb het daarnet nog laten nakijken door mijn kabinet, en er is momenteel voor alle Vlaamse lokale besturen samen een positieve autofinancieringsmarge van 1 miljard euro. Ik denk dus dat er in Vlaanderen wel degelijk nog heel veel ruimte is om te investeren.

Rik Daems (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord. Natuurlijk, een zwembad van 1 miljoen euro in Leuven, dat is een heel kleintje. Dat is Louis zijn jacuzzi, om met Bella, zijn hond, in het weekend wat in te gaan zitten. Maar dat is dan wel een grote jacuzzi, dat geef ik toe. (*Gelach. Opmerkingen*)

Ik heb natuurlijk weer een nieuw thema gevonden voor de verkiezingen in Leuven: 'Bella en de jacuzzi' is de titel van een van onze volgende zaken.

Alle gekheid op een stokje. U hebt een aantal punten, minister, maar ik wil het vooral over het volgende hebben. Als de intrest van dit instrument hoger is dan de intrest van een gewone lening, gegeven het miljard dat daar is, kun je daar bedenkingen bij hebben, los van het feit dat ik vind dat het goed is dat politieke verantwoordelijken van het gewicht van Kris Peeters toch ook zien dat er zaken moeten gebeuren om meer investeringen toe te laten in steden en gemeenten. Als de voorzitter en de commissie Alternatieve Financiering het daarmee eens zijn, wil ik hem en de collega's die ideeën hebben, wel eens uitnodigen in het Vlaams Parlement, om dat toe te lichten.

Er zit 260 miljard euro op spaarboekjes, vrienden. Van Rompuy zegt: 'Daar is hij weer.' Inderdaad, al jaren zeg ik tegen diezelfde Federale Regering: als je nu eens maakt dat die spaarcenten in een fonds komen en dat de intresten daarvan

niet onderhevig zijn aan roerende voorheffing, dat je daar met andere woorden geen belastingen op betaalt, wat nu al voor negentienhonderd-en-zoveel euro het geval is, dan denk ik dat je die intrest lager kunt houden dan de intrest bij de banken.

Minister, ik heb vorige week aan de minister-president voorgesteld om samen naar Charles Michel te gaan. Zou u bereid zijn om met mij naar Kris Peeters te gaan en hem dat voorstel te doen? Want de Federale Regering zou perfect die belastingen kunnen laten liggen, en dan kunnen we voor steden en gemeenten goedkope investeringen mogelijk maken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik hoor u graag zeggen dat investeringen zeer belangrijk zijn, maar we stellen vast dat u zelf niets onderneemt. Er is al verscheidene keren aan de alarmbel getrokken, niet enkel hier in het parlement door de oppositie, maar ook door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), en ook door 48 burgemeesters, die een open brief aan u hebben geschreven. Maar u staat erbij en u kijkt ernaar.

Nu is het de Federale Regering die mee initiatieven neemt. Minister, we staan aan de vooravond van een nieuwe gemeentelijke legislatuur en we mogen dan ook hopen dat u ook de volgende bestuursploegen niet in de kou zult laten staan.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik moet eerlijk zeggen dat ik wel zeer tevreden was over uw antwoord. Ik moet collega Daems bijtreden. Al degenen die de commissie Alternatieve Financiering hebben gevolgd, weten: centen zijn niet het probleem. We hebben dat vorige week ook nog besproken met de minister-president.

Er is voldoende geld. De rentes liggen zeer laag. Ik vind het goed dat we nadenken over hoe we ervoor kunnen zorgen dat de lokale besturen kunnen blijven investeren. Ongeveer 60 procent van de investeringen komt van die lokale besturen. Ik heb het nog niet in detail bekeken, maar wat in de pers staat over het voorstel van minister Kris Peeters lijkt mij zijn doel wat voorbij te schieten. Ik heb daar wat bedenkingen bij. We zijn het er allemaal over eens dat debudgetteren in investeringen geen goed idee is. Collega's, laat ons goed kijken naar de financieringsinstrumenten die wij naar voren kunnen schuiven. Mijnheer Daems, ik wil wel voor een deel in uw richting meegaan.

Voorzitter, ik sluit af. Ik denk niet dat het goed is dat de heer Daems met minister Homans een onderonsje heeft met Kris Peeters. Mijnheer Daems, laat ons de heer Peeters, als hij daartoe bereid is, naar de commissie halen om hem zijn voorstellen te laten doen. Maar ik denk op dit moment dat het toch wel voor een stuk zijn doel voorbij schiet.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, ik heb al veel interessante dingen gehoord. Collega's, toverformules bestaan niet. We hebben dat gezien met de crossborderlease in verband met de rioleringen. Jullie, of dan toch de gemeenten die daarin zijn ingetreden, weten hoe dat is afgelopen. Er is wel ruimte om te investeren.

Minister Homans, u verwees naar de positieve autofinancieringsmarge. Er is elk jaar opnieuw een stijging van het Gemeentefonds. Er zijn pps'en inzake zwembaden. Er is intergemeentelijke samenwerking, bijvoorbeeld bij sport- en cultuurinfrastructuur. Ik stel vast dat heel wat gemeenten de afgelopen jaren

flink wat hebben bespaard op hun apparaat om in de toekomst extra ruimte te creëren om te investeren. Collega's, ik weet wel uit welke hoek het voorstel komt, ik weet niet of het bedoeld is om een en ander te maskeren, maar laat ons toch ook eens denken aan de discussie over de slagkracht, de omvang, de grootte van onze lokale besturen. Ook dat kan zeker een oplossing bieden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, het is een terechte zorg over alle partijgrenzen heen: de overheidsinvesteringen moeten absoluut worden opgetild. We doen het daar absoluut niet goed als België, als Vlaanderen, met amper 2 procent. Vergelijk dat met twintig, dertig jaar geleden: toen was dat het dubbele. Lokale besturen hebben daar een belangrijk aandeel in. Het is goed dat we daar allemaal over nadenken, om dat toch te stimuleren. We moeten zeggen: 'Jullie kunnen beter'.

In 2012 was het nog 4 miljard euro, in 2016-2017 gemiddeld 3 miljard euro. We zitten toch wel structureel lager. We moeten daarover nadenken en daarover ideeën durven te lanceren. Lokale besturen zijn wijs genoeg om te weten of dat ze dat via een infrastructuurfonds moeten doen of via een directe banklening. Er zit voldoende knowhow bij die lokale besturen zelf. Ik heb er absoluut niets op tegen dat er een extra vehikel wordt opgericht om lokale investeringen te stimuleren.

Minister, u zegt dat er een autofinanciering is van de globale 1 miljard euro. Dat is fantastisch. Dan is het ook goed dat we in Vlaanderen de oefening maken om te weten hoe we de lokale besturen kunnen overtuigen om toch een hoger investeringsritme aan te houden. *(Applaus bij CD&V)*

Minister Liesbeth Homans: Ik heb in het begin van mijn antwoord gezegd dat investeringen, niet alleen van de Vlaamse overheid maar ook van andere overheden, maar zeker ook van de lokale overheden, absoluut belangrijk zijn.

Mijnheer Rzoska, het zal u niet verbazen dat ik het ook met u eens ben. Maar men moet toch een onderscheid maken tussen de boekhoudkundige technieken van entiteit I en entiteit II. Dat is heel belangrijk. Ik heb gezegd dat dit ESR-matig misschien wel heel interessant kan zijn. Maar we hebben in Vlaanderen natuurlijk onze eigen regelgeving: BBC, AFM... Ik heb dat daarnet uitgelegd, ik zal daar nu niet op terugkomen. Ik ken natuurlijk niet de details van hoe het zit in Wallonië en Brussel. Maar ik weet wel – en daar verwees de heer Van den Heuvel naar – dat we momenteel een positieve financieringsmarge hebben van 1 miljard euro van alle Vlaamse lokale besturen. Dat wil zeggen dat er nog massaal kan worden geïnvesteerd, en dat er massaal geïnvesteerd is.

Ik stel mij ook de vraag bij het voorstel om het te bekijken. Mijnheer Daems, ik wil een onderonsje met u, ik wil quasi alles met u doen. In dit parlement, welteverstaan. *(Hilariteit)*

Maar ik sta ook open voor het voorstel van de heer Rzoska. Maar nogmaals, ik regel de werkzaamheden niet van dit parlement. Jullie moeten dat zelf maar beslissen.

Ik denk echter dat het toch wel eens verstandig is om de oefening te doen. Waarom zou je als stad eigenlijk elk jaar een beschikbaarheidsvergoeding betalen en tegelijkertijd je eigendom, je patrimonium – uw zwembad of jacuzzi, wat u ook wilt – afstaan, zodat je geen eigenaar meer bent, terwijl je eigenlijk hetzelfde patrimonium had kunnen bijhouden en gewoon een nieuwe lening had kunnen aangaan om nieuwe investeringen te kunnen doen? Ik heb het u immers gezegd: die 1 miljoen euro die u zou krijgen voor dat zwembad, weegt niet op uw autofinancieringsmarge. Dat zijn immers investeringsinkomsten, geen exploitatieinkomsten. Ik denk dat dat debat echt wel de moeite waard is om te voeren.

Dit voorstel lijkt me nog niet rijp om volledig te worden bediscussieerd. Ik denk dat we momenteel in Vlaanderen een zeer goede regelgeving hebben, dat we die niet tot in alle details moeten aanpassen. We kunnen misschien wel een en ander bekijken. Onze regelgeving laat dit echter niet toe, en ik denk dat onze regelgeving zeer goed in elkaar zit. Wat entiteit I wil doen om haar begroting op te smukken, dat is haar verantwoordelijkheid. Ik vind dat we een goed systeem hebben en ik zou het eigenlijk een beetje jammer vinden, mochten Vlaamse lokale besturen – want ik kan alleen maar spreken in naam van de Vlaamse lokale besturen – eigenlijk patrimonium, eigendom van de hand doen op basis en door middel van dit systeem en tegelijkertijd hoge beschikbaarheidsvergoedingen betalen, terwijl ze eigenlijk op een andere manier meer patrimonium zouden kunnen hebben en meer investeringen zouden kunnen hebben doen via een gewone lening.

Rik Daems (Open Vld): Dank u wel, minister. Open Vld staat voor meer investeringen, zeker op lokaal niveau, om de eenvoudige reden dat dit gaat over de veiligheid en het comfort van de burger-belastingbetaler. Daar gaat het over, niet over maar werken doen. Als Open Vld vinden we dus dat men er alles aan moet doen opdat er ook lokaal meer investeringen kunnen komen.

Een ander aspect, dat ik binnenkort met u zal aanhalen, is de snelheid van de uitvoering van die investeringen, want laten we wel wezen, er zijn een pak procedures, zoals de wet op de openbare aanbestedingen, om er maar eentje te noemen. We hebben daar recent nog een aantal dingen over gehoord in de sociale huisvestingssector. Ik denk dat we een aantal initiatieven moeten nemen die maken dat, wanneer lokale besturen beslissen over een investering, die veel sneller kan worden uitgevoerd. Dat is immers ook een teer punt: veel steden en gemeenten hebben de centen, maar kunnen gewoon niet snel genoeg de centen investeren voor dat comfort en voor die veiligheid van die burger-belastingbetaler van hun stad of hun gemeente. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over maatregelen om uithuiszettingen van gezinnen met kinderen tijdens de winterperiode te vermijden

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Voorzitter, minister, we hebben naar het schijnt de koudste nacht in 5 jaar tijd achter de rug. Als we weten dat wekelijks 80 à 250 gezinnen met uithuiszetting worden bedreigd, als we weten dat 800 kinderen vandaag in Vlaanderen op straat leven, dan weten we ook dat heel wat mensen de afgelopen dagen aan den lijve hebben ondervonden wat een gevoels-temperatuur van min 10 graden Celsius betekent.

Uithuiszettingen zijn natuurlijk altijd zeer traumatiserend, maar als er kinderen bij betrokken zijn, zeker in de winter, dan is dat eigenlijk gewoon onmenselijk. De afgelopen dagen heeft minister Tommelein beslist om de winterperiode met een maand te verlengen. Hij heeft beslist dat tot 1 april gas en elektriciteit niet mogen worden afgesloten, net om ervoor te zorgen dat mensen die het al moeilijk hebben, niet letterlijk in de kou zouden komen te staan. Dat is uiteraard de logica, de menselijkheid zelve. Diverse instanties hebben er dan ook voor gepleit om zo'n moratorium in te voeren op de woningmarkt, om eigenlijk te beslissen dat gedurende de winterperiode gezinnen met kinderen niet uit huis kunnen worden gezet.

Minister, u hebt me eerder geantwoord daar geen voorstander van te zijn, maar misschien zetten deze extreme weersomstandigheden wel aan tot nieuwe

inzichten, nopen ze daartoe. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat kinderen niet op straat thuishoren, dat kinderen niet horen te weten hoe min 10 graden Celsius aanvoelt, dat kinderen niet thuishoren in nacht- of noodopvang.

Minister, mijn vraag is dan ook: welke maatregelen zult u nemen om te vermijden dat gezinnen met kinderen in deze barre weersomstandigheden op straat komen te staan? Heroverweegt u het invoeren van een verbod op uithuiszettingen van gezinnen met kinderen tijdens de winter?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Hostekint, het is inderdaad niet de eerste keer dat u die vraag stelt, maar dat mag uiteraard. Ik heb het er niet mee eens dat u zegt dat geen enkel kind buiten mag slapen: ik vind dat niemand op straat mag slapen. Ik denk dat u het daar ook mee eens bent.

U weet dat een uithuiszetting een laatste stap is in een hele procedure. Een winterstop invoeren lijkt me absoluut geen structureel antwoord op het probleem. Het begeleiden en tijdig signaleren gebeurt nu veel beter dan in het verleden door het OCMW, door medewerkers van de centra algemeen welzijnswerk (CAW's). Ook door de verhuurders te sensibiliseren zullen zij sneller naar een OCMW stappen wanneer er bijvoorbeeld een probleem is met een huurder of dergelijke meer.

Mevrouw Hostekint, ik heb ook de vorige keer in mijn antwoord gezegd dat er een pervers kantje zit aan een algemeen verbod. In Frankrijk heeft men een dergelijk algemeen verbod tijdens de winterperiode ingevoerd en men heeft daar vastgesteld dat verhuurders-eigenaars vlak voor de periode waarin het verbod ingaat, alle huurders met wie ze een probleem hebben, buitenzetten. Dat is een heel pervers effect dat ik in Vlaanderen absoluut wil vermijden.

De huidige regelgeving is dat men pas aan het einde van een heel proces naar de vrederechter gaat. Een maand na de betekening van het vonnis wordt men uit het huis gezet. Tijdens de winterperiode zien we dat die periode van een maand wordt verlengd. Dat is een goede zaak.

In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) zijn een aantal bijkomende maatregelen, zowel van mezelf als van minister Vandeurzen, opgenomen wat begeleiding en preventie betreft. De vergelijking die u maakt met de maatregel van minister Tommelein die in het verleden ook al was genomen door Freya Van den Bossche, namelijk het niet meer mogen afsluiten van elektriciteit en gas, is een beetje appels met peren vergelijken. In dit geval gaat het over een uithuiszetting, het uitvoeren van een gerechtelijk bevel en dat is iets compleet anders.

U had het over 'gedreigd', er worden mensen bedreigd. Dat wil echter niet zeggen dat die mensen effectief uit hun huis worden gezet. Dat is een heel proces met vrederechter en vaak een verlenging van de periode. Als men dan effectief uit huis wordt gezet, betekent dat niet dat men ook effectief op straat komt te staan. Er zijn heel veel lokale besturen en organisaties, OCMW's, CAW's, Samenlevingsopbouw enzovoort die daarmee bezig zijn en ervoor zorgen dat die mensen niet op straat moeten slapen.

Ik wil tot slot nog verwijzen naar het besluit van de Vlaamse Regering over een winterstop. Sociale woningen die tijdelijk leegstaan, kunnen dan tijdens de winterperiode worden gebruikt om mensen op te vangen.

Mevrouw Hostekint, ik deel uw bezorgdheid en vind dat niemand op straat moet slapen. Daarnaast ben ik van mening dat lokale besturen absoluut doen wat in

hun macht ligt om daklozenopvang te organiseren. Ik ben echter niet voor een algemene winterstop omdat er te veel gevaren zijn voor perverse effecten. Ik wil wel absoluut samen met u nog meer inzetten op preventie en begeleiding.

Michèle Hostekint (sp-a): Minister, ik blijf het raar vinden dat we het allemaal logisch en normaal vinden dat als het buiten vriest dat het kraakt, men besluit dat het onmenselijk is om mensen zonder gas en elektriciteit te zetten, maar dat we het onlogisch zouden vinden om een verbod in te voeren op de uithuiszetting van mensen, van gezinnen met kinderen van wie weten dat zij nooit een individuele verantwoordelijkheid kunnen hebben voor de leefsituatie waarin ze zich bevinden. We kunnen blijkbaar niet besluiten om gezinnen met kinderen eenvoudigweg niet buiten te zetten bij deze temperaturen, om hen niet uit huis te zetten tijdens de winterperiode.

Wil dat zeggen dat we geen preventieve of structurele maatregelen moeten nemen? Uiteraard niet, maar ze zijn blijkbaar niet voldoende. Als we zien dat er vandaag achthonderd kinderen op straat leven, dat een op vier daklozen en thuislozen minderjarigen zijn, dan zijn de preventieve maatregelen vandaag onvoldoende. Structurele maatregelen: heel graag. Over de optimalisering van het Huurgarantiefonds zijn we al vier jaar bezig. Wij zijn vragende partij om die vandaag op tafel te leggen. Dus minister, tot die zaken allemaal in orde zijn, vind ik het eigenlijk de logica zelve om net zoals we dat doen met gas en elektriciteit, ook te verbieden dat mensen met kinderen tijdens de winterperiode uit huis zouden worden gezet.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Elke winter opnieuw komen dezelfde schrijnende verhalen naar boven. Elke winter opnieuw voeren wij hetzelfde debat. De preventie van uithuiszettingen – zeker in de winter, zeker met kinderen – moet inderdaad prioritair zijn. Als deze preventie dan faalt, dan moet er een ander antwoord komen.

Groen herhaalt haar pleidooi – we hebben dat al eerder gevraagd – om een winterstop voor uithuiszettingen in te voeren, net zoals in Frankrijk. Dit pleidooi is overigens ook al gehouden door tal van andere actoren, zoals het Netwerk tegen Armoede, de Gezinsbond, de kinderrechtencommissaris. Vandaag willen we dat pleidooi herhalen. Het mag dan al geen structureel antwoord bieden, zoals u zegt, het is ten minste een antwoord.

U bent minister van Wonen, u bent minister van Armoedebestrijding, volgens ons hebt u dan ook in beide bevoegdheden de verantwoordelijkheid om deze winterstop vandaag in te voeren.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik heb er een probleem mee dat u ervan uitgaat dat elke uithuiszetting blijkbaar tot dakloosheid leidt. Dat is een insinuatie die toch ver gaat en ik heb daar problemen mee. Er zijn in Vlaanderen heel wat opvanginitiatieven, ook lokaal, voor mensen die dakloos dreigen te worden. Dat is nog iets helemaal anders dan de perceptie dat elke uithuiszetting dakloosheid tot gevolg heeft. Dat is zeer kort door de bocht en doet aan bepaalde sfeerschepping.

Trouwens, een rechter zal in elke concreet geval beslissen wanneer de periode van effectieve uithuiszetting gebeurt. We moeten natuurlijk zien dat we nog voldoende verhuurders vinden. Vooraleer iemand effectief uit zijn huis wordt gezet, is de verhuurder al maanden aan de gang via een rechtbank. U zult dan straks nog zeggen dat die verhuurder die personen tijdens ettelijke maanden niet uit huis mag zetten. Het moet een beetje billijk en eerlijk zijn.

Ik wil graag verwijzen naar het nieuwe Huurdecreet. U kiest daar altijd één artikel uit, zeer eenzijdig. Artikel 47 van het nieuwe Huurdecreet voorziet er bij uithuiszettingen in dat bij elke vordering onmiddellijk ofwel de griffier ofwel de gerechtsdeurwaarder het OCMW moet inschakelen, moet verwittigen en melden dat er een dossier hangende is. Het nieuwe Huurdecreet vangt zeker op dat het OCMW betrokken wordt bij elke vordering, van de eerste dag. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Er zit weinig sense of urgency in het antwoord van de minister. Het gaat over schrijnende situaties. Een op drie dak- en thuislozen in Vlaanderen is minderjarig, een op vier uithuiszettingen heeft betrokkenheid van kinderen. De kinderrechtencommissaris heeft trouwens een uitstekend rapport geschreven over dak- en thuisloosheid bij kinderen, over de zware fysieke en psychische weerslag op kinderen, in die mate dat men spreekt over vluchtelingen in eigen land. Dat is een bijzonder schrijnende situatie en een dagelijkse realiteit voor honderden kinderen. Daar zou iets meer 'sense of urgency' over mogen zijn.

Zoals de heer Engelbosch terecht zegt, zal men in het nieuwe Huurdecreet dadelijk een melding kunnen doen en zal het OCMW preventieve woonbegeleiding kunnen opzetten. We zijn er alleen niet klaar voor. We moeten daar iets grondiger naar kijken. U moet daar met de bevoegde minister grondiger naar kijken om dat een realiteit te maken. Tot zolang blijft de thuisloosheid, ook in moeilijke winterse omstandigheden, een schrijnende realiteit voor honderden Vlaamse kinderen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mevrouw Hostekint, bedankt om de menselijke maatregel van minister Tommelein te vermelden. Dat is een positief gebaar van de regering naar mensen die het koud hebben. Het zijn koude en barre tijden.

Minister, de uithuiszettingen zijn een heel moeilijk probleem. Ten eerste is het zo dat elke uithuiszetting – is het nu in de zomer of in de winter – een uithuiszetting te veel is. We gaan ervan uit dat de huurder te goeder trouw is en dat hij in de onmogelijkheid is om zijn huur te betalen. Na vijf maanden wordt hij dan uitgedreven met een vonnis. Het is nog altijd de eigenaar die zelf beslist – op het moment dat het het koudst is – of hij daarmee doorgaat of niet. Heel veel eigenaars die over een dergelijk vonnis beschikken en waar kleine kinderen bij betrokken zijn, willen een goede verstandhouding met de dienstverlener, met het OCMW om een oplossing te zoeken.

Als er geen oplossing is en het OCMW wordt met een dergelijke uithuiszetting geconfronteerd, dan moet het OCMW met de verhuurder tot een overeenkomst komen en eventueel de huur of de bezetting nog vergoeden zodat er op dat ogenblik niemand op straat komt.

Minister Liesbeth Homans: Ik ben het eens met wat de heer Engelbosch en mevrouw Van Volcem hebben gezegd, dat zal u niet verbazen. Een uithuiszetting betekent inderdaad geen dakloosheid. Het is het einde van een heel proces en als men uiteindelijk jammer genoeg uit het huis wordt gezet, betekent dat niet dat men op straat komt te staan. Dat is wel de karikatuur die hier wordt gecreëerd, al zeg ik niet dat u dat bewust doet.

Dak- en thuisloosheid valt niet onder mijn bevoegdheid, maar onder die van mijn collega Vandeurzen. We nemen natuurlijk onze verantwoordelijkheid op met het besluit van de Vlaamse Regering inzake winteropvang. Ik heb in mijn initieel antwoord gezegd en ik herhaal dat er nog nooit zoveel is ingezet op begeleiding

en op preventie. Uithuiszettingen is helaas geen fenomeen dat ontstaan is in 2014. Vroeger gold die begeleiding en preventie enkel voor de huurders, maar nu geldt dat ook voor de verhuurders. Vroeger sprak een CAW-medewerker of een OCMW-medewerker of een maatschappelijk assistent van een of ander lokaal bestuur met de huurder in kwestie om een oplossing te zoeken. We hebben nu ook met de verhuurders gesproken, om ze te sensibiliseren en het niet zover te laten komen, om tijdig problemen te signaleren zodat we kunnen ingrijpen en kunnen voorkomen dat mensen effectief uit hun huis worden gezet.

Ik ga misschien een gewaagde uitspraak doen, maar als u spreekt over 280 gezinnen die momenteel op straat slapen, hebben wij geprobeerd om op gelijk welke manier aan die getallen te geraken en niemand kon die getallen bevestigen. Wat men ons wel wist te zeggen, is dat we er rekening moeten mee houden dat het om gezinnen kan gaan die niet in een woning zaten, maar die in het kader van de asielcrisis hier nog al dan niet in de illegaliteit vertoeven. Dat is ook een waarheid die gezegd mag worden.

Mevrouw Hostekint, daarmee wil ik niet zeggen dat er niemand is die een huis bewoont en op een bepaald moment uit zijn huis wordt gezet. Neen, dat wil ik niet gezegd hebben. Ik heb ook gezegd dat tijdens de winterperiode de regel dat je één maand na de betekening van het vonnis effectief uit het huis moet gaan, door veel vrederechters wordt aangepast en dat ze die periode verlengen. Ook de verhuurders zelf doen dat soms uit medemenselijkheid. Maar als men blijft pleiten voor een winterstop – en dan kijk ik even naar mevrouw Moerenhout –, wil ik toch wijzen op de perverse effecten die zo'n winterstop kan hebben. Het kan absoluut niet de bedoeling zijn om in Vlaanderen een winterstop in te voeren, bijvoorbeeld tijdens dezelfde periode als voor elektriciteit en gas, waarbij verhuurders en eigenaars die vrezende problemen te krijgen met hun huurders, dan zouden beslissen om ze sneller buiten te zetten, namelijk vóór de periode dat ze dat niet meer kunnen.

Mevrouw Hostekint, u maakt de vergelijking met de maatregel van minister Tommelein, die inderdaad, zoals mevrouw Van Volcem zegt, een sociale maatregel is, die in het verleden ook al is genomen, en ik vind het goed dat dit gebeurt. Hier gaat het over een vonnis, een uitspraak van een rechter. Moeten we nog meer inzetten op preventie? Ja. Moeten we nog meer inzetten op begeleiding? Ja. Maar we doen deze legislatuur al veel meer dan daarvoor en ik wil best nog wat extra moeite doen om daar nog meer op in te zetten, want ik vind het absoluut noodzakelijk dat mensen een menswaardig leven kunnen leiden in Vlaanderen.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, als er iets is waarvan ik geen karikatuur zou durven te maken, is het wel van schrijnende situaties als deze. Natuurlijk komt niet iedereen die uit huis wordt gezet, meteen in de dakloosheid terecht, dat heb ik ook helemaal niet gezegd. Wat ik wel vaststel, is dat er volgens de cijfers die u zelf ook ter beschikking heeft, elke week 80 tot 250 gezinnen met uithuiszetting worden bedreigd. De kinderrechtencommissaris vermeldt in zijn rapport dat er 800 kinderen op straat leven en dat een op vier dak- en thuislozen een minderjarige is. Dat is een rijke regio als Vlaanderen onwaardig.

U zegt dat ik de maatregel van minister Tommelein niet kan vergelijken met dit geval. Waarom vinden we het allemaal zo logisch dat we mensen niet in de kou kunnen zetten en gas en elektriciteit afsluiten tijdens de winterperiode, maar vinden we wel dat het moet kunnen dat kinderen of gezinnen met kinderen, kinderen die nooit verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen situatie, uit huis kunnen worden gezet?

Is dat een gerechtelijke beslissing? Ja. Maar die rechter oordeelt natuurlijk wel op basis van decreten en wetten die wij hier allemaal vandaag en in dit parlement maken, en nergens anders.

Als u zegt dat de uithuiszetting vroeger ook bestond, dan klopt dat natuurlijk. Maar het is wel de eerste keer in de geschiedenis dat Armoedebestrijding en Wonen – de vroegere federale materie en nu een Vlaamse materie – verenigd zijn in één hand, in één minister. 800 kinderen die op straat leven, minister, dat is een welvaartstaat onwaardig. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de basisdotatie voor het Agentschap Integratie en Inburgering

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, minister, vandaag zijn de afvloeiingen begonnen bij het Agentschap Integratie en Inburgering op basis van het collectief ontslag. 56 medewerkers hebben vandaag hun C4 gekregen. In totaal zal een kwart van het personeel moeten vertrekken op basis van de geplande reorganisatie. Die reorganisatie heeft al enorm veel vragen doen rijzen.

Waarom moet er zo fors worden gesnoeid in het agentschap terwijl de noden op het terrein zo groot zijn, terwijl inburgering en integratie zo belangrijk zijn? Op die vragen, minister, hebt u nooit een afdoend antwoord gegeven. U hebt altijd verwezen naar de dalende instroom van vluchtelingen. Op basis van de cijfers weten we dat dat maar een halve verklaring is. Zelfs met die daling zitten we nog altijd met een veel hoger aantal inburgeringscontracten vergeleken met het gemiddelde tussen 2012 en 2014.

Gisteren zijn we met de commissie Inburgering naar het Agentschap Integratie en Inburgering gegaan om tekst en uitleg te vragen aan de directie en aan de vakbonden. De directie gaf aan dat de herstructurering gepland, geënt is op het budgettaire kader dat door de regering wordt opgelegd. Dat budgettaire kader gaat uit van een gemiddelde van 11.000 inburgeringscontracten, terwijl de noden op het terrein veel groter zijn. In 2017 bijvoorbeeld waren er 15.433 inburgeringscontracten afgesloten. Waarom zo fors besnoeien? De directie erkent trouwens dat in 2019 het aantal contracten zal stijgen wegens de verplichte inburgering in Brussel.

Minister, zo'n aftopping naar 11.000 contracten is onzinnig. De nood op het terrein is veel groter. Bent u bereid dat budgettaire kader aan te passen zodat de reorganisatie op een heel andere manier kan verlopen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, sta me toe om niet heel het verhaal opnieuw te doen. Ik heb het hier al vijf keer gedaan en tien keer in de commissie. U kent het wel. Er was de inkanteling van die twintig organisaties in 2015 en dergelijke. Laat me daar kort over zijn.

Naar ik vernomen heb – maar ik heb vanmorgen op de radio een ander geluid van u gehoord, en ook op Twitter, mevrouw Kherbache –, was er een zeer uitgebreide toelichting door de mensen van het agentschap. De commissieleden – maar ik was er niet bij, natuurlijk – waren tevreden. U kon het natuurlijk niet nalaten om vanmorgen op de radio en op Twitter te beweren dat de verantwoordelijke topambtenaar informatie heeft achtergehouden. Misschien kunnen andere commissieleden die daarbij aanwezig waren dat bevestigen, ik weet het niet.

Mevrouw Kherbache, het moet mij wel van het hart dat een herstructurering – ik heb dat hier al vijf keer gezegd, ik zal het nog eens herhalen – niet leuk is. Niet leuk is! Maar dit moet wel gebeuren, en vandaag inderdaad, is de dag dat de eerste ontslagen vallen. Ik heb altijd gevraagd: waarom moeten we personeelsleden aanhouden als er geen contracten zijn, als er geen trajecten zijn? Ik heb altijd gezegd dat de extra middelen die erbij zijn gekomen, van tijdelijke aard waren. Dat is niet alleen voor mijn bevoegdheden zo, dat is ook voor mijn collega's van Onderwijs, Welzijn, Werk en dergelijke zo. Dat wil zeggen dat de contracten van de mensen die daarmee worden aangeworven, tijdelijk zijn.

U zegt dat de basisfinanciering geënt is op afgerond 11.000 contracten. U bent er heel sterk in om een stukje van het verhaal weg te laten. Het is elke week iets anders. De eerste week komt u hier zeggen dat er 7000 mensen op een wachtlijst staan. De volgende week zijn het er 3000. De week erna zijn het er 8000. Dan zijn het er 500. Misschien zijn het er volgende week 1000, ik weet het niet. Maar het is elke week wel iets anders. Maar als u zegt dat de basisfinanciering wordt geënt op 11.000 contracten, dan moet u een onderscheid maken tussen enerzijds de basistoelage, waarvan u weet dat die gestegen is met 10 miljoen euro tussen 2015 en 2018, en anderzijds de tijdelijke middelen om de extra instroom te kunnen opvangen. Vorig jaar was er nog 10 miljoen euro, in 2018 is er 5,5 miljoen euro extra bij de basisdotatie en 3,2 miljoen euro extra tijdelijke asielmiddelen.

Voorzitter, ik rond af. Ik heb al duizend keer gezegd – u beweert dat u de informatie niet krijgt, maar dan moet u de notulen en de verslagen nog eens lezen, ofwel luistert u niet goed – dat als er zich een nieuwe instroom voordoet, ik de eerste zal zijn om opnieuw naar de regering te stappen om opnieuw extra tijdelijke middelen te verwerven. Ik heb er voor 2018 3,3 miljoen euro extra, waardoor er geen wachtlijsten zullen ontstaan, die er vandaag ook niet bestaan, mevrouw Kherbache, voor de laatste keer. *(Applaus bij de N-VA)*

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, het zou heel goed geweest zijn mocht u gisteren ook aanwezig zijn geweest. Wat de directie van het agentschap aangaf, was dat de herstructurering gebaseerd is op het basisbudget zoals opgelegd door de regering. Dat waren haar woorden. Meer nog, de voorzitter van het agentschap gaf aan dat als ze nu niet een collectief ontslag lanceren, het agentschap failliet zou gaan. Dat waren zijn woorden. Het collectief ontslag en heel de reorganisatie zijn niet gebaseerd op het feit dat er te weinig werk is, maar op het feit dat er te weinig budget is.

Ik vroeg toen aan de directie hoe men dat zal oplossen. Het antwoord was dat ze een beleid moeten voeren op basis van een kader dat wordt opgelegd door de regering en dat we voor het structureel budget naar de politiek moeten gaan. Daarom richt ik mij naar u, als verantwoordelijk minister. Wat betreft de wachtlijsten had u ook het volgende moeten horen. De directie was zo eerlijk om te zeggen dat ze vandaag nog geen stabiele cijfers heeft om het juiste cijfer te kunnen geven over hoeveel wachtenden er precies zijn op basis van een gebrek aan aanbod. Ze was daar zeer eerlijk in.

Het gaat niet over de fluctuaties op basis van de vluchtelingeninstroom. Men beslist vandaag om een kwart van het personeel te ontslaan op basis van het basisbudget dat u oplegt. Bent u bereid om daar vanaf te stappen? *(Applaus bij de sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, u zegt dat het elke week iets anders is. Dat is ook omdat we elke week nieuwe extra informatie krijgen. Ik denk zelfs dat de meerderheidspartijen dat kunnen bevestigen.

Het klopt dat we gisteren bij het werkbezoek een veel duidelijker beeld hebben gekregen op de financiën en de tekorten in de financiën van het agentschap. Het klopt helaas ook dat onze ongerustheid over een mogelijke afgebouwde dienstverlening daarmee niet is weggenomen net omdat, zoals mevrouw Kherbache zegt, we hebben geleerd dat die basisfinanciering eigenlijk niet meer klopt en achterhaald is. Die is berekend op het aantal trajecten van een vijftal jaar geleden terwijl de trajecten de voorbije jaren almaar zijn gestegen.

Groen ondersteunt het pleidooi om die basisdotatie te verhogen. Dat is eigenlijk niet anders dan logisch aangezien het aantal trajecten jaar na jaar stijgt. Volgend jaar of binnen twee of drie jaar zullen we nooit meer terugvallen op die 11.000 trajecten gezien het belang van integratie en inburgering in onze samenleving. Dat wordt des te belangrijker voor de nieuwkomers en voor de hele samenleving. Aangezien uw partij er zelf de mond van vol heeft, lijkt het ons niet meer dan logisch dat u het agentschap de ruimte geeft zodat het zijn decretale verplichtingen kan nakomen.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, ik zat gisteren in dezelfde ruimte, maar ik denk dat ik een andere vergadering heb gevolgd. Zowel de vakbonden als de directie hebben bevestigd dat bovenop het bestaande budget 10 miljoen euro meer is gegeven. Dat budget is voorzien voor 11.420 trajecten per jaar. De vakbonden en de directie hebben bevestigd dat er geen capaciteitsproblemen of wachttijden ten gevolge van capaciteitsproblemen zijn.

Mevrouw Kherbache, volgens u moeten 170 mensen afvloeien. Dat is gewoon een gevolg van de wet-Renault. De directie moet een prognose maken en in een worstcasescenario gaat het om 170 mensen. Er is helemaal nog geen sprake van dat er 170 afvloeiingen zullen zijn.

Ik wil afsluiten met een pluim te geven aan de directie en de vakbonden. Dit moeilijk en ingewikkeld fusieverhaal loopt al gedurende drie jaar zeer goed. Hierdoor staan ze nu al zo ver. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik denk dat we gisteren een zeer boeiend en verduidelijkend bezoek hebben gebracht. We hebben inzichten gekregen in de cijfers die we tot nu toe niet hadden en we hebben verklaringen gekregen die we nog niet hadden gekregen.

Het agentschap heeft toegegeven op een aantal zaken momenteel nog niet volledig zicht te hebben. Dat was eerlijk. Voor mij was het een opluchting dat het allemaal zo transparant kon worden gezegd. Ik was tevreden met de informatie die we hebben gekregen en met de eerlijkheid over deze informatie. We begrijpen beter hoe die middelen er zijn gekomen. Dat bedrag van 10 miljoen euro bestaat niet enkel uit groeimiddelen voor andere trajecten, want een gedeelte is voor de Huizen van het Nederlands en voor Kruispuntbank Inburgering Connect (KBI Connect). Daar schuilt veel onder, en dat is nu verduidelijkt.

Ik heb begrepen dat er tegen juni 2018 een tool zal zijn waarmee de registratie van de wachtenden in al de verschillende regio's op een transparante, uniforme wijze kan gebeuren. Dat is nu nog niet het geval. In juni 2018 zullen we dan duidelijk weten waar we staan en hoe het zit met de middelen. Ik zou dit debat dan ook graag verder voeren in juni 2018.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mevrouw Kherbache, ik was er ook en ik heb veel zaken gehoord. Het is een beetje spijtig dat u de waarheid soms in stukjes vertelt. Mijn partij vindt het zeer belangrijk dat inburgering een succes is. U weet dat ik dat belangrijk vind. Ik heb tot driemaal toe gevraagd of er een capaciteitsprobleem is, of er wachtlijsten zullen zijn en of er onzichtbare wachtlijsten zijn. Er is duidelijk gesteld dat ze het met de huidige capaciteit en de herstructurering wel aankunnen. Dat is heel duidelijk gesteld.

Er is tevens gesteld dat er een klein probleem is. De vraagzijde en de aanbodzijde zijn door de KBI en de planningstool niet perfect op elkaar afgestemd. Hierdoor zijn de lijsten niet zo zichtbaar en kan het agentschap dat niet perfect zien. Het agentschap heeft verklaard dat dit tegen juni 2018 zal worden opgelost.

Mevrouw Kherbache, indien u wilt dat inburgering een succes wordt, moet u niet altijd het negatieve beklemtonen. U moet de mensen die daar aanwezig zijn ook motiveren om hun job goed te blijven doen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: In juni 2018 volgt een nieuwe actuele vraag.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, het zou me verbazen als dat pas in juni 2018 zou gebeuren.

Ik zal nog eens herhalen wat ik de afgelopen weken en maanden in de commissie en tijdens plenaire vergaderingen heb verklaard. Tijdens de inkanteling van die twintig organisaties in 2015 had eigenlijk een efficiëntieoefening moeten plaatsvinden. Dat is niet gebeurd omdat we zijn ingehaald door de asielcrisis en dergelijke. We hebben, ook met het management van het agentschap, alles op alles gezet om die asielcrisis de baas te kunnen. Dat was op dat ogenblik de beste oplossing en de enige optie. Ik denk niet dat iemand hier zou durven stellen dat we die efficiëntieoefening hadden moeten maken en niet op die verhoogde instroom van asielzoekers hadden moeten inzetten. We hebben dat bewust niet gedaan.

Ik herhaal dat de bijkomende middelen die in 2016 en 2017 zijn toegekend en die er ook in 2018 zijn, tijdelijke middelen zijn. Dit betekent dat de mensen die op basis van die middelen een contract krijgen per definitie ook een contract van tijdelijke aard krijgen. Dat lijkt me de logica zelve. Dat is altijd op die manier aan die mensen uitgelegd.

Er is toch iets dat zowel collega Kherbache als collega Moerenhout ofwel niet willen snappen, ofwel gewoon niet begrijpen. U zegt dat de basisdotatie is geënt op die 11.000 en zoveel trajecten. Dat klopt, het is het gemiddelde tussen 2012 en 2014. Ik zeg dat diezelfde basisdotatie – en de heer Kennes heeft gelijk dat het niet enkel naar trajecten is gegaan – tussen 2015 en 2016 van 35 miljoen euro naar 45 miljoen euro is gestegen. Dat is toch wel een significant bedrag, denk ik. Daarenboven zijn er nog de tijdelijke asielmiddelen geweest. U zegt dat ik de betoelaging moet afzetten ten opzichte van de instroom. Ja, dat doen we net met enerzijds de basisdotatie – wat ze is – en tegelijkertijd met de tijdelijke middelen er telkens opnieuw bij te pompen. Nogmaals, ook hier het accent en de klemtoon op 'tijdelijke middelen' en 'tijdelijke contracten'. Ik ga geen personeel aan boord houden als er geen trajecten zijn. Zo eenvoudig is het.

Er zijn geen wachtlijsten. Ik ben zeer blij dat onder andere collega Van Volcem, collega Wouters en ook collega Kennes hebben bevestigd dat het wel degelijk een zeer constructieve, zeer leerrijke, een zeer interessante en een ook wel zeer professioneel gegeven toelichting was van het management. Ik heb begrepen dat u ook een delegatie van de vakbonden hebt gesproken. Ik denk dat het allemaal zeer goed is verlopen. Ik heb me er natuurlijk niet mee gemoeid, maar ik ben toch wel heel blij dat nu hier ook vanuit de zaal wordt erkend, mevrouw Kherbache, dat er wel degelijk geen wachtlijsten zijn.

U komt telkens met iets anders. De ene keer staan er 7000 op de wachtlijst, dan 8000, de week erna 10.000, dan zijn het er 500 en volgende week waarschijnlijk 800. Vandaag komt u hiermee af. U komt telkens met iets anders, maar u kunt het niet hard maken. U komt hier iedere keer opnieuw een actuele vraag stellen over het Agentschap Integratie en Inburgering met een andere aanleiding. U zegt dat u heel veel hoort. Ik wil dat best aannemen en het is ook uw taak als parlements lid. Het is goed dat u wordt gevoed van verschillende kanten. Dat kan absoluut geen kwaad. Maar u komt hier iedere keer een vraag stellen, ik kan ze iedere keer weerleggen. Het agentschap heeft dit ook kunnen weerleggen, maar u trekt de woorden van de topambtenaren wel in twijfel. Ik betreur dat ten eerste, mevrouw Kherbache, wat u daar doet. Ik betreur echt ten eerste wat u daar doet.

Volgende week sta ik hier met plezier opnieuw, en u zult dan wel iets anders gevonden hebben, maar wat dit dossier betreft, mevrouw Kherbache, slaat u de bal volledig mis en komt u telkens met een zwakgebod. Ik zou u met aandrang willen vragen om te stoppen met te kappen op het management dat echt wel in heel moeilijke tijden zijn uiterste best doet om dit in goede banen te leiden. *(Applaus bij de N-VA)*

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, u antwoordt compleet naast de kwestie. Mijn vraag is gebaseerd op de informatie die we gisteren hebben gekregen en die zeer goed was zowel van de directie als van de vakbonden. Wat de directie heeft gezegd, is dat ze nu een kwart van het personeel moet ontslaan omdat de basistoelage ontoereikend is en dat ze daarom nu een aankondiging van collectief ontslag moet doen en dat plannen. Ontoereikend, minister, het budget is ontoereikend. Er is niet te weinig werk. Daarom dat de directie aan ons zegt, aan de parlementsleden en aan u als verantwoordelijk minister, dat het aan ons is, en niet aan een uitvoerend ambtenaar, om op de barricaden te gaan staan. Daarom heeft ze dat deze ochtend niet op de radio gezegd, maar wel in de commissie dat het aan ons is om de basistoelage te verhogen.

Het moet me van het hart: de regering heeft de mond vol van inburgering. Iedere keer benadrukt ze hoe belangrijk het is dat nieuwkomers zich integreren. Laten we dan verdorie toch ook onze verantwoordelijkheid nemen in plaats van te bekibbelen op integratie, in het basisbudget te voorzien terwijl er nu een kwart van het personeel moet vertrekken. We weten dat de noden gigantisch zijn.

Minister, ik ga inderdaad de komende weken nog blijven komen want de feiten zijn wat ze zijn. U kunt daarrond een verhaaltje breien, maar de realiteit is dat door het failliet van uw beleid de medewerkers de dupe zijn en uiteindelijk ook de samenleving. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de eis van Brussels minister Céline Fremault om de vliegroutes van en naar Zaventem te verschuiven

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een billijke spreiding van de hinder veroorzaakt door de luchthaven van Zaventem tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Merci, monsieur le président.

Beste collega's, voorzitter, minister, het vliegtuiglawaai boven Brussel is figuurlijk weer verhoogd. En inderdaad, minister Fremault heeft een studie, waarvan men zegt dat ze daarmee naar minister Bellot en later naar de rechter zal trekken.

Ik denk echter dat het niet zozeer over de kanaalroute gaat of over de ringroute, maar eerder over de cdH-route. En u hebt natuurlijk meer een idee over hoe stevig de spierballen zijn van minister Fremault. Maar het grote nadeel van dergelijke evenementen is telkens weer dat met die politieke, kunstmatige opfokmethodes het dossier in een slecht daglicht en zonder oplossingsperspectief wordt gesteld. Bovendien worden bedrijven – en dat zal weer het effect zijn – afgeschrikt door het gevaar dat op wat nu gebeurt bepaalde boetes zouden volgen.

We kunnen dat spektakel natuurlijk ondergaan, maar we kunnen zelf ook actief naar oplossingen zoeken. Minister, wat zult u doen? Zult u kijken of zult u bijten?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, minister Fremault van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft inderdaad een effectenstudie besteld. Die effectenstudie is onpartijdig, neutraal. Daarom heeft zij die zelf besteld bij de ULB. Die studie moet aantonen dat 75 procent van de vliegtuigen boven de kanaalzone tussen 6 uur en 7 uur eigenlijk beter in Vlaanderen zou vliegen. Ik zoek de beweegredenen van minister Fremault, behalve het feit dat er natuurlijk een afleidingsmanoeuvre is voor de Brusselse schandalen die er zijn. Of misschien is het omdat de werkloosheid in Brussel niet kan worden aangepakt en omdat men vindt dat de tweede grootste economische werkpool van Vlaanderen geen oplossing kan bieden voor dat werkloosheidsprobleem. Of misschien vindt zij dat de gemiddelde Vlaming tussen 6 uur en 7 uur toch al bezig is met het smeren van zijn boterhammen om naar het werk te vertrekken, zijn kinderen af te zetten, en dat zij best wel een vlieger kunnen verdragen boven hun hoofd, terwijl ze zich in de Kanaalzone nog eens rustig omdraaien en zeggen: 'Het is het best dat we de vliegtuigen in Vlaanderen laten vliegen, want wij vinden dat toch hinderlijk.'

Minister, u merkt wat cynisme in mijn toespraak. (*Opmerkingen. Gelach*)

En het wordt ook cynisch, want minister Fremault wil in dezen geen olie op het vuur gooien, maar kerosine. Het is een moeilijk dossier, waarin we zoeken naar een oplossing om de lusten en de lasten van de luchthaven billijk te spreiden over Vlaanderen.

Minister, wat zult u of kunt u er nog aan doen om ervoor te zorgen dat de lusten en lasten inderdaad billijk worden verspreid en dat Vlaanderen, de Vlaamse Rand en de Vlaming, niet het kind van de rekening worden en dat het luchtruim boven Brussel niet wordt gesloten voor de luchthaven van Zaventem?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik begrijp dat sommigen in het Brusselse wel wat nood hebben aan een aandachtsafleider en dat een en ander daarin past. Ik heb dus ook in alle rust en kalmte geantwoord met de gevleugelde woorden van generaal McAuliffe, toen hij op 22 december 1944 gevat werd in Bastogne. In het kader van het Ardennenoffensief kreeg hij van generaal Heinrich von Lüttwitz het ultimatum om Bastogne over te geven, omdat het anders zou worden platgebombardeerd door de Luftwaffe en door het leger, door de divisie van Lüttwitz. Het gevleugelde antwoord van McAuliffe luidde eenvoudigweg: "Nuts."

Ik denk dat we vanuit Vlaanderen hetzelfde antwoord moeten geven, als Vlaamse partijen. Want als je kijkt naar de studie van de ULB die wordt gebruikt als verantwoording voor de eisen van Fremault en naar hetgeen ze voorstelt met

betrekking tot enerzijds het verlaten van de kanaalroute en alles dan verschuiven naar de ringroute, omdat er zou een einde zou worden gesteld aan de geluidsnormen, dan klopt dat zelfs niet.

Dat is geen oplossing, want ook op de ringroute zijn er twee geluidmeters van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, namelijk in Neder-over-Heembeek en in Laken. Nu al worden daar per jaar tweeduizend overtredingen van de Brusselse geluidsnormen vastgesteld. Vanuit de ratio van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van minister Fremault zelf is het geen oplossing, want dan zou ze in plaats van de Brusselaars onder de kanaalroute, de Brusselaars onder de ringroute treffen, die volgens haar dan blijkbaar tweederangs-Brusselaars zijn in vergelijking met bewoners van de kanaalroute. Dat is toch vreemd.

Soms hebben we vreemde medestanders om de studie van de ULB aan te vechten. Vandaag lees ik in L'Echo dat de cdH-schepen van Wezembeek-Oppem dezelfde studie van de ULB aanvecht. Hij zegt dat de studie een groter gebruik van de landingspiste 19 suggereert, waardoor de oostrand meer getroffen zou zijn. Die schepen schiet die studie en dus het voorstel van minister Fremault af. Uit bepaalde hoeken heb je verbazende medestanders.

Ten aanzien van de Federale Regering en minister Bellot blijven wij zitten met onze vraag en onze dringende claim om met een vliegwet te komen. Tot dat moment hebben we, samen met de cdH van Wezembeek-Oppem, hetzelfde antwoord ten aanzien van de demarches van minister Fremault en anderen, en dat zal ook zo blijven: nuts. (*Applaus bij de N-VA*)

Michel Doomst (CD&V): Minister, welke initiatieven denkt u nog te nemen vanuit de Vlaamse Regering? Dat is toch een beetje de les van de voorjaarsklassiekers: als de toppers naar elkaar kijken, gaat er een Deen of een Hollander met de winst lopen. Hoe gaat u wat vuur onder de sandalen van minister Bellot leggen?

Bart Nevens (N-VA): Minister, we gaan dit dossier natuurlijk met argusogen volgen, en u ook, hoop ik, in het belang van al de Vlamingen in de Vlaamse Rand. Zou het kunnen dat er nog een andere reden is, want ze dreigt ook met een juridisch gerechtelijk feit door 100.000 euro te vragen als dwangsom, als die vluchtroutes niet worden aangepast?

Collega's, met 100.000 euro kun je in Brussel honderd dagen lang een directeur van een vzw uitbetalen. Misschien is het gewoon uit financieel oogpunt dat die dwangsom wordt gesteld. Minister, ik vermoed dat u hierop geen antwoord hebt, maar we bekijken dit dossier met argusogen en we zullen de belangen van de Vlaming in de Vlaamse Rand blijven verdedigen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, anderhalve week geleden stapten elf Vlaams-Brabantse gemeenten en de provincie naar de rechter om de Vliegwet er zo snel mogelijk door te krijgen. Nu hebben we de communicatie van Brussel, waar we het zonet uitgebreid over hadden. We moeten inderdaad komen tot een evenwichtige spreiding. Het is een moeilijk dossier. We moeten altijd een evenwicht vinden tussen de leefbaarheid, respect voor de omwonenden en de economie, maar de noodzaak van de Vliegwet is er meer dan ooit aan beide kanten. Het is een moeilijk juridisch dossier, en we moeten er alles aan doen om niet verzeild te geraken in communautaire spelletjes. Het verschuiven van de lasten van Brussel naar Vlaanderen, dat kan niet. We moeten naar de evenwichtige spreiding. Wat gaat u nog meer doen om dat te verkrijgen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Naarmate de gemeenteraadsverkiezingen en daarna de parlementaire verkiezingen naderen, zullen we deze discussie nog wel vaker hebben. In het Vlaams Parlement zijn we allemaal eensgezind en heel duidelijk: er moet een correcte en evenwichtige verdeling van de last zijn, en die is er vandaag niet. Ik kan met plezier een studie van de KU Leuven laten maken die zwart op wit zal aantonen dat Leuven disproportioneel zwaar wordt getroffen, en dat zou nog kloppen ook. De waarheid is natuurlijk dat alleen maar een federale vliegwet ervoor zal zorgen dat die discussie kan worden gesloten.

Zolang die wet er niet is, zullen die spelletjes gespeeld blijven, of het nu door mevrouw Fremault, door collega's hier, door burgemeesters van gemeenten of door God-weet-wie allemaal zal zijn. De enige oplossing is dat die wet er komt. Ik wil er even op wijzen dat iedereen die tot nu toe het woord heeft genomen, van de minister tot de heer Nevens tot de heer Doomst tot mevrouw De Vroe, deel uitmaakt van partijen die ook deel uitmaken van de Federale Regering en die iets te zeggen hebben aan de heer Bellot. Dus alstublieft, collega's, ik waardeer uw betoog en steun zelfs wat u vandaag gezegd hebt, maar stop het circus en doe er iets aan in de Federale Regering. U maakt daar verdorie deel van uit. En stop met van die burgers een spelletje te maken, want u maakt het leven van de mensen des te onzekerder op deze manier. *(Applaus bij sp.a en Groen. Opmerkingen)*

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, of het nu aandachtafleiders zijn of niet, collega Doomst heeft gelijk: elke keer als dat dossier in de media komt, wordt het in een slecht daglicht gesteld en neemt de onzekerheid toe, net wat we allemaal niet willen. Zoals collega Tobback zegt, is het mede uw verantwoordelijkheid om voor die zekerheid te zorgen en om er in de eerste plaats voor te zorgen dat die Vliegwet er komt.

U zegt hier zelf dat we met de dringende claim blijven zitten dat die Vliegwet er moet komen, maar het is zoals collega Tobback zegt: u bent de grootste Vlaamse partij, u bent de grootste Vlaamse partij in de Federale Regering, dus zorg ervoor dat die wet er komt. Neem uw verantwoordelijkheid. Gebruik uw macht. Gebruik uw grootte. En zorg heel snel voor een goede, duurzame vliegwet. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Minister Ben Weyts: Ik wil natuurlijk zo geen partijpolitieke spelletjes spelen, dat is tegen mijn aard. *(Gelach. Opmerkingen)*

Vanuit de hoek van sp.a en Groen zegt men: 'Het is toch eenvoudig, minister, u moet dat gewoon op federaal niveau oplossen', maar ik denk dat de passage van groene en rode ministers op dat beleidsdomein – mevrouw Huytebroeck en de heer Anciaux – de zaken er niet op gefaciliteerd heeft, integendeel. *(Applaus bij de N-VA. Opmerkingen)*

Het is waar, het is niet Huytebroeck. Help, een hulplijn. Ik zal een vriend bellen. Mijnheer Rzoska, wie was het nu weer? *(Opmerkingen)*

Durant, dat was het, excuus. Ik dacht een hulplijn te gebruiken. Ik bel een vriend, maar hij heeft niet opgenomen. *(Opmerkingen)*

De passages van mevrouw Durant en de heer Anciaux hebben dus ook niet geholpen. Ik wil nog zien of er uiteindelijk een juridische procedure wordt gestart, gelet op zelfs de interne dissidentie en kritiek op die ULB-studie binnen cdH zelf, namelijk vanuit de oostrand, vanuit Wezembeek-Oppem. Sowieso, als die procedure zal worden opgestart, zal ik natuurlijk aan de Vlaamse Regering vragen om daarin tussen te komen als belanghebbende partij. Maar tot het zover is, blijven wij vanzelfsprekend kamerbreed aandringen op een federale vliegwet. *(Applaus bij de N-VA)*

Michel Doomst (CD&V): Het is zoals iedereen hier zegt: we moeten natuurlijk federaal kijken. Maar ik zou toch willen aandringen om nog wat aan te jagen. Het moet evenwichtig zijn wat betreft de lasten en de lusten, zoals in elk huwelijk. Maar ik denk dat er ook factoren zijn, technologisch en qua omkadering, die wij kunnen inbrengen. In die zin zou ik blijven aandringen op een Weyts-route, om een duwtje te geven in de goede richting. Want als we wachten op Bellot, denk ik dat dat Godot-trekjes zou kunnen krijgen.

Bart Nevens (N-VA): Pleiten voor een vliegwet is eerbaar, collega's. Maar in Brussel hebben ze alle deuren op slot gedraaid en is er geen marge om een billijke vliegwet, die de lusten en de lasten verdeelt over Brussel en Vlaanderen, te maken. En ik snap de heer Bellot.

Maar, collega's, wat mij het meeste stoort, is het volgende. In Vlaanderen zijn we het er kamerbreed over eens dat die lusten en die lasten moeten worden verdeeld, maar in Brussel merk ik dan het totaal tegenovergestelde. Daar is het tegen dat wat de Vlamingen willen, een billijke verdeling van de lusten en lasten van de vlieghaven. Ik stel met u vast, collega's, dat er in Brussel geluidsnormen zijn, maar dat er in Vlaanderen hypocrisienormen zijn die serieus in het rood gaan. Ik zou dus zeggen: stop de hypocrisie en help mee om vanuit Brussel en vanuit Vlaanderen dit dossier te deblokken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de nieuwe zeesluis voor Zeebrugge

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, beste collega's, gisteren was er op de regionale televisie Focus-WTV goed nieuws. Na meer dan tien jaar discussie en na het onderzoeken van zes alternatieve locaties werd er eindelijk een beslissing genomen. De nieuwe sluis, de broodnodige tweede ontsluiting van de haven van Zeebrugge, komt op de site van de Visartsluis. Dat is goed nieuws, zeker ook voor de ontsluiting en de economische ontwikkeling van de haven. Het is goed dat er een doorbraak is in dit dossier. Maar deze communicatie van gisteren op de televisie roept ook enkele vragen op. Blijkbaar is noch het schepencollege van de stad Brugge noch de haven van Zeebrugge zelf op de hoogte van deze beslissing. Meer nog, dit dossier moet vrijdag nog door de regering worden besproken. Dit veroorzaakt heel veel commotie, ook op de sociale media. Terecht, de mensen zijn ongerust. Het gaat immers over mobiliteit, milieu, onteigeningen.

Minister, welke beslissing er ook zal worden genomen, welke locatie er ook zal worden gekozen, er zullen altijd wel negatieve elementen zijn. Als er wordt gekozen voor de site van de Visartsluis, heeft het een negatieve impact op de visserijhaven, de jachthaven, de jachtclubs, de leefgemeenschap van Zeebrugge en op de Stations- en Visserswijk.

Minister, nu de beslissing blijkbaar is gevallen om op de site van de Visartsluis die ontsluiting of die nieuwe sluis te maken, luidt mijn vraag: welke flankerende maatregelen zult u nemen om het draagvlak voor deze keuze te vergroten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Fournier, u geeft natuurlijk ten dele het antwoord. Het gaat over iets wat voorwerp van beslissing is op de ministerraad van de Vlaamse Regering van eerstkomende vrijdag. In het begin van de week heeft mijn kabinet wel een nota rondgestuurd, die dan blijkbaar voetjes heeft

gekregen. Ik heb ook begrepen dat ik zelf in beeld was op Focus-WTV, maar dat bleek dan te gaan om archiefbeelden. Ik dacht al dat ik zelf een interview aan het geven was, maar het gaat om archiefbeelden van ondertussen ook al twee maanden geleden, had ik begrepen.

Ik kan niet vooruitlopen op wat we vrijdag in de schoot van de ministerraad zullen beslissen. Ik dacht dat het een traditie was in deze plenaire vergadering om daar niet op vooruit te lopen. Ik kan u wel de procedure schetsen die we na de ministerraad zullen volgen indien daar een besluit wordt genomen.

Vrijdag wordt een voorontwerp van voorkeurbesluit over de locatie besproken. Vervolgens start de adviesprocedure waarmee we tegen medio april rond zijn. Als vrijdag een beslissing wordt genomen in positieve zin, voorzien we nu al dat het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust medio maart een informatieavond en specifieke dialoog organiseert voor bepaalde doelgroepen, zijnde de bewoners die eventueel onteigend moeten worden, de visserijcluster, de jachtclubs, de kmo's en de bedrijven die op de een of andere manier zouden worden geaffecteerd door de beslissing en door het scenario dat uiteindelijk wordt gevolgd. We zouden dan komen tot een ontwerp van voorkeurbesluit tegen het zomerreces. Daarna komt een openbaar onderzoek, om dan tegen het einde van dit jaar te komen tot een voorkeurbesluit. Afhankelijk van het scenario dat wordt gekozen, kan worden bepaald wanneer de 'schup' in de grond gaat. Er zijn nog verschillende scenario's. Het is mogelijk dat we in 2019 met de voorbereidende werken kunnen starten – onder voorbehoud natuurlijk van het scenario dat finaal wordt gekozen.

Martine Fournier (CD&V): Minister, het klopt dat de communicatie in dezen zeer cruciaal is. Ik ken ondertussen de journalisten van de regionale televisie ook wel een klein beetje, en ik weet ook wel dat ze hun bronnen checken, dus die informatie moet wel ergens van komen. Het is ook wel jammer dat dat op deze manier wordt gecommuniceerd. Ik denk dat het te cruciaal is voor de ontsluiting van de haven van Zeebrugge om dat gewoon maar op tv te werpen. Ter zake moeten er toch heel veel meer nodige flankerende, bijkomende maatregelen worden toegelicht, vooral ook voor de haven, voor het stadsbestuur en voor de omwonenden. Ik hoop dus maar een ding: dat dit niet kadert in de verkiezingskoorts van sommige mensen die mee gaan doen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Ik hoop dus dat het de komende maanden niet meer gebeurt en dat de komende maanden de communicatie op een deftige manier naar buiten kan worden gebracht.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Ik denk dat het goed nieuws dat er nu vrijdag een mededeling aan de Vlaamse Regering gebeurt. Dat is ondertussen wel wereldkundig gemaakt, maar dat betekent dat er wel verder wordt gewerkt aan die nieuwe zeesluis, die echt wel levensnoodzakelijk is voor de toekomst van de Zeebrugse haven. Het gaat over een tewerkstelling van meer dan tienduizend mensen.

Ik wil echter toch ook wel oproepen tot enige rust en kalmte. Ik hoor collega Fournier het hebben over milderende maatregelen en zo die nodig zijn, maar er is helemaal nog geen sprake van een kant-en-klaar project. De onderzoeksfase is nu pas afgerond. Er komt nog een consultatie- en adviesfase. Daaruit zal nog heel wat worden geleerd. Ik denk dat het belangrijk is dat iedereen het hoofd koel houdt, maar dat we vooral blij mogen zijn met het feit dat er nu echt wel wordt voortgewerkt, en dat is erg belangrijk voor de Zeebrugse haven en de omgeving.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, we wachten al heel lang op een sluis in Zeebrugge. Het is een zeer complex project en een heel specifieke

procedure. U weet dat ook. Ik moet zeggen dat ik dan ook de amateuristische communicatie voor een stuk betreur.

Waarom? U wilt een groot infrastructuurwerk realiseren. U hebt daar de wil toe. U wilt dat niet begraven. Als u dat wilt, dan is het belangrijkste een zeer verzorgde communicatie, en ook inspraak vragen bij de mensen en een draagvlak creëren. U moet vandaag eens in Zeebrugge rondlopen. De mensen willen vandaag die Visartoptie niet, omdat die sluis het dorp in twee splitst. U moet eens zelf naar Zeebrugge gaan en zien wat de mensen daarvan denken. De gebrekkige communicatie maakt dus eigenlijk dat de mensen nu al kwaad op u zijn, en dat is jammer, want we hebben die sluis voor Zeebrugge echt nodig als we de haven verder willen ontwikkelen.

Minister, mijn vraag aan u is dus: probeer alstublieft een draagvlak te creëren en probeer ook het openbaar onderzoek ernstig te nemen. En denk ook niet alleen aan de haven, maar, als u een draagvlak wilt, ook aan de leefbaarheid van het dorp Zeebrugge.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp·a): Voorzitter, waarde collega's, ik maak me een beetje zorgen over de aanpak van dit dossier als ik zie dat de regeringspartijen elkaar onderling ondervragen over een dossier dat hopelijk binnenskamers in grondige behandeling is. Ik behoor niet tot de regering, maar stel met treurnis en ongerustheid de manier vast waarop men over zo'n belangrijk dossier publiek aan het redetwisten is.

Wij moeten het hoofd koel houden, ik sluit me volledig aan bij de opmerkingen, maar ik vraag begrip voor het feit dat het voor de bewoners dubbel zo moeilijk is om het hoofd koel te houden als ze voortdurend worden benaderd met de gedachte dat ze zullen worden onteigend. Minister, ik vind dus dat u het aan het publiek in Zeebrugge verplicht bent om minstens bij uw beslissing vrijdag uit te leggen waarom u nu specifiek die locatie kiest, en bijvoorbeeld niet deze die de maatschappelijke consensus heeft in de regio, met name het zogenaamde Verbindingsdok. Voor het publiek is dat immers het meest geruststellende, omdat het dan volledig buiten de gemeenschap ligt. Geef dus minstens de informatie op een correcte wijze, en niet via lekken, over waarom u bepaalde keuzes maakt en hoe u ervoor zult zorgen dat de mensen ten minste de zekerheid zullen hebben dat ze in hun huis kunnen blijven.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me inhoudelijk eigenlijk bijna volledig aan bij alle vorige tussenkomsten van mijn collega's. Men is er heel ongerust over dat de gemeenschap van Zeebrugge in twee of drie delen zou worden geknipt, en met sommige projecten zal dat nog meer dan vandaag gebeuren.

Minister, er zijn niet alleen nautische toegangen, er zijn niet alleen economische voordelen, er is ook de leefbaarheid van Zeebrugge in dat verhaal. Ik vraag u daar rekening mee te houden zodat het verhaal van Zeebrugge geen Doel bis wordt. Ik vraag u om open te communiceren met de mensen en met alle mogelijke betrokken partijen, en dan vooral met de mensen die er wonen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat wij het er allemaal over eens zijn dat er een tweede zeesluis in Zeebrugge moet komen. Het is alleen jammer dat het zo lang heeft moeten duren. Bovendien is in dergelijke dossiers kiezen altijd verliezen.

Ik betreur net als de andere collega's de manier van communiceren over dit dossier. Dat maakt het natuurlijk extra moeilijk om een draagvlak te creëren. Ik vind het ook een beetje eigenaardig dat hier vragen worden gesteld over beslissingen die de Vlaamse Regering nog moet nemen. Ik onderschrijf wat de heer Landuyt vraagt, namelijk om nadat de beslissing is genomen duidelijk aan de bevolking mee te delen waarom er juist voor die locatie is gekozen. Ik zou zelfs durven voorstellen, minister, dat u naar Zeebrugge gaat om de keuze van de Vlaamse Regering toe te lichten. Ik wil u en de burgemeester van Brugge ook vragen welke flankerende maatregelen u in petto hebt om de negatieve impact op het dorp Zeebrugge te compenseren.

Minister Ben Weyts: Een eerste voorwaarde om te communiceren over een beslissing is dat die beslissing wordt genomen, mijnheer Sintobin. U vraagt me om te communiceren, niet alleen over de beslissing maar ook over de flankerende maatregelen, ook al weten we niet welke beslissing zal worden genomen.

Ik geloof er nogal in dat we vrijdag een goede beslissing zullen nemen. Voor het eerst na meer dan tien jaar wordt er een beslissing genomen en kunnen we vooruit. Deze Vlaamse Regering heeft ook al andere dossiers uit het slop gehaald zoals Oosterweel en zal dat ook nu voor Zeebrugge doen. We willen ook daar perspectief, hoop en groei kunnen bieden en ook daar stappen vooruit zetten. *(Applaus bij de N-VA)*

Martine Fournier (CD&V): Ik wil nog eens duidelijk zeggen, zoals ik eerder al in mijn inleiding heb gedaan, dat ik blij ben dat er een doorbraak is na meer dan tien jaar. Dat is goed voor de ontsluiting van Zeebrugge en noodzakelijk voor de economische ontwikkeling.

Wat de communicatie betreft en de beslissing van de Vlaamse Regering nu vrijdag, is het nodig om daar vragen over te stellen wanneer we dergelijke nieuwsberichten horen op de provinciale televisie. Wij hebben die communicatie niet gedaan, die gebeurde door iemand anders. Ik vond het nodig om hier een actuele vraag over te stellen. De minister heeft meer toelichting gegeven en wij kijken hoopvol uit naar de beslissing van vrijdag. We hopen verder dat de communicatie met de omwonenden op een structurele en goede manier zal gebeuren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over zero-emissiebusen voor de vergroening van het openbaar vervoer

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, minister, gisteren stond op alle nieuwssites dat de Duitse steden voortaan dieselauto's mogen bannen. Volgens de voorstanders is dat een grote dag voor de propere lucht in Duitsland. De steden Stuttgart en Düsseldorf zijn door de rechtbank aangemaand om het aantal vervuilende dieselwagens effectief te beperken en op die manier de EU-normen te halen. Ook het hoogste rechtscollege heeft deze beslissing niet omgedraaid.

Wanneer, zoals vorige week, in Brussel de fijnstofdrempel wordt bereikt, dan moet worden ingezet op gratis openbaar vervoer en deelfietsen.

Er was ook de actie van De Standaard tijdens het voorbije weekend, CurieuzeNeuzen, in samenwerking met de universiteit van Antwerpen, om de luchtkwaliteit te meten. We weten dat dit eveneens tot bijkomende inspanningen zal leiden.

En nog recenter nieuws, vandaag komt de Vlaamse busbouwer Van Hool naar buiten met heuglijk nieuws, namelijk de levering van 40 waterstofbussen aan Duitsland. Het gaat om een proefproject waar we ook in Vlaanderen aan hebben meegewerkt. Ook in Vlaanderen hebben we daar met vijf waterstofbussen in Antwerpen aan meegedaan, maar in Duitsland heeft dit aanleiding gegeven tot een positieve bestelling van die waterstofbussen.

Minister, we moeten de krachten bundelen binnen de Vlaamse Regering en verder inzetten op de stap die u al hebt gezet richting de vergroening van het openbaar vervoer. Naar de toekomst moeten we bijkomende initiatieven nemen op het gebied van het openbaar vervoer.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In deze regeerperiode zullen we de kaap hebben overschreden van 1 miljard investeringen in rollend materieel bij De Lijn, meer dan 1 miljard euro. We doen dat op basis van een visie, op basis van een plan dat in de schoot van de regering is goedgekeurd.

Er is nu nog een laatste bestelling geplaatst voor bussen, waarvan 55 aan de diesel Euro 6-norm en 66 hybridebussen waarmee we onze voorsprong nog versterken. We hebben trouwens met De Lijn van de hele Benelux het grootste aantal hybridebussen rondrijden.

Vanaf 2019 investeren we enkel nog in alternatieven, zijnde ofwel waterstofbussen, ofwel elektrische, ofwel hybride bussen. We hebben de ambitie om er tegen 2025 voor te zorgen dat we in de stedelijke omgeving enkel nog elektrisch rijden. Dat is een realistisch, betaalbaar en haalbaar plan, waarvoor ook nog eens 22 miljoen euro is voorzien vanuit het Klimaatplan van minister Schauvliege om ervoor te zorgen dat we nog extra kunnen investeren.

We steken nog een tandje bij. We hebben reeds vijf waterstofbussen rijden in Antwerpen. We hebben ook drie elektrische bussen in Brugge rijden. Daaraan voegen we nog een bestelling toe van een tiental elektrische bussen voor drie steden, namelijk Antwerpen, Gent en Leuven. Tijdens de komende raad van bestuur zal De Lijn daarover beslissen.

We zorgen er dus heel concreet voor, zonder dat we de belastingen moeten verhogen, zonder dat we de dotatie moeten verhogen en zonder dat we de tarieven moeten verhogen, dat we een heel realistisch, ambitieus, betaalbaar plan kunnen realiseren. Op die manier kunnen we binnen de schoot van de Benelux het voortouw blijven nemen.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, hetgeen gebeurt, is zeer goed, maar er moet een versnelling hoger worden geschakeld. We pleiten ervoor om net zoals in Duitsland gebruik te maken van het Europees ondersteuningsprogramma JIVE (Joint Initiative for hydrogen Vehicles across Europe). Tot op heden doen we dat nog te weinig. Bij de voorbereiding van deze vraag heb ik ook gezien dat de stad Breda en de provincie Brabant daarmee waterstofbussen zullen inzetten.

Laat ons de krachten bundelen. De technologie is aanwezig in Vlaanderen. Busbouwer Van Hool zal 40 waterstofbussen leveren in het buitenland. We kunnen toch nog meer inzetten. We kunnen massaal kiezen voor elektrische bussen in de steden en waterstofbussen in de streken.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, we steunen u volledig inzake uw ambitie om tegen 2025 de vergroening van het openbaar vervoer volledig te realiseren.

Er moeten een aantal praktische overwegingen in het achterhoofd worden gehouden, zeker als je in de stedelijke centra alleen nog kiest voor elektrisch voortgedreven bussen. De actieradius van dat type bus is momenteel veel te klein. Er moet dus worden gezorgd voor laadinfrastructuur.

'Gouverner, c'est prévoir.' Als Vlaams-nationalist zult u in deze context met die uitdrukking geen probleem hebben, denk ik. U moet zich vooral infrastructureel voorbereiden om die ambitie ook te realiseren. Ik vind dat we daar vandaag op koers mee zitten. We hebben daarin een voorbeeldfunctie. U krijgt daarvoor de volle steun van onze fractie.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Ik sluit mij graag aan bij de vraag van de heer de Kort. Op twee dagen na is het exact twee jaar geleden dat ik op 2 maart 2016 een gelijkaardige vraag stelde naar aanleiding van het feit dat De Lijn 238 nieuwe bussen had gekocht, allemaal dieselbussen. Ondertussen zijn er bij De Lijn wel meer hybride bussen bij gekomen, maar tegenwoordig malen meer dan 2200 bussen van De Lijn 520.000 kilometer per dag af in en rond onze steden en 90 procent van die bussen zijn dieselbussen. We zijn nog ver van het moment waarop die bussen omgeturnd zullen zijn naar groene bussen en eventueel zelfs emissievrije bussen.

Minister, het goede nieuws is dat we met VDL en Van Hool inderdaad zeer goede busbouwers hebben, die waterstof- en elektrische bussen aankopen. We zien ook dat er in de ons omringende landen massaal geïnvesteerd wordt in elektrische bussen. We moeten mee op die kar springen. Ik ondersteun het pleidooi van mijn collega's die oproepen om meer in te zetten op die zuiver elektrische technologie en op waterstof.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het zal u niet verbazen dat ik mij volmondig aansluit bij de vraag van de heer de Kort omdat het niet enkel gaat om de uitstoot van bussen maar ook om de luchtkwaliteit. Als we zien hoe in Vlaanderen, ook op plaatsen waar je dat niet meteen verwacht, de luchtkwaliteit niet is wat ze zou moeten zijn, denk ik dat de heer de Kort gelijk heeft. Het thema staat opnieuw in de actualiteit en ik denk dat we een versnelling moeten proberen te krijgen. Niet alleen in Duitsland, maar ook bij ons denken steden eraan om naar lage-emissiezones te gaan. Ik vind dat niet helemaal correct omdat iedereen recht heeft op propere lucht. Ik begrijp dat men in een stedelijke context sneller wil gaan, maar ook de mensen buiten de stad hebben recht op die propere lucht. Dan is een aanklappend en zelfs een vooruitstrevend beleid, waarbij de techniek in Vlaanderen aan de spits loopt, nodig. De Vlaamse Regering mag daarvoor een versnelling hoger schakelen om ervoor te zorgen dat die dieselbussen stilaan tot het verleden behoren. Zoals de heer Vandenbroucke zei, rijden er daarvan nog veel te veel rond.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik ben blij met de uitgesproken steun van CD&V voor het beleid van vergroening van het wagenpark van De Lijn. Gelukkig maar, want u keurt dat beleid ook mee goed. De Lijn zet wel degelijk voluit in op die vergroening. Minister, u herhaalde het daarnet nog: er zal deze legislatuur een miljard geïnvesteerd worden voor hybride bussen, waterstofbussen en bussen met alternatieve aandrijving. Ik kan alleen zeggen: doe zo verder. U moet natuurlijk een enorme inhaaloperatie doen, zowel qua investeringen in het materiaal van de Lijn als qua vergroening. Dat zijn zaken die we nu doen, in deze legislatuur, met deze minister en dit bestuur van de Lijn. Dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Minister Ben Weyts: De Vlaamse reflex bestaat er vaak in te kijken naar het gras dat groener is aan de overkant van de grens. We hebben al een ambitieus en betaalbaar plan uitgewerkt, waarbij we altijd nog een tandje proberen bij te steken, zoals ik daarnet heb willen illustreren met de extra bestellingen voor Antwerpen, Gent en Leuven en voor extra elektrische voertuigen. Men verwijst naar Duitsland als gidsland. Welnu, Vlaanderen was in dezen gidsland. Ik heb daar al in 2015, op basis van een initiatief van mijn voorganger met betrekking tot de bestelling van vijf waterstofbussen, met Europese steun – we hebben niet gewacht op Duitsland, Vlaanderen was eerst en Duitsland volgt nu blijkbaar – op ingezet.

Het is dus realistisch, haalbaar en betaalbaar. Een massale uitrol van waterstofbussen is vandaag nog niet mogelijk. De bevoorrading is niet toevallig in Antwerpen, waterstof is een restproduct van Solvay. Je kunt dat momenteel niet zomaar op een andere plaats uitrollen, er zijn wel wat beperkingen. Desondanks hebben we dat project, met vallen en opstaan ontwikkeld. Nu gaat het goed, want de beschikbaarheid van die waterstofbussen staat nu op punt. We hebben er resoluut voor gekozen om daarin het voortouw te nemen, maar de 'total cost of ownership' is natuurlijk nog altijd drie keer zo hoog. De 'total cost of ownership' omvat zowel de kosten voor de investering als de aanschaf, het onderhoud en de levensduur.

Dat maakt dus, als we de belastingen of tarieven niet willen verhogen, we een duidelijke keuze moeten maken. Daarom leggen we de focus vanaf 2019 volledig op investeringen in de alternatieve aandrijvingen: én waterstof, én elektriciteit, én hybride. Daarmee willen we echt op een niveau geraken waar we ons heus niet moeten schamen, zoals we dat vandaag ook niet moeten doen. In de Benelux hebben wij vandaag de grootste hybride vloot. In deze koppositie blijven we natuurlijk voortgaan.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, ik denk dat het van belang is voor elke Vlaming, waar hij ook woont, dat we zorgen voor een verbetering van de luchtkwaliteit. Dat betekent dat we effectief gaan voor elektrische bussen in de steden, hybridebussen rondom de steden en waterstofbussen op de langere vervoersassen.

Uiteraard, wij pleiten niet voor een verhoging van de tarieven, maar alstublieft gebruik nu toch eens die Europese reflex. Duitsland en Nederland zetten die middelen in om het Europese programma te gebruiken, dat moet hier ook mogelijk zijn. Het moet mogelijk zijn om de krachten te bundelen binnen de Vlaamse Regering en volop in te zetten op de innovatie die daar aanwezig is binnen Vlaanderen, met VDL en Van Hool. We moeten nu massaal de keuze maken voor elektrische en waterstofbussen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgondersteuning voor personen met een zeldzame ziekte

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is vandaag de Internationale Dag van de Zeldzame Ziekten: de gelegenheid bij uitstek om deze heterogene, grote groep van ziektes die zeer zeldzaam zijn, in het licht te stellen.

Het gaat over ziektes die bij minder dan 1 op 2000 Europeanen voorkomt. Voor heel Europa gaat het om 30 miljoen mensen; voor Vlaanderen schatten we hun aantal tussen 360.000 en 500.000. Dat is een half miljoen Vlamingen die direct

betrokken zijn en natuurlijk ook nog hun partners en familie. Vaak ondergaat de hele familie een zware belasting door de ziekte.

Door hun relatieve zeldzaamheid gebeurt er relatief weinig onderzoek. De farmaceutische firma's zijn niet getriggerd. Er is weinig lucratief voordeel te halen bij die kleine groep van patiënten. Bovendien zijn ze onvoldoende gekend, worden ze vaak laattijdig herkend, en de diagnose laat soms jaren op zich wachten. Vandaag stond in Knack dat het soms twintig jaar duurt. Dat is extreem, maar het gebeurt.

Om de krachten en de expertise te bundelen, is er een Europees netwerk rond zeldzame ziekten opgericht. Er is een Belgisch plan, en u, minister, hebt niet getalmd. U hebt in december het Vlaams Netwerk Zeldzame Ziekten boven de doopvont gehouden, samen met de ziekenhuizen, patiëntenverenigingen, Domus Medica en Zorgnet-Icuro.

Het is de bedoeling om de patiënten sneller toe te leiden, om zo snel mogelijk een diagnose te krijgen en vooral om de patiënt in een goed opvolgtraject te steken, zodat de begeleiding en de behandeling, ondanks de zware ziekte en zelfs als de diagnose niet helemaal duidelijk is, toch optimaal zijn.

Naast de specifieke zorgbehoeften van deze patiënten – ik denk aan mucoviscidose, we hebben daar vorig jaar kamerbreed een resolutie over goedgekeurd – is er vaak ook een zware chronische zorgnood thuis. Er is thuiszorg nodig. Vaak is er nood aan revalidatie.

Minister, welke begeleidende maatregel hebt u genomen binnen onze Vlaamse sociale bescherming die inzet op die chronische zorg en revalidatie om ook aan die chronische zorgnood voor deze grote groep tegemoet te komen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, u wijst terecht op de specifiek Vlaamse aanpak binnen de Europese en Belgische normering en mogelijkheden. Het zal op het kruispunt zijn van de ontwikkelingen van de Vlaamse sociale bescherming en de aanpak van zeldzame ziekten in de Vlaamse erkenningsmogelijkheden dat de mogelijkheden zich in de toekomst kunnen situeren. Ik verklaar me nader.

U hebt terecht gezegd dat we in Vlaanderen gekozen hebben voor een thematische zorgstrategie voor het thema zeldzame ziekte. Dat betekent dat we gegaan zijn voor één Vlaams netwerk. Daarin zitten de universitaire centra en de centra voor menselijke erfelijkheid als cruciale partners. Ze bouwen meteen ook voort op de inspanningen van de Koning Boudewijnstichting en de patiëntenverenigingen. Ook betrokken zijn de patiëntenverenigingen, de huisartsenkringen en -vertegenwoordigers en noem maar op.

Het is dus de bedoeling dat we op een aantal ondertussen benoemde groepen van zeldzame ziekten netwerken maken, precies om de link te kunnen leggen naar de ondersteuning en de expertise die nodig zijn om patiënten met een zeldzame ziekte in hun thuissituatie te kunnen ondersteunen. Er zijn een aantal groepen benoemd. Op dit moment is men druk bezig om die netwerken uit te bouwen met die partijen. Zoals gezegd, moet dat helpen om de continuïteit, de juiste toeleiding naar de zorg en de ondersteuning en de kennis in de eerste lijn voor die patiënten te verbeteren. Ik hoop dat dat in de loop van dit jaar aanleiding zal geven tot het echt volwaardig erkennen van die netwerken voor groepen van zeldzame ziekten.

Langs de andere kant is er het spoor van de ontwikkeling van de Vlaamse sociale bescherming, die nieuwe laag van sociale zekerheid, inzonderheid als het over langdurige zorgvragen gaat die wij in Vlaanderen ontwikkelen. In de eerste fase is het de bedoeling om met de rechten op budgetten, de tegemoetkoming hulp aan

bejaarden, het basisondersteuningsbudget en de tegemoetkoming uit de bestaande zorgverzekering, en de toegang tot zorg, de tickets, te gaan voor grote continuïteit. We nemen een aantal zaken over van de federale overheid. Maar uiteraard is het de ambitie om daarmee naar veel meer eenvoud in de indicatiestelling, een unieke indicatiestelling en zoveel mogelijk automatische rechtentoe-keningen met één loket, te evolueren. Dat zal dus ook voor die patiënten, zoals gezegd, op het kruispunt van die twee ontwikkelingen, zeker zijn voordeel hebben.

Ik ga er wel één specifiek uithalen omdat het heel duidelijk aangeeft hoe we ook op korte termijn ook voor patiënten met zeldzame ziekten vooruitgang kunnen boeken. Vanaf 1 januari 2019 zullen wij ook bevoegd worden binnen de Vlaamse sociale bescherming voor de mobiliteitshulpmiddelen. We hebben met de Vlaamse Regering beslist om daar zeer innovatief in te zijn. Dat zal voor die patiënten met zeldzame ziekten, die ook snel degeneratieve aandoeningen zijn, een opmerkelijke stap vooruit zijn. Wij zullen zorgen dat die mobiliteitshulpmiddelen ook verhuurd kunnen worden waardoor ze veel sneller kunnen mee-evolueren met de noden van de patiënt. Wij gaan ervoor zorgen dat er ook gespecialiseerde leveranciers kunnen worden aangeduid, bijvoorbeeld als het gaat over aangepaste communicatie-middelen. We gaan ervoor zorgen dat de leeftijdsgrens wat de mobiliteits-hulpmiddelen betreft, kan evolueren. We zijn er ook van overtuigd dat met name ook voor patiënten die geconfronteerd worden met een van die zeldzame ziektes, alvast op de heel korte termijn in dat specifiek issue dat we moeten overnemen binnen de Vlaamse sociale bescherming, er vooruitgang zal zijn.

Peter Persyn (N-VA): Ik dank de minister voor zijn antwoorden. Het doet me plezier dat er die specifieke extra aandacht komt. We gaan het straks nog hebben over personen met jongdementie. Als we die naar pathologieën opdelen, dan zijn dat stuk voor stuk zeldzame aandoeningen. We zien dat die personen en families een enorm verhoogde zorgnood kennen. Naast dat hulpmiddelenbeleid wil ik pleiten, zowel voor de patiënten zelf als voor hun mantelzorgers, voor een patiëntgerichte en persoonsgerichte benadering en voor het onderzoeken hoe we daar in de toekomst naar een meer persoonsvolgende benadering kunnen gaan, zoals dat voor personen met een beperking het geval is en hopelijk in de toekomst ook meer voor bepaalde categorieën in de ouderenzorg. Dus graag nog een extra woordje van toelichting.

We hebben recent de studie gehad van mevrouw Benedicte De Koker over de hoge belasting van de mantelzorgers. Die is ook in deze grote groep van patiënten niet te onderschatten. Respijtzorg is ook bij deze categorie heel belangrijk. Wij denken dat een meer persoonsgerichte benadering op termijn ook bij deze grote groep, waarvan sommigen heel snel achteruit gaan, cruciaal is.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Vandaag is het inderdaad de dag van de zeldzame ziekte. Ik denk dat het belangrijk is dat die mensen in de aandacht komen. Waarom? Vaak hebben die mensen een heel lange lijdensweg achter de rug omdat de diagnose niet snel gesteld wordt. Daar gaan veel jaren overheen. Daarom is het zeer goed dat de functies er zijn, dat de netwerken er zijn en dat er een Vlaams Netwerk Zeldzame Ziekten is om die mensen multidisciplinair goed te begeleiden. Het is ook goed dat er patiëntenverenigingen, huisartsen en dergelijke bij worden betrokken.

Minister, wij zijn verantwoordelijk voor de financiering van de centra menselijke erfelijkheid (CME's). Mijn vraag is dan ook of u daar nog ergens een mogelijkheid ziet met betrekking tot de financiering.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u hebt het over de Vlaamse sociale bescherming gehad. Het is de bedoeling te komen tot een systeem waarin iedereen die zorg nodig heeft op een bepaalde wijze wordt ingeschaald. Er wordt nagegaan wat de zorgnood is en dan krijgt die persoon wat de heer Persyn een persoonsvolgend budget heeft genoemd.

Een mogelijke valkuil van dat systeem waar we mogelijk achterstaan, is dat er geen aanbod is voor mensen met een heel specifieke en uitzonderlijke zorgvraag. We gaan naar een systeem van vraag en aanbod, maar voor die mensen is er dan niets. Dat geldt ook voor mensen met een handicap of met andere aandoeningen.

Minister, hoe zult u erover waken dat de mensen in dat systeem van de Vlaamse sociale bescherming niet gewoon een rugzakje met geld krijgen waarmee ze niet de zorg of de hulpmiddelen kunnen kopen die ze eigenlijk nodig hebben omdat ze nu net heel specifieke vragen hebben?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Voorzitter, het is goed dat we effectief speciale aandacht schenken aan de Internationale Dag van de Zeldzame Ziekten. Wat de cijfers betreft die de heer Persyn net heeft geciteerd, moet u weten dat meer dan de helft van die zeldzame ziekten kinderen treffen. Het is goed dat we dit doen.

Minister, u weet dat de Europese Commissie al bijna tien jaar vraagt dat we een plan zouden opstellen en implementeren om de preventie, de diagnose, de behandeling en de revalidatie te verbeteren en om ook de levenskwaliteit van de patiënten met een zeldzame ziekte en hun omgeving te verbeteren. U hebt terecht verwezen naar het Belgisch actieplan, het Vlaams actieplan, het Fonds Zeldzame Ziekten en Weesgeneesmiddelen en het in 2017 opgerichte Vlaams Netwerk Zeldzame Ziekten.

Welke concrete acties worden in uitvoering van al die plannen uitgerold om de omgeving, los van de diagnose en de erkenning van de groepen, hierbij te betrekken en om de levenskwaliteit van die mensen te verbeteren?

De voorzitter: mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, ik wil graag het woord nemen om het belang van de actuele vraag van de heer Persyn te onderschrijven. Zoals uit het antwoord is gebleken, is de Vlaamse sociale bescherming een heel groot huis en het is goed te horen dat ook is voorzien in een kamer voor de vele mensen met een zeldzame aandoening.

Minister, u hebt eerder al de centra voor ontwikkelingsstoornissen financieel versterkt. Die centra spelen een grote rol en zorgen vaak voor de nodige diagnoses of voor de uitsluiting van andere ziektes. In het beleid ten aanzien van personen met een handicap hebben we een specifieke regeling voor de mensen met een snel degeneratieve aandoening. Zij krijgen een automatische toekenning en een bijzondere voorrang, wat natuurlijk voor zich spreekt. U hebt verklaard dat bij de overdracht van de mobiliteitshulpmiddelen opnieuw op dezelfde wijze rekening met hen kan worden gehouden. Er kan voorrang worden verleend of er kan een rentingsysteem worden opgezet. Zal dat meteen ingaan zodra de mobiliteitshulpmiddelen zijn overgedragen of zodra de overname van kracht is geworden? Zal dat op een later tijdstip worden geïncorporeerd?

Minister Jo Vandeuren: Ik zal op een aantal vragen gelijktijdig antwoorden. Het is de bedoeling dat het rentingsysteem onmiddellijk van start kan gaan.

De voorzitter: Mijnheer Somers, mevrouw Saeys heeft de minister een vraag gesteld en de minister beantwoordt haar vraag nu. *(Opmerkingen van Bart Somers)*

Minister Jo Vandeurzen: Het antwoord op de laatste vraag is bevestigend. Zodra we de bevoegdheden overnemen, zullen we trachten meteen ook te starten met het operationeel maken van het nieuw concept met betrekking tot de wijze waarop we het hulpmiddelenbeleid in het systeem van de Vlaamse sociale bescherming integreren. Dit geldt zeker voor personen die met een snel degeneratieve aandoening worden geconfronteerd. Dit betekent dat de mobiliteitshulpmiddelen met een rentingsysteem in beeld komen. De rolstoelen zullen sneller kunnen worden aangepast aan de noden. Op die wijze kunnen we de leeftijdsfataliteit, 65 jaar in de sector van de personen met een handicap, overstijgen.

Mijnheer Bertels, dat is meteen een antwoord op uw vraag. We zullen wel degelijk snel een aantal zaken kunnen uitvoeren.

Mevrouw Van den Brandt, ik heb langs twee sporen geantwoord. Zoals de heer Persyn heeft gesteld, zal de Vlaamse sociale bescherming natuurlijk evolueren naar betere mogelijkheden om vanuit de vraagsteller te kijken op welke wijze de zorg rond hem kan worden georganiseerd. Dat is zeker de ambitie van het systeem van de Vlaamse sociale bescherming. Dit betekent tevens dat we de competentieontwikkelingen op het spoor zetten, de zorgprogramma's en zorgtrajecten benoemen en de expertises van de supergespecialiseerde centra met de actoren op de eerste lijn verbinden.

Dat moet je waarmaken, want anders is het natuurlijk heel moeilijk om de specifieke knowhow te brengen naar de personen in kwestie. Je moet netwerken kunnen maken waarin je zorgtrajecten kunt benoemen voor metabole aandoeningen enzovoort en waardoor je ook zeker kunt zijn dat bijvoorbeeld huisartsen daarin voldoende betrokken zijn, dat patiëntenverenigingen hun ervaringen kunnen inbrengen. Als je dat niet doet, riskeer je dat het persoonsvolgend systeem zoals we dat nu uittekenen, ook geen antwoord kan krijgen van mensen die lokaal over de juiste expertise kunnen beschikken en die vaak een beroep doen op continuïteit, informatiedeling, afstemming tussen de behandeling in een gespecialiseerd centrum en de ondersteuning in de thuissituatie.

Op een aantal van uw zorgen is het antwoord dat dit absoluut de richting is waarin we moeten evolueren. Ik durf toch te beklemtonen dat de manier waarop we in Vlaanderen met het Vlaamse netwerk het overleg dat bezig was, hebben geformaliseerd en ervoor hebben gezorgd dat we niet in gespreide slagorde deze thema's aanpakken maar alle actoren in een goede samenwerking brengen, de beste garantie is opdat we in staat zijn – en dat zal een permanente uitdaging zijn – om deze mensen de beste zorgen te geven.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik treed u bij. Er is duidelijk goed nagedacht over de constructie – ik heb de vijf verschillende clusters voor mij liggen –, ook over de goede mix die moet worden gevonden tussen het heel gespecialiseerde specifieke aanbod en het brede zorgaanbod waarvoor de Vlaamse sociale bescherming tekent.

Ik ben ook blij dat collega Jans de snel degeneratieve aandoeningen nog eens specifiek heeft benoemd. Ik wil nog even de federale collega Flor Van Noppen in herinnering brengen die heel snel is achteruitgegaan. Er zijn toen dure eden gezworen: er ging heel veel onderzoek komen en betere opvang. De facto blijven toch nog heel veel mensen in de kou staan.

Ik ben blij voor de unanimiteit in het halfrond en ik stel voor dat we naar het einde van deze maar ook zeker voor de volgende legislatuur, in het bijzonder inzetten op deze kwetsbare groepen zodat deze mensen niet in de kou blijven staan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de invoering van een gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen**ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de invoering van een gemeenschapsdienst voor bepaalde langdurig werklozen**

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, vanmorgen kregen we het nieuws dat Open Vld verplichte gemeenschapsdienst wil invoeren voor de langdurig werklozen. Als je kijkt naar wat wij op Vlaams niveau doen voor – en ik noem hen liever mensen met een afstand op de arbeidsmarkt dan werklozen – dan zie je verschillende zaken. VDAB ziet iedereen, ziet die mensen en kijkt naar welke afstand er is tussen hen en de arbeidsmarkt. VDAB gaat na welke afspraken kunnen worden gemaakt op maat van die persoon. Het kan zijn dat VDAB zegt dat iemand een opleiding kan volgen tot calculator in de bouwsector omdat er veel vraag naar is, en een traject met die persoon afspreekt. Het kan zijn dat VDAB zegt dat iemand beter wat werkervaring zou opdoen, dicht in de buurt, en hem werkervaring wil laten opdoen en hem klusjes laat doen in een school of voor de gemeente. Het zal telkens afhangen van persoon tot persoon, maar één ding staat vast: als ik uw beleid bekijk, dan is het zo dat iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt en langdurig werkzoekend is, verplicht wordt zich in te schakelen in een traject naar werk en dus ook kan worden gesanctioneerd.

Ik denk dus dat het voorstel dat werd gedaan, een verdienstelijk voorstel is, maar dat we op Vlaams niveau eigenlijk die zaken al doen. Het enige probleem is dat op federaal niveau men ons een beetje beperkt in wat we kunnen doen rond bijvoorbeeld wijk-werken. De federale overheid zegt dat er maar 7291 mensen per jaar in wijk-werken mogen stappen, want anders moet Vlaanderen een responsabiliseringsbijdrage betalen.

Als we met een constructieve bril kijken naar het voorstel, kunnen we er misschien een opening in zien om aan het federale niveau te vragen om, met een technisch woord, het contingent van 7291 op te trekken, want er zijn tenslotte wel 65.000 langdurig werkzoekenden in Vlaanderen.

Dus, minister, mijn vraag luidt: zult u overleg plegen met het federale niveau om te kijken of dat aantal van 7291 kan worden opgetrokken?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, inderdaad, mijn collega Egbert Lachaert staat klaar om een wetsvoorstel in te dienen om het normatief kader in te voeren voor de gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen.

Om alle misverstanden te vermijden, wil ik toch nog even duiden wat gemeenschapsdienst precies is. We willen een aantal langdurig werklozen via een activerende maatregel een aantal gemeenschapstaken laten uitvoeren en zo die stap naar werk vergemakkelijken. Het is absoluut geen straf, het is ook geen 'voor wat hoort wat'-verplichting. Het heeft wel degelijk een constructieve aanpak.

En het is ook steeds de bedoeling geweest van de gemeenschapsdienst – want dit was ook ingeschreven in de regeerakkoorden, zowel het Vlaamse als het federale – dat dit een traject naar werk zou worden, dat dit daarin zou moeten worden 'ingebed' en dat we dat dus niet los van elkaar kunnen zien.

Minister, u hebt in het verleden al meermaals gezegd dat u geen grote pleitbezorger was van gemeenschapsdienst als afzonderlijk instrument en dat u dit onder het wijk-werken wilde catalogeren. U zei: 'Dit kan zodra het federaal normatief kader er is.' Nu, dat kader was er nog niet en is er nog altijd niet. Daarom doet mijn collega Lachaert ook dat voorstel.

Er worden nu verschillende uitspraken gedaan alsof het voorstel overbodig zou zijn. Ik wil hierover graag wat duiding. Vindt u dit voorstel ook overbodig? Hoe staat u tegenover de uitspraak van federaal minister Peeters, die zegt dat er eigenlijk instemming nodig was vanuit de regio's om hier stappen te zetten naar het federaal normatief kader?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Collega's, ik wil even de vier punten aanhalen die ik heb gehoord van de heer Lachaert. Een echt voorstel heb ik nog niet gezien. Dat blijkt ook nog niet te zijn ingediend. Ik kan dus niet beter dan luisteren naar wat hij vanmorgen heeft gezegd.

Eén, het moet een traject naar werk zijn. Twee, het gaat over langdurig werklozen. Drie, er komt een lijst met taken die niet in concurrentie komen met de privésector. Vier, we moeten maatwerk doen voor de werkzoekenden.

Ten eerste, een traject naar werk. Toen ik die vier punten hoorde, bedacht ik meteen dat dat is wat wij met wijk-werken doen. Want, een traject naar werk, dat is wat wijk-werken doet. Zoals de heer Ronse zei, gaan we na welke werklozen met wijk-werken taken kunnen doen die niet in de privésector kunnen of mogen gebeuren, eenvoudige taken. We beperken het ook tot een jaar, zodat niemand in dat traject blijft zitten. Dat traject naar werk is daardoor dus zeker gegarandeerd.

Twee, beter dan langdurig werklozen spreken wij in Vlaanderen, door jullie goedgekeurd, over afstand tot de arbeidsmarkt. Zo moet iemand die bijvoorbeeld één jaar en tien maanden werkloos is en via wijk-werken de stap naar het economische circuit zou kunnen zetten, niet nog eens twee maanden wachten om twee jaar werkloos te zijn. Als het nuttig is, zetten we het in. Daarom denk ik dat de definitie van afstand tot de arbeidsmarkt beter is.

Drie, de lijst is er. We hebben een lijst opgesteld met de sociale partners in VDAB. De werkgeversorganisaties hebben dus mee bepaald welke taken zouden kunnen worden uitgevoerd. U weet dat we nog maatwerk mogelijk hebben gemaakt voor de gemeente, doordat zij eigen taken die lokaal nodig zijn, daarbovenop kunnen zetten. Dus ook dat is gerealiseerd.

Ten slotte, wat maatwerk betreft, weten jullie beiden zeer goed dat heel de VDAB-werking maatwerk is voor de werkzoekenden.

Die vier voorstellen die de heer Lachaert ziet voor de gemeenschapsdiensten, doen wij – en ik denk nog juister – in wijk-werken.

En dan zegt hij dat we moeten kunnen sanctioneren. Mijnheer Ronse, u hebt het gezegd: sinds de zesde staatshervorming kunnen wij sanctioneren. Dus als er tussen een werkzoekende en een bemiddelaar een afspraak wordt gemaakt over een traject naar werk en daarna wordt dat niet uitgevoerd, dan kan die werkloze daarvoor worden gesanctioneerd.

Daarbovenop heb ik wel wat schrik wanneer ik mijn federale collega hoor zeggen dat hij vindt dat dat voor elke werkloze twee halve dagen in de week is, want dan verlies ik hier flexibiliteit, en dat zou ik niet graag hebben. Wij kunnen nu bij

VDAB beslissen in functie van de werkloze, dus op maat van de werkloze, van enkele uren per maand tot 60 uren per maand. Dat is de filosofie van wijk-werken. Ik wil die flexibiliteit graag bewaren.

Samenvattend zit ik in de volgende situatie: ik heb geen bezwaar tegen een federaal kader, maar ik heb het niet nodig, want we doen dit al in Vlaanderen. Ik zou niet graag worden beperkt door een federaal kader dat het aantal uren flexibiliteit naar het op maat werken van de werkzoekende mogelijk maakt.

Mijnheer Ronse, u vraagt naar het plafond van 7291 en of dat zinvol is. Als men toch een initiatief neemt, zou ik graag hebben dat men dat plafond weglaat, vooral omdat wij activerend werken. Dat is dan wel de voorwaarde. Als ze daar een buffer maken van mensen die in de werkloosheid blijven zitten, dat ze wijk-werken zouden gebruiken om zich in te settelen, dan is dat geen goede zaak. Net daarom hebben we PWA omgevormd tot wijk-werken. Als je een activerende maatregel maakt, zoals wij hebben gedaan in Vlaanderen, dan kan dat contingent worden weggelaten.

Moet ik in overleg treden met de federale collega? Ik heb geen federaal kader nodig om te doen wat ik doe. Als men dat plafond zou willen weglaten, met veel plezier. In september 2015 heb ik daarover gesproken met federaal minister Kris Peeters. Toen bleek dat er weinig initiatief zou worden genomen omdat andere regio's dezelfde stappen niet wensten te zetten.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik hoop dat collega Lachaert meekijkt. Dan zal hij een aantal zaken hebben geleerd, zoals het feit dat wat hij voorstelt, al bestaat. Het verschil is dat het bij ons beperkt is tot een jaar. Het is niet verstandig om de periode voor mensen die na een jaar bijklussen in scholen of gemeenten nog niet aan een job kunnen geraken, te verlengen. Dan kunnen andere trajecten zoals sociale economie of arbeidszorg nuttig zijn.

Het is verstandig dat de partijen zich op het federale niveau groeperen om dat plafond te doorbreken, zodat we de activerende maatregel die we nu hebben, verder kunnen uitwerken op het Vlaamse niveau. Dat is het positieve van het voorstel.

Minister, wij hebben in Vlaanderen het PWA-stelsel omgevormd. We hebben gezegd dat we die mensen niet levenslang in gemeenschapsdienst zullen steken. We doen dat tijdelijk via wijk-werken. Hoe zit dat eigenlijk in Wallonië en in Brussel?

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, we verschillen toch wat van mening, maar niet inzake maatwerk. In Vlaanderen leveren we al heel wat inspanningen om werkzoekenden op maat te begeleiden. Daar gaat het ons niet om. Wat hier wordt voorgesteld, is een aparte maatregel, een bijkomend laagdrempelig instrument die een andere doelgroep beoogt die wat verder van de arbeidsmarkt staat, bij wie we de duurtijd op een andere manier inschatten en voor wie we een aantal taken op maat bepalen. Dat is absoluut ook geen beperking, want je hebt altijd de mogelijkheid om wijk-werken toe te passen. Die twee zullen elkaar dan gewoon versterken.

In de conceptnota wijk-werken was gemeenschapsdienst opgenomen als een te realiseren instrument en doelstelling. Van vandaag op morgen blijkt nu met het nieuwe wijk-werken dat die doelstelling plots is gerealiseerd. Dat was toch een bevreedende vaststelling. Daarom wil ik u nogmaals vragen of u vindt dat met het wijk-werken zoals dat vandaag op tafel ligt, het regeerakkoord zoals we dat hebben ondertekend, volledig en correct is uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, sp.a is ook niet overtuigd dat de gemeenschapsdienst de oplossing is voor sociale integratie en voor activering van langdurig werklozen. We zijn het ook niet eens met het verhaal dat u net hebt verteld, dat wijk-werken het antwoord is op gemeenschapsdienst, want het profiel van een wijk-werker is niet het profiel van een langdurig werkloze. Dat debat hebben we meermaals gevoerd. Mocht het evident zijn dat wijk-werkers bepaalde jobs gemakkelijker konden invullen, dan zou u als voorzitter van het Vlaams Parlement, ook geen initiatief moeten hebben genomen om in Limburg fruitplukkers met een PWA-statuuat van Wallonië te laten komen.

Er zit in uw redenering dus een combinatie die niet opgaat.

Ik denk dat u vandaag maar één maatregel hebt om langdurig werkzoekenden te activeren, en dat is die aanwervingsincentive. Dat is op dit moment de enige maatregel om langdurig werklozen te activeren, maar heel succesvol is die vandaag niet. Gaat u die evalueren en bijsturen, om in die optiek het aantal langdurig werkzoekenden te doen dalen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, wat ons betreft, is die verplichte gemeenschapsdienst ook geen goed idee en heeft die heel weinig toegevoegde waarde. De job van een werkzoekende is om werk te zoeken. Collega Ronse heeft aangehaald dat er verschillende vormen van trajectbegeleiding bestaan. Dat zijn vormen die, wat ons betreft, geïntensifieerd kunnen worden. Dat moet een continu proces zijn, om te zien wat er beter kan, om ervoor te zorgen dat die langdurig werkzoekenden gemakkelijker kunnen doorstromen naar de vacatures die ook langdurig open blijven staan. We moeten zien hoe we dat kunnen blijven verbeteren. Er gebeurt al van alles.

Een tweede stap, naast het intensifiëren van dat proces, is kijken hoe we de werkgevers kunnen activeren, om te zien hoe zij ook een extra steentje kunnen verleggen, om ervoor te zorgen dat die mensen sneller aan een job worden geholpen. Ik wil u vragen en oproepen, minister, om ook van die laatste stap extra werk te maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, ik was deze morgen wat geschrokken. Ik dacht dat collega Lachaert een paar jaar arbeidsmarktbeleid had gemist, toen hij zijn voorstel deze morgen in de krant liet publiceren. 'Back to the future'. Ik denk dat het debat over de verplichte gemeenschapsdienst volledig achterhaald en verouderd is en dat we ondertussen al veel verder staan in ons arbeidsmarktbeleid.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat er nog een probleem is. We hebben 65.000 mensen die twee jaar en langer werkzoekend zijn in Vlaanderen. De werkloosheid daalt, behalve voor één groep: de zeer langdurig werkzoekenden, mensen die vijf jaar en langer werkzoekend zijn. Die groep stijgt nog altijd in aantal. Dat geeft aan dat we ook in de activering en begeleiding van langdurig werkzoekenden zeker nog een tandje bij kunnen steken. De minister heeft al aangekondigd dat hij elke langdurig werkzoekende vanaf nu een traject op maat zal aanbieden. Wat ons betreft, moet dat inclusief werkervaring, waaronder wijk-werken, maar er zijn ook andere instrumenten mogelijk.

Minister, ik hoop dat u snel en efficiënt werk kunt maken van die trajecten op maat van elke langdurig werkzoekende, met bijzondere aandacht voor die zeer langdurig werkzoekenden.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, dat het aantal zeer langdurig werklozen stijgt, heeft te maken met de regels die veranderd zijn, onder andere

rond de brugpensioenen, en niet door het beleid dat gevoerd wordt. Dat wil ik toch duidelijk naar voren brengen.

Ja, er zijn 65.000 langdurig werklozen, maar zoals u weet, gaan we die screenen. We zijn daarmee begonnen. We gaan dat over de volgende twee jaar spreiden. We nemen daar zelfs derden bij, om de capaciteit te verhogen. We gaan daar ook opleidingscapaciteit bij doen.

Zo kom ik terug bij wat collega Ronse daarstraks zei. We doen altijd alles op maat van de werklozen. Als wijk-werken het beste instrument is, dan zal het met wijk-werken zijn. Als het tijdelijke werkervaring is, zal het met tijdelijke werkervaring zijn. Als er een opleiding nodig is, dan zullen we in opleiding voorzien. Als er stages nodig zijn, zullen we in stages voorzien.

Is dat dan verplicht? Ja, dat is verplicht. Als je als werkloze afspraken maakt om met VDAB een traject naar werk uit te stippelen, dan heb je die afspraken na te komen. Als die afspraken niet nagekomen worden, dan zal dat mee in je dossier komen, dat een beoordeling zal geven en mogelijk tot sanctionering kan leiden. Dat is toch wel belangrijk. Is dat dan een verplichte gemeenschapsdienst? De taken die ik vanmorgen heb gehoord – die die u zegt, collega Talpe, vind ik wat raar – zijn dezelfde taken die op de lijst staan die vandaag bestaat voor het wijk-werken. Ik ken er geen andere. Het is de afstand tot de arbeidsmarkt. Dat zijn dezelfde.

Als je het natuurlijk over heel België bekijkt, is niet overal hetzelfde systeem van kracht. En dan kom ik bij de vraag van collega Ronse. Sommige mensen vonden het raar dat ik vragen krijg over Brussel en Wallonië. Ik vind dat niet zo raar, want er is nog altijd een federaal kader. Een mogelijk federaal kader is waar de heer Lachaert het over heeft. En dat mogelijke federale kader, dat gaat dan toch ook voor Brussel en Wallonië gelden? En dan is de vraag: is het niet zinvol dat men ook in Wallonië en Brussel activerende maatregelen neemt om de langdurig werklozen naar werk te begeleiden? En hebben ze dat al? Dat is de vraag die collega Ronse stelt. En mijn antwoord is: ik denk het niet, want het PWA is niet hervormd in Wallonië.

U weet dat wij dat hebben hervormd omdat het een maatregel was waar werklozen in bleven hangen. Wij hebben er nu voor gezorgd dat het maar tijdelijk is. Dat is zeer fundamenteel, want anders maak je kans dat je daarin blijft hangen. Dat is het grote verschil tussen de twee landsgedeelten. Als je dan het contingent zou verhogen of het plafond zou laten springen, krijg je daar het alternatief 'werkloosheidsuitkering met nog iets bovenop' en dan blijf je daarin zitten. Je voelt je daar goed in. Mevrouw Talpe, het is zoals u zei: het mag niet zijn 'voor wat hoort wat'. Het moet een traject naar werk zijn. Wij hebben met wijk-werken een traject naar werk.

Alles wat hier naar voren werd gebracht, zijn we aan het realiseren. Zijn we er al? Neen! De screening van elke langdurig werkloze zal ons helpen om voor elke werkzoekende, zoals de heer Lachaert het naar voren bracht, ervoor te zorgen dat er op maat een traject naar werk wordt uitgestippeld. Dan heb je drie mogelijkheden. Ofwel werkt dat traject naar werk, en dan komen die mensen terecht in het normale economische circuit; ofwel lukt het niet voor mensen die er alles aan hebben gedaan om het te proberen, en dan kunnen we zoeken naar alternatieven in de sociale economie en in de andere trajecten die bestaan in de lokale diensteneconomie en dergelijke meer; ofwel willen ze niet, en dan moeten we sanctioneren.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik vind het toch redelijk choquerend dat men in Wallonië en Brussel nog altijd vasthoudt aan bepaalde statuten. Men zegt daar: 'Gij hebt een afstand tot de arbeidsmarkt. De

rest van uw leven moogt ge twee uur per dag bijklussen, en dat is oneindig: ge moogt dat blijven doen.’ Dat is ons vroegere PWA-stelsel (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap). Dat is spijtig voor ons, want dat wordt ook met Vlaamse middelen voor sociale zekerheid betaald. Daardoor kunnen wij op Vlaams niveau niet stijgen met onze activerende maatregelen. We kunnen niet het plafond van 7291 doorbreken. Het voorstel van de heer Lachaert zou op zijn minst moeten betekenen dat dat communautaire punt ook op het federale niveau eens duidelijk wordt aangekaart.

Collega’s, als we het hebben over activeren, moeten we op Vlaams niveau alles uit onze bevoegdheden halen. We komen altijd op hetzelfde uit: de beste maatregel om verder te activeren, is om die werkloosheidsuitkering ook in de tijd te beperken. We moeten dat aanpakken. Enkel dan zullen we al onze langdurig werklozen aan het werk kunnen helpen. (*Applaus bij de N-VA*)

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, in Vlaanderen werd het engagement aangegaan om de gemeenschapsdienst te integreren in het wijk-werken. Dat is ook in het federale en in het Vlaamse regeerakkoord opgenomen. Nu wordt dit plots onder het nieuwe wijk-werken geschoven en valt de gemeenschapsdienst daarvan tussenuit. Wij denken dat het systeem wel een toekomst heeft. Maar wij delen uiteraard uw bezorgdheid dat gemeenschapsdienst niet het traject naar werk mag belemmeren. Dat werd in de commissie al verscheidene keren gezegd. Wij zien dat niet zo. Wij zien het als een algemeen systeem dat een meerwaarde kan betekenen voor de langdurig werklozen met een moeilijker profiel en met een afstand tot de arbeidsmarkt, voor wie het wijk-werken toch een stap te ver is.

Tot slot, ik vond dat armworstelen tussen het federale en het Vlaamse niveau ook betreurenswaardig. Vlaanderen wijst naar het federale niveau en het federale niveau wijst naar Vlaanderen. Dan is het plots overbodig. Daar hebben de werkzoekenden en eigenlijk alle mensen geen boodschap aan. Zeker in tijden van grote krapte op de arbeidsmarkt, wanneer we zo veel mogelijk mensen en in het bijzonder onze langdurig werklozen willen activeren, moeten we allemaal aan hetzelfde zeel trekken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.50 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.09 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het amendement op het Protocol van Montreal inzake substanties die de ozonlaag aantasten, aangenomen te Kigali op 15 oktober 2016

– 1317 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het amendement op het Protocol van Montreal inzake substanties die de ozonlaag aantasten, aangenomen te Kigali op 15 oktober 2016.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1317/1)*

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B – 1418 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B.

De algemene bespreking is geopend.

De minister is niet aanwezig. Ik weet niet waar de minister is. Moet de minister aanwezig zijn? Neen? Tot wie gaat u zich dan richten, tot het parlement?

De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik wil me niet in enige mate buigen over uw soevereine bevoegdheden, maar als het gaat over iets dat toch een wijziging met zich meebrengt, is het goed te horen wat de minister daarvan denkt, als hij daarover een gedachte zou hebben.

De voorzitter: Wenst u ook tussen te komen, mijnheer de Croo? Ik kan me dat voorstellen van een voormalig minister van Verkeerswezen.

Herman De Croo (Open Vld): Ik heb dat acht jaar gedaan en ik was gewoonlijk aanwezig toen men mij nodig had.

De voorzitter: Zo hoort dat ook.

De minister is inmiddels hier.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, wat hier voorligt, is het sluitstuk van de hervorming van de rijopleiding. Mijn fractie zal dit uiteraard steunen. We doen dat omdat beginnende automobilisten de grootste risicogroep in het verkeer vormen. Dat komt omdat zij vaak een gebrek aan ervaring hebben of zichzelf overschatten wanneer ze op de weg gaan vlak na het behalen van hun rijbewijs. Als we naar de ongevallencijfers kijken, naar een aantal onderzoeken die zijn gedaan, dan is het net in die groep dat er heel veel winst te boeken valt met het reduceren van de ongevallencijfers.

Kort na het behalen van het rijbewijs B worden beginnende chauffeurs nu dus verplicht om een terugkommoment te volgen. Dat is een mooie aansluiting op de rijopleiding zelf, die vooral op lagereordevaardigheden focust. Hier wordt gefocust op hogereordevaardigheden, zoals het inschatten van je rijgedrag. Je

deelt je ervaringen met een aantal andere beginnende chauffeurs over dingen die je hebt meegemaakt in die eerste zes maanden waarin je zelf op de weg bent kunnen gaan. Die risicoperceptie een beetje kaderen en die risicoacceptatie doen dalen zijn dus heel belangrijke doelstellingen van dit ontwerp van decreet. Andere landen, zoals Finland, Luxemburg, Oostenrijk en Estland, laten zien dat hier winst mee kan worden geboekt. We denken dat de prijs billijk is als je dat bekijkt in internationaal perspectief en ook, natuurlijk, in het hele traject van de rijopleiding.

We vinden het ook heel belangrijk dat ter zake ook echt zal worden gehandhaafd. Het is niet zomaar een bepaling die wordt opgenomen. Neen, als je dit terugkommoment daadwerkelijk niet volgt, dan zul je een boete opgelegd kunnen krijgen tot 4000 euro. De minister en de regering doen hier dus wat ze hebben beloofd in het regeerakkoord, namelijk die schande van de vierhonderd verkeersdoden aanpakken op alle mogelijke manieren, met het voeren van een heel doortastend verkeersveiligheidsbeleid. Met dit sluitstuk dat voorligt, zijn we dan ook bijzonder tevreden.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, minister, u vindt in de CD&V-fractie ook een medestander voor het invoeren van dit terugkommoment. Helaas zijn verkeersongevallen in de leeftijdscategorie tussen 15 en 24 jaar nog altijd de grootste doodsoorzaak. Dat kunnen wij onmogelijk aanvaarden. Daarom moeten we er ook alles aan doen om onze jonge chauffeurs veilig de weg op te laten gaan, met de hervormde rijopleiding, het hervormde rijexamen, en dit terugkommoment is daar dus ook een onderdeel van.

Dat terugkommoment is daar ook een onderdeel van.

In de aanloop naar dit ontwerp van decreet hebben wij een Oostenrijks psycholoog gehoord over het terugkommoment. In Oostenrijk werkt men daar al mee en gaat men daar zelfs nog veel verder in. De resultaten die daarmee zijn geboekt, zijn gigantisch. We denken dan ook dat het belangrijk is dat de jonge chauffeurs zich op het terugkommoment ook van een aantal andere zaken bewust worden. Het moet niet meer gaan over de rijvaardigheid op zich maar wel over de effecten die snelheid en alcohol in het verkeer kunnen hebben. Minister, ik wil er nogmaals voor pleiten om op het terugkommoment in de mate van het mogelijke na te denken over een eventuele rijvaardigheidscursus, geen slipcursus waarvan eerder sprake en die een vals gevoel van veiligheid zou kunnen geven. Het is de bedoeling de jonge chauffeurs ervan bewust te maken dat een wagen, zelfs met een snelheid van 60 kilometer per uur, gevaarlijk kan gaan tolleren op een glad wegdek en dat zij dus niet altijd controle hebben over het stuur. Dat zijn vragen die voor ons nog altijd blijven.

Vandaag is er het terugkommoment dat een goed kader biedt. Dat is een goede stap, maar we moeten het wel nog concreet invullen.

Er zijn al veel vragen gesteld over de kostprijs. Veiligheid heeft natuurlijk een prijs, en daarom wil ik mijn suggestie nog eens herhalen die ik al in de commissie heb gedaan, namelijk of het niet de moeite loont om met de verzekeringsmaatschappijen aan tafel te zitten en hun te vragen eventueel te participeren in de kostprijs van het rijopleidingstraject of het terugkommoment. Ook de verzekeringsmaatschappijen hebben er alle baat bij dat jonge chauffeurs veilig rijden. Dan kunnen we de handen in elkaar slaan om ervoor te zorgen dat het aantal ongevallen bij jonge chauffeurs daalt. Dat zijn we hun verplicht.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de schande van de 400 inderdaad teruggedrongen moet worden en dat het zeer pijnlijk is te lezen over dramatische situaties waarbij jonge chauffeurs zwaar gewond of erger worden naar aanleiding van een verkeersongeval. We moeten allemaal achter het principe staan van een terugkommoment waarbij wordt ingezet op een kwaliteitsvolle rijopleiding en op een veiliger verkeer. Maar ik ben samen met heel wat jongeren van mening dat zij eens te meer worden geconfronteerd met een prijsstijging: er was al de prijsstijging van het rijexamen en er was al de invoering van een verplicht vormingsmoment voor vrije begeleiders waar een kostprijs aan gekoppeld wordt, en nu krijgen we nog eens een bijkomende prijsstijging van 100 euro naar aanleiding van dit derde deel van uw hervorming van de rijopleiding.

Ik denk dat heel wat jongeren zich daar vragen bij stellen omdat 100 euro een bedrag is dat voor veel jongeren, en zeker voor kwetsbare jongeren, geen peulenschil is. Ik wil ook verwijzen naar een gelijkaardige opmerking in het advies van de Vlaamse Jeugdraad. Zij hebben u de suggestie gedaan om eventueel te werken met sociale tarieven. Minister, bent u inderdaad van plan om bij de uitwerking van het besluit dat u nog moet nemen naar aanleiding van dit ontwerp van decreet, sociale tarieven in te voeren om de kostprijs voor kwetsbare jongeren te drukken?

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Het belangrijkste is al gezegd. Het is een goede zaak om in dit terugkommoment te voorzien, zeker in het kader van de brede hervorming van de rijopleiding, omdat het naast die technische aspecten over rijvaardigheid ook bredere effecten onder de aandacht brengt. Dit is een goed element in een bredere aanpak in die modernisering en hervorming van de rijopleiding. U hebt dan ook onze steun.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, dames en heren, ik wil graag herhalen dat we dit ontwerp van decreet zullen steunen.

Minister, u hebt in uw toelichting twee zeer overtuigende argumenten op tafel gelegd voor een terugkommoment. U hebt de statistieken laten zien met een verdeling van het aantal doden en zwaargewonden naar leeftijdscategorie. Daar zie je inderdaad een enorme oververtegenwoordiging van jonge chauffeurs in de dodelijke ongevallen in Vlaanderen. U hebt ook aangegeven wat het positieve effect is geweest bij die categorie van chauffeurs van terugkommomenten zoals die worden georganiseerd in Finland en Oostenrijk.

U biedt daar nu het decretale kader voor. We zullen dat goedkeuren. We zijn heel benieuwd naar de concrete invulling ervan. U sprak in de commissie over de hogereordevaardigheden die daar aan bod zullen komen, zoals rij-attitude, vermoeidheid enzovoort. Dat is een goede zaak. Het zal een verdiepend moment zijn.

Het gaat inderdaad om een prijsverhoging. U hebt een richtbedrag genoemd en ik hoop dat u daar zeker niet over zult gaan. Er is ondertussen al door drie verschillende fracties gepleit voor aangepaste tarieven voor een aantal doelgroepen. Ik wil me daar graag bij aansluiten.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Dit ontwerp van decreet is ruim besproken in de commissie. Ik zal hier enkel het standpunt herhalen van mijn fractie. Ook wij zullen dit ontwerp van decreet goedkeuren. Het is inderdaad een belangrijke

hervorming. Dat terugkommoment heeft in het buitenland aanleiding gegeven tot spectaculaire dalingen van ongevallen met jonge bestuurders. Zoals de heer Ceyskens zei, was het voorbeeld uit Oostenrijk bepaald indrukwekkend. Dat is een goede eerste zaak.

Ik sluit me wel aan bij een aantal opmerkingen. Ik kijk ook uit naar het concreet maken van dat terugkommoment. De presentatie over Oostenrijk was zeer uitgebreid en zeer gedetailleerd. Ik ga ervan uit dat dit ook bij ons moet kunnen.

Wat betreft de kostprijs, is het inderdaad van belang dat we kwetsbare jongeren niet het gevoel geven dat de drempel naar een rijbewijs wordt verhoogd.

Nogmaals, we zullen dit ontwerp van decreet met heel veel overtuiging steunen omdat het een belangrijke stap is in een veel verkeersveiliger Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Met betrekking tot de concrete invulling zijn we goed bezig, samen met onder andere Federdrive, VAB en anderen, om te zorgen voor een aflijning van de inhoud. We besteden ook heel veel aandacht aan een zeer praktisch luik, namelijk ervoor zorgen dat jonge autobestuurders of alleszins autobestuurders die nog maar drie tot zes maanden hun rijbewijs hebben gehaald, ervaren dat er nog heel wat risico's zijn.

Het grote probleem is de vaststelling dat heel wat nieuwe chauffeurs na verloop van tijd, na drie tot zes maanden, een beetje het gevaar lopen om de eigen rijkwaliteiten te overschatten en de risico's te onderschatten. Daarom willen we hen aan den lijve doen ondervinden wat de risico's zijn door bijvoorbeeld serieuze remoefeningen, door hen te confronteren met gewijzigde weersomstandigheden, gewijzigde verkeersomstandigheden en gewijzigde rijomstandigheden. We geven daar nu een invulling aan.

Ik ben nog bezig met het overleg met de verzekeringssector. Ik heb daar in het verleden ook al verschillende initiatieven toe genomen, niet altijd even succesvol. Maar goed, ik blijf volharden in een poging om wat medewerking te krijgen en, als het even kan, ook financiële ondersteuning. De verzekeringssector heeft hier ook baat bij, zeker als je ziet wat de bonus-malus momenteel is en de ongevallenfrequentie bij die betrokken doelgroep.

Wat betreft de focus op de prijs, wil ik zeggen dat we in Vlaanderen in Europees perspectief de goedkoopste blijven, met ongeveer 179 euro voor het behalen van het rijbewijs. We hebben er uitdrukkelijk voor gekozen om het systeem van de vrije begeleiding te behouden, eenvoudigweg omdat we vaststellen dat de slaagpercentages quasi gelijk zijn. We hebben ervoor gekozen om die formule te behouden, ondanks het feit dat ze vrij uniek is in Europa. Via dat systeem van vrije begeleiding kun je dus je rijbewijs behalen voor de prijs van 179 euro. Daarmee zijn we veruit bij de goedkoopste in Europa.

Ik betreur dat er campagnes gevoerd worden, die niet altijd even fijnbesnaard zijn, in de geest van: 'Weyts is een loser, want er komt een bedrag bij en de lat wordt hoger gelegd.' Ik betreur dat ten eerste, want het is net de bedoeling om niet nog meer te verliezen: nog meer jonge mensenlevens te verliezen in het verkeer. Dat is de bedoeling van heel die aanpak en het vergt soms wel enige moed om niet toe te geven aan de populistische verleiding en die extra bijdrage wel te vragen. We zijn nog altijd de laagste van Europa. Het is jammer als men dat wil uitspelen en daarmee wil proberen heel de boodschap onderuit te halen, namelijk dat we bekommerd zijn om het verlies aan mensenlevens en vooral van jonge mensenlevens. De focus ligt op de modernisering en de vervolmaking van

de rijopleiding. We willen de lat iets hoger leggen om er net voor te zorgen dat de dodentol lager komt te liggen.

Ik dank iedereen die, zowel vanuit de meerderheid als de oppositie, bij de bespreking in de commissie, en ook daarvoor al, de welwillendheid aan de dag heeft gelegd om te weerstaan aan zulke populistische verleidingen. Anderen konden dat niet. Maar nogmaals, ik bedank iedereen die aan de verleiding heeft weerstaan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1418/1)

– De artikelen 1 tot en met 13 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het deeltijds kunstonderwijs – 1439 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Het voorliggende decreet rond het deeltijds kunstonderwijs (dko) is een mijlpaal voor het onderwijsniveau. Na 28 jaar van besluiten, omzendbrieven en onderwijsdecreten krijgt het deeltijds kunstonderwijs eindelijk waar het recht op heeft: een eigen niveaudecreet, een actualisering van het aanbod, een opheffing van de programmatiestop en een stevige verankering in het onderwijs.

Voor onze fractie moest deze hervorming steeds vertrekken vanuit die sterke traditie en het kwaliteitsvolle aanbod dat er vandaag al is om ons dko te optimaliseren te actualiseren en te versterken. De uitdagingen waren bekend: er was nood aan een vereenvoudiging, verduidelijking en vernieuwing en dit binnen een budgettair krap kader. Een hervorming van het dko moest daarom realistische en haalbare ambities bevatten om die noodzakelijke vernieuwing te bewerkstelligen.

In dit decreet zitten heel wat positieve elementen. Ik ben zeer tevreden dat we de minimale instapleeftijd van leerlingen voor alle domeinen op 6 jaar hebben gelegd. Hiermee komen we tegemoet aan de leervragen die bij heel wat leerlingen, maar ook bij leerkrachten uit de academies leven. Ik verwijs ook naar de toegenomen opportuniteiten om samen te werken met het leerplichtonderwijs, waardoor het bereik van het deeltijds kunstonderwijs aanzienlijk wordt uitgebreid en we nieuwe doelgroepen kunnen bereiken. Ook de opheffing van de programmatiestop, dat het veld al enkele jaren in zijn greep houdt, wordt via dit decreet een feit. Het mattheuseffect, waarbij sommige regio's in Vlaanderen en

ook een aantal middelgrote gemeenten hun aanbod niet konden afstemmen naargelang de lokale behoeften, kunnen we nu remediëren zonder de begroting te laten ontsporen.

Zo creëren we voor deze gemeenten ook opnieuw ademruimte om hun aanbod af te stemmen op hun demografie.

Binnen de nieuwe opleidingsstructuur leggen we een relevant en consistent geheel van basiscompetenties vast voor de eerste drie graden. Hiermee geven we aan leerkrachten een duidelijk en concreet kader waarbinnen ze voldoende artistieke vrijheid krijgen om hun eigen accenten te leggen. Voor leerlingen die willen excelleren en doorstromen naar het hoger kunstonderwijs, voorzien we in specifieke einddoelen. Deze nieuwe uitdagingen gaan we aan met een vernieuwd financieel kader met een open-endfinanciering waarbij elke leerling ook de nodige middelen genereert.

Collega's, deze hervorming is er, zoals u weet, niet zonder slag of stoot gekomen en heeft altijd menig hart beroerd. Wie er tijdens de vorige legislatuur bij was, kan dat beamen. De vorige minister van Onderwijs beet met twee conceptnota's de tanden stuk op deze moeilijke oefening.

Ook dit ontwerp van decreet is pas kunnen landen na een intensief proces van overleg met het werkveld. Het veld formuleerde tijdens de opstelling van dit ontwerp van decreet verschillende bezorgdheden over de effecten van dit financieringsmechanisme en de verschuiving van de middelen. Ook nu hebben de mensen op de werkvloer nog heel wat vragen en heerst er nog ongerustheid. Het is daarom absoluut belangrijk dat we de uitrol van dit ontwerp van decreet van nabij blijven opvolgen en in overleg met het werkveld tijdig evalueren, en indien en waar nodig, bijsturen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, zoals mevrouw Celis al zei: aan het ontwerp van decreet is, om het zacht uit te drukken, hard en lang gewerkt. Al in 2003 merkte het Rekenhof op dat de regelgeving over het deeltijds kunstonderwijs coherentie miste, te weinig rechtszekerheid bood en voor een aanzienlijk deel een decretale grondslag miste.

Nu, vijftien jaar later, ligt voor ons een ontwerp van decreet dat afstapt van verouderde juridische kaders die te gelijkvormige leertrajecten opleggen en die te weinig inspelen op de leervragen van leerlingen. Het ontwerp biedt ruimte voor nieuwe pedagogische inzichten en actuele ontwikkelingen in de kunsten. Het is tot stand gekomen door middel van overleg met het leerplichtonderwijs en de amateurkunstensector, die verschillen van gemeente tot gemeente.

Veel van de verwachtingen die leefden bij CD&V over een nieuw ontwerp van decreet over het dko werden ingelost. Dat doet ons uiteraard veel plezier. Zo is er nu sprake van een stevig decreetaal kader en wordt de ambitie gevrijwaard en versterkt om kinderen en volwassenen bijkomende kansen te geven om zich, in een perspectief van levenslang en levensbreed leren, creatief te ontplooien. We weten allemaal welke verrijking dit kan geven en welk plezier.

Dit ontwerp bevestigt dat, om de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van het deeltijds kunstonderwijs te versterken, de maat ervan het best die van de gemeente blijft. We versterken de autonomie van academiebesturen om de middelen nog beter te kunnen inzetten waar ze nodig zijn, en vertrouwen op hun inzicht en hun bestuurlijk vermogen om, waar dat een meerwaarde betekent, over gemeentegrenzen heen samen te werken en de gepaste initiatieven te nemen om podiumkunsten, beeldende en audiovisuele kunsten dichter bij elkaar te brengen.

De relatief lage inschrijvingsgelden blijven behouden, alsook tegemoetkomingen daarin voor bepaalde doelgroepen.

Mee ingegeven door het inzicht dat nabijheid de participatie verhoogt, kan het opheffen van de programmatiestop en het zorgen voor minder strikte en heldere programmatieregeling voor een boost zorgen, in het bijzonder in die regio's waar we vandaag nog zogenaamde blinde vlekken hebben. Wij zijn daar zeker van.

Dit ontwerp van decreet slaagt erin om afstand te nemen van de te gelijkvormige leertrajecten van het verleden en om veel beter in te spelen op de leervragen van de leerlingen. Instappen in een initiatiegraad zal nu in elk domein kunnen vanaf de leeftijd van 6 jaar en ook een domeinoverschrijdende initiatieopleiding wordt mogelijk.

Met de mogelijkheden voor competentiegerichte in- en doorstroom houdt het ontwerp van decreet ook veel beter rekening met de leervragen van volwassenen. Vanuit CD&V spreken we ook graag onze steun uit voor de nieuwe einddoelen van en voor de 21e eeuw die ontwikkeld worden. De basiscompetenties zijn helder, uitdagend en realistisch. Belangrijk is dat ze het verschil in ambitieniveau, aanleg en talent van de leerlingen niet in de weg staan. Ook belangrijk is dat er voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften redelijke aanpassingen en individuele aangepaste curricula worden gegarandeerd. Hiervoor kan het voorzien in de mogelijkheid van alternatieve leercontexten een bijkomende stimulans zijn.

Tot slot, collega's, wil ik nog benadrukken dat dit ontwerp van decreet in uitvoering van het regeerakkoord de samenwerking tussen het dko, het basis- en het secundair onderwijs en de vrijetijdsactoren aanmoedigt en versterkt. Het doet ons ook veel plezier dat in budgettaire niet evidente tijden er voor deze hervorming, waarbij in het verleden in een budgetneutrale benadering werd voorzien, toch extra middelen zijn gevonden. Dat en deze doordachte hervorming bewijzen de waarde die Vlaanderen hecht aan de creatieve ontplooiing van iedereen, aan levenslang en levensbreed leren.

Collega's, we zijn ons inderdaad ook bewust van een aantal concrete vragen die nog leven op het terrein, zelfs nadat het ontwerp via in de commissie Onderwijs voorgelegde en goedgekeurde amendementen, nog is versterkt. Momenteel worden er uitvoeringsbesluiten voorbereid en daarin zullen een aantal zaken verder worden verduidelijkt. Daarnaast zijn er een aantal punctuele opmerkingen die bij nauwkeurige lezing van het decreet al een antwoord kunnen krijgen. En zo nodig vragen we ook dat via OD XXVIII of OD XXIX nog verfijningen kunnen worden uitgevoerd indien dit nodig blijkt.

Samengevat, dit ontwerp van decreet biedt heel veel kansen en opportuniteiten om het deeltijds kunstonderwijs nog verder uit te bouwen en dieper te verankeren. Verandering is niet gemakkelijk, we zijn ons daar heel sterk van bewust. Maar laten we de kansen blijven zien en vooral, laten we die kansen die dit ontwerp van decreet geeft, met beide handen grijpen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Collega's, dit is een heel erg belangrijk ontwerp van decreet, waarover ik zeer zeer blij ben. Collega Caron en ikzelf vonden eigenlijk dat we dat hier vooraan moesten komen bespreken, minister, omdat wij dat een heel erg belangrijk ontwerp van decreet vinden. Als cultuurminnende mensen vinden we dat dat hier op zijn minst aan het spreekgestoelte moet worden besproken.

Ik ben zeer verheugd, net als de minister trouwens, die breed zit te glimlachen. We hebben na heel lang werken, na heel wat gesprekken, vandaag eindelijk een

ontwerp van decreet waar iedereen best wel tevreden over kan zijn, ook al is er nog wat ongerustheid zoals enkele collega's al aangaven. Maar ik wil jullie vertellen waarom ik dat deeltijds kunstonderwijs zo belangrijk vindt, collega's.

Creativiteit is ontzettend belangrijk in de samenleving. Het wordt soms een beetje onderschat. Cultuur wordt soms een beetje in het hoekje geplaatst van het niet noodzakelijke, gewoon leuk om te hebben. En dat is het niet, collega's. Het is een onderdeel van je persoonlijke ontwikkeling als kind, als jongere of als volwassene. Het is voor veel mensen een uitlaatklep. Het is een element van sociale mobiliteit, waar men niet vaak genoeg bij stilstaat. En het is ook een element van sociale cohesie. Er zijn dus ontzettend veel redenen om dat kunst- onderwijs en het creatief leren in brede zin beter te gaan ondersteunen.

Deze morgen was ik zeer enthousiast over een column in De Tijd van de rector van de VUB Caroline Pauwels omdat ze 'outside the box' gaat nadenken over het leren in brede zin over een aantal zaken.

Rector Pauwels pleit voor interdisciplinariteit in tijden van technologische vooruitgang. In haar column in De Tijd heeft ze het over de lasten en de lusten van innovaties in de geschiedenis van de mensheid, gaande van de landbouwrevoluties tot de industriële revolutie en dergelijke. Ik citeer: "Niet alles wat technologisch mogelijk is, is dan ook sociaal wenselijk, economisch haalbaar, juridisch toelaatbaar en ethisch verantwoord." Ze komt tot de conclusie dat ingenieurs en, althans volgens haar, ook andere techneuten, moeten worden samengebracht met menswetenschappers om samen vanuit een maatschappelijk, historisch en ethisch perspectief naar nieuwe ontwikkelingen te kijken. Het doel is niet alleen kennis, maar ook wijsheid.

Ik wil daar creativiteit aan toevoegen. Zeker voor wie nu jong is en voor de komende generaties is creativiteit meer dan ooit een noodzakelijke eigenschap voor mensen om zich ten volle te ontplooiën in tijden van digitalisering en robotisering, ook op de arbeidsmarkt. Zo kunnen ze de innovatie rondom ons en op de arbeidsmarkt in de goede richting duwen. Zoals rector Pauwels stelt, kunnen we enkel optimistisch zijn over onze toekomst indien we voldoende ruimte laten aan de humane wetenschappen, maar ook aan de humane eigenschap die cultuur heet. Om die reden is het voor de jonge generatie essentieel dat we nog sterker dan nu op alle fronten in de cultuureducatie investeren.

Dit ontwerp van decreet is een eerste aanzet en een goed begin. Er is heel wat overleg geweest. We hebben twee hoorzittingen gehouden. Meestal plannen we in het Vlaams Parlement slechts een hoorzitting, maar vanwege de ongerustheid hebben we na de eerste goedkeuring door de Vlaamse Regering nog een hoorzitting georganiseerd om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van het werkveld. Niemand kan zeggen dat de leden van de commissie Onderwijs niet vlijtig of niet immer van goede wil zijn. Met betrekking tot dit dossier zijn we dat zeker wel. (*Opmerkingen van Caroline Gennez*)

Mevrouw Gennez, dat geldt ook voor veel andere dossiers. Geloof me, u kunt er nog wat van opsteken.

We zijn ook blij met het brede draagvlak voor dit ontwerp van decreet. Het bewijs is dat er vooralsnog geen enkele tegenstem is. Zowel de politiek als de onderwijsverstrekkers en de vakbonden hebben het ontwerp van decreet eigenlijk positief onthaald.

Een ander positief aspect van het ontwerp van decreet dat voor mijn fractie ontzettend belangrijk is, is dat het flexibiliteit, vrijheid, autonomie en samenwerking omvat. In dit ontwerp van decreet worden een aantal zaken verbeterd en vastgelegd. Daarover zijn we als liberalen zeer tevreden. Ik geef even een paar voorbeelden.

De academies hebben nu zelf meer keuze met betrekking tot de trajecten die ze aanbieden en met betrekking tot de snelheden van die trajecten. Er kunnen alternatieven worden uitgewerkt voor een zeer zware hogere graad van acht of tien uur per week. Dat kan anders worden georganiseerd.

Minister, kinderen kunnen vanaf een jongere leeftijd in de academie terecht. U weet dat dit gedurende enkele jaren mijn stokpaardje is geweest. U mag me ervan verdenken dat ik blij ben dat mijn dochter vroeger zal kunnen beginnen dan kinderen de voorbije jaren konden beginnen. Dat klopt.

Voorlopig kan dit enkel bij wijze van uitzondering, zoals in de academies die de Suzuki-methode hanteren. Dat zal blijven bestaan, maar veel kinderen zullen vanaf de leeftijd van 6 jaar aan de academie met muziek of in andere domeinen kunnen beginnen.

De programmatiestop van in de vorige legislatuur is opgeheven. Ook is het zo dat de Vlaamse overheid de programmatieaanvragen niet langer op hun pedagogische en artistieke meerwaarde zal beoordelen. Dit wordt de autonomie van het schoolbestuur, en dat is een goede zaak. Enkel voor de opties en instrumenten zal het nog het geval zijn dat de aanvraag verder moet doorlopen.

We zijn ook verheugd over de nieuwe studierichtingen die mogelijk worden zoals schrijven, regisseur, choreograaf of dj. Wat ook een zeer goede zaak is, is de grotere vrijheid en autonomie inzake de leerdoelen en verplichte stof. Het Notenbüchlein van Bach of Guido Gezelle zijn geen verplichte examenstof meer, en ik denk dat veel mensen daarover verheugd zullen zijn. Tenslotte gaat muziek over creativiteit, gepaard gaande met een zekere subjectiviteit, en je kunt niet van elke leerling of student verlangen dat hij dol is op dat Notenbüchlein.

Er is momenteel hier en daar wat ongerustheid, zoals ik eerder al zei, maar dit is toch niet helemaal terecht. Het ontwerp van decreet laat meer toe dan voorheen, maar laat vooral voldoende autonomie aan de scholen om keuzes te maken op het vlak van studieaanbod en personeelsbeleid. Mochten er bijstellingen nodig zijn, dan is dat niet uitgesloten en dan zal onze fractie daar zeker voor openstaan. Wij zullen ook bij de implementatie op het terrein aandacht hebben voor wat in de praktijk gebeurt. Het is nu moeilijk te voorspellen welke nieuwe studierichtingen succes zullen hebben en hoeveel 6- of 7-jarigen er zullen opdagen. Dat kunnen we vandaag niet voorspellen. Het is ook zo dat, mochten we nog meer middelen voorhanden hebben, we graag zouden zien dat er nog wat meer naar het dko zouden gaan, maar zoals het voor heel wat beleidsdomeinen is, moeten we het stellen met de middelen die er zijn.

Een bijzonder aandachtspunt voor ons is ook de samenwerking met het leerplichtonderwijs, want daarmee slaan we twee vliegen in één klap. Collega Celis had het al over nieuw te bereiken doelgroepen en een groter bereik. Ik denk dat dat absoluut noodzakelijk is. We zien in een aantal steden dat lokale overheden daar al op inzetten, meer bepaald in Antwerpen. Het is een zeer goede zaak dat kinderen die in bepaalde wijken wonen waar tot voor kort zeer weinig vrijetijdsbeleving was, nu de kans zullen krijgen om kennis te maken met deeltijds kunstonderwijs in het kader van Brede School, in het kader van wat men in Antwerpen intussen het A'REA-project is gaan noemen. Het is absoluut noodzakelijk dat we verder kijken dan het publiek dat vandaag in de academies zit, hoofdzakelijk Vlaamse middenklasse en weinig anderen.

Dit is alvast een zeer goed begin, maar ik wil toch nog wijzen op een ander punt waar ik de voorbije jaren ook al vaak op heb gewezen. Muzische vorming wordt in onze scholen niet altijd met heel veel passie of heel veel aandacht gegeven aan de leerlingen in het basisonderwijs. Door een samenwerking tussen de leerkrachten van het leerplichtonderwijs en van de academies zal daar een

sterke impuls worden gegeven aan de kwaliteit van die muzische vorming, zowel in het lager onderwijs als in het secundair onderwijs, waar voor veel scholen cultuureducatie eigenlijk een blinde vlek is in hun aanpak en hun aanbod. Minister, daarom is die samenwerking een zeer goede zaak.

Wij zullen dus vanuit onze fractie met veel plezier dit ontwerp van decreet steunen. Wij willen ook twee mensen bedanken die hier heel hard aan hebben gewerkt: Lies en Jos, die al de hele namiddag reikhalzend uitkijken naar de goedkeuring van dit ontwerp van decreet. Dank voor jullie inzet. Jullie hebben hard gewerkt. Ook dank aan alle collega's die dit mee ondersteunen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Goede collega's, de ene is niet minder kunst- en cultuurminnend dan de andere. We bespreken dus graag het ontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs ook voor u op deze tribune.

We zijn blij dat er een niveaudecreet deeltijds kunstonderwijs is, omdat het inderdaad een lange weg heeft afgelegd. Uiteindelijk, na jaren van bespreking en discussie met het veld, is het kunstonderwijs geland, geïntegreerd in de onderwijsregelgeving. Dat is een goede zaak voor de uniformiteit en voor het verankeren van het deeltijds kunstonderwijs in ons levenslang leren.

We denken dat kunst veredelt en dat het zuurstof geeft aan een gemeenschap. Het deeltijds kunstonderwijs neemt daarvoor natuurlijk een zeer belangrijke plaats in, om zowel alle jonge en minder jonge amateurkunstenaars te laten leren. Maar ook als voorbereiding op het hoger kunstonderwijs, voorzitter, speelt ons deeltijds kunstonderwijs een belangrijke rol.

De collega's hebben al de strekking van het ontwerp van decreet aangegeven. Ik zal u aangeven wat we er vanuit de sp.a-fractie goed aan vinden. We hebben ook een aantal bemerkingen of zorgen die we met heel wat mensen uit het werkveld delen.

De instapleeftijd wordt verlaagd, en dat vinden we niet meer dan logisch. We steunen dat uiteraard. Mevrouw Brusseele heeft al aangegeven dat 'jong geleerd, oud gedaan' is. Ook vanaf 6 jaar kan men creatief bezig zijn. Men kan daar eigenlijk niet vroeg genoeg mee starten.

De domeinoverschrijdende initiatie en het principe van de interdisciplinariteit vinden we een goede zaak. Dat bewijst vandaag ook al het leerplichtonderwijs, dat goede resultaten op dat vlak kan bieden. Het kunstonderwijs krijgt daar nu ook mogelijkheden. Ook bij de allerkleinsten kan dat vooral de goesting om te blijven participeren en de instap te doen uiteindelijk alleen maar bevorderen.

Wat we goed vinden, is dat er een rechtsbasis komt voor het flexibiliseren van het aanbod. We denken dat het nodig is dat in het kunstonderwijs, net als in het leerplichtonderwijs, de vraag ook wordt beantwoord met een voldoende kwaliteitsvol aanbod. Dat is vandaag in heel wat Vlaamse steden en gemeenten nog niet het geval. Ikzelf had vorig jaar de eer om ook te kamperen voor de schoolpoort, maar dan van het deeltijds kunstonderwijs, om een 7- en een 9-jarige – neen, een 8-jarige – te laten participeren aan druminitiatie enerzijds en piano anderzijds. En dat is voor de ene wel gelukt en voor de andere niet. Dus u ziet dat er nog ruimte is voor extra investeringen, voor extra aanbod, want dat niet in alle Vlaamse steden en gemeenten alle jongeren, maar ook niet alle volwassenen, voldoende aan hun trekken komen.

U weet ook dat heel wat ouders, die het heel belangrijk vinden dat jonge kinderen bijvoorbeeld een instrument leren spelen of de goesting kweken om effectief te leren tekenen of zich in de beeldende kunsten onder te dompelen, dan

maar kiezen voor privées in afwachting van een plekje op de kunstacademie. Dat kun je die ouders uiteraard niet verwijten. Maar dat is natuurlijk wel een uitsluitingscriterium, want in de privé zijn de inschrijvingsgelden of de participatieprijzen natuurlijk wel van een andere orde. En heel wat mensen kunnen zich dat dan ook niet permitteren.

Er zijn dus een aantal positieve elementen in het ontwerp van decreet. Maar toch willen we een aantal zorgen vertolken. We hebben dat ook gedaan in de commissie. Sinds de stemming in de commissie is de discussie toch nog wel een 'ongoing process' gebleven. Heel wat collega's zijn verder benaderd en aangeschreven door mensen uit het veld, zowel leerkrachten als koepels, om een aantal verbeteringen aan te brengen aan het ontwerp van decreet.

De eerste zorg is de vraag of het aanbod wel afdoend zal zijn, ook met dit nieuwe niveaudecreet, ook al lijkt men daar in principe wel aan tegemoet te komen door een programmatiestop op te heffen. Straks zal ik proberen aan te tonen dat die fictief dreigt te worden als er andere principes in het decreet blijven kamperen.

De tweede zorg is de kwaliteit van het bestaande aanbod. Als men ondanks een beperkt aantal investeringen op basis van het nieuwe ontwerp van decreet, nog onvoldoende blijkt te investeren, dan moet men meer doen met een te beperkt aantal middelen, en dat dreigt te wegen op het aanbod en de kwaliteit van het bestaande aanbod, en dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Er zijn twee zaken die in het ontwerp van decreet zijn ingeschreven, die wegen op de kwaliteit van het aanbod als mechanisme. Er staat een solidariteitsfactor in en een toepassingspercentage. Sp.a is een heel sterk voorstander van de open-endfinanciering en van het volgen van het aanbod op de vraag. Iedereen die wil participeren aan dat kunstonderwijs, moet ook kunnen participeren. Die twee factoren, de solidariteitsfactor en het toepassingspercentage, dreigen de opheffing van de programmatiestop te hypothekeren en dus ook voldoende nieuw aanbod tegen te gaan. Wij willen dan ook benadrukken dat als we het menen dat de vraag bepalend is en elke lerende die dat wil, zich moet kunnen bekwamen in het dko, dan zijn het solidariteitsmechanisme en het toepassingspercentage nefast voor de programmatie.

Dat solidariteitsmechanisme draagt ook nog een pervers effect in zich. Stel dat een nieuw aanbod wordt gecreëerd, dat een nieuw initiatief uit de grond wordt gestampt, dan zou je kunnen zeggen dat dat een goede zaak is omdat er vraag naar is, en dat die bijkomende plekken dus snel vol zullen zitten. Maar volgens dit ontwerp van decreet – en dat is toch uitzonderlijk – moet het nieuwe aanbod worden gefinancierd door de bestaande voorzieningen. Dat is natuurlijk niet logisch. Als we het menen met die open end, dan moet de overheid natuurlijk elk nieuw plekje volwaardig subsidiëren. Dan kun je dat niet afwentelen op de collega's in andere academies. Dat is een misbegrepen vorm van solidariteit omdat dit de kwaliteit in het bestaande aanbod hypothekeert.

Kwaliteit dan. Ik kreeg een e-mail van leerkrachten, en die is ongetwijfeld ook gedeeld met de collega's. Daarin geven ze aan, vooral in het muziekonderwijs en in de muziekinitiatie, dat het voor 6- en 7-jarigen een lege doos dreigt te worden. Ze hebben een simulatie gemaakt voor het volgende schooljaar. Daarin wordt aangegeven dat het leren bespelen van een instrument niet kan met vijftien kinderen per lesuur. Je genereert een lesuur vanaf vijftien kinderen. Het is onmogelijk om met vijftien kinderen per uur een bepaald instrument te leren bespelen.

Muziek in de eerste graad heeft vandaag al een bezetting van vier leerlingen per uur. Dat is een kwartiertje per week als men individuele begeleiding beoogt. Dat is onvoldoende in de huidige stand van de regelgeving om kinderen kwaliteitsvol te begeleiden. Dat geeft een leerkracht gitaar aan. Als men in dit ontwerp van

decreet de maximale groepsgrootte laat springen, dan is het hek misschien al van de dam en het einde in zicht. Dan dreigt die kwaliteitsvolle individuele begeleiding het kind van de rekening te worden.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Gennez, het is een van de eerste misvattingen over dit ontwerp van decreet. Het is inderdaad de bedoeling dat 6- en 7-jarigen met muziek- en woordinitiaties kunnen beginnen.

Maar het is ook heel belangrijk om mee te nemen dat het niet per se nodig is om deze leerlingen individueel les te geven. Wij denken dat het heel belangrijk is dat kinderen op die leeftijd ook de mogelijkheid hebben om initiaties te krijgen van verschillende instrumenten, om in aanraking te komen met verschillende instrumenten. Zulke initiatielessen kunnen evengoed in groep gebeuren. Het is dus niet zo dat leerkrachten nu verplicht worden om individuele lessen te organiseren. Als zij dat binnen hun organisatie kunnen en als dat mogelijk is qua aantal leerkrachten en leerlingen, dan mogen zij dat zeker doen, maar het is zeker niet de bedoeling om dat sowieso te doen. Zij hebben daar de keuze in. Ook de kunstenbaden van vroeger, het aanbod van verschillende kunstvormen in de eerste graad, blijft een mogelijkheid, die ook zeer belangrijk is.

Het is vooral belangrijk om voor de initiatie te gaan en de kinderen zoveel mogelijk in aanraking te brengen met verschillende instrumenten, om hun keuze op 8-jarige leeftijd dan ook veel bewuster te kunnen maken.

Caroline Gennez (sp.a): Dat is inderdaad wat de leerkracht aangeeft: 'In onze academie leidt dat tot het oprichten van een kinderkoortje voor de zesjarigen, omdat er onvoldoende ruimte en omkadering is om effectief met instrumenten te gaan werken.' En daar is de vrees dat die instrumenteninitiatie, zelfs met meerdere instrumenten, niet gegarandeerd zal zijn, althans niet in haar academie of althans niet met de voorstellen voor inrichting van aanbod die haar directeur heeft uitgewerkt voor het volgende jaar. Ik denk dat dat risico op nog wel meer plekken bestaat, vandaar dat we dat punt hier toch willen maken.

Een volgend punt is ook weer een bezorgdheid van diezelfde muzikleerkrachten. Ik vertel hier niets nieuws aan de collega's. Zij geven aan dat het lesuur van 60 minuten, in vergelijking met de collega's van de beeldende kunsten, die het op 50 minuten kunnen, voor hen een zware dobber is. Ook daar: niets nieuws onder de zon. Maar de Raad van State geeft wel aan dat de motivatie, de verantwoording die daarvoor in het ontwerp van decreet is aangegeven, onvoldoende is en dat 'als vanouds' als motivatie waarschijnlijk niet volstaat. En dus stellen we ook daar de vraag om dat in de toekomst zeker mee te nemen. Ik hoor hier de bereidheid van de collega's om nog bij te sturen.

Tot slot wil ik aangeven dat wij zelf nog twee amendementen hebben ingediend. We zouden graag het solidariteitsmechanisme – een verkeerd begrepen solidariteit, naar onze mening – uit het ontwerp van decreet willen schrappen, net als het aanwendingspercentage. We hebben begrip voor een aantal budgettaire contraintes, maar die mechanismen in een ontwerp van decreet van bij de start invoegen, lijkt ons niet de juiste keuze, ook al worden ze geëvalueerd. Als we het menen met voldoende aanbod, dan moet men geen remmende factoren van bij de goedkeuring van het ontwerp van decreet invoeren.

Een vraag die ook nog vanuit het veld is gekomen, is of het mogelijk is om het decreet gefaseerd in te voeren, omdat er nog wel wat uitvoeringsbesluiten te nemen zijn. En de algemene reden waarom wij ons ook onthouden, is uiteraard dat wij, samen met heel wat mensen in het onderwijsveld, denken dat er in onvoldoende financiering voorzien is om de ambities waar te maken. Met nog een

kleine extra opstap van 2,8 miljoen euro zou er heel wat meer mogelijk zijn. Dat geven ook heel wat verenigingen op het veld aan. We zouden hen daar graag in willen steunen. Onze sp.a-fractie zal zich onthouden bij de stemming over het geheel, tenzij u natuurlijk de wijsheid hebt, collega's, om onze amendementen alsnog mee goed te keuren. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Goedemiddag, collega's, minister en voorzitter. Ik zal positief zijn, mijnheer Van Dijck, maar ik zal mezelf ook niet helemaal verraden, natuurlijk.

We zijn vijftien jaar na het rapport van Anne Bramford, voor wie zich dat herinnert. We zijn iets minder jaren na de rapporten Gedeeld/Verbeeld, over cultuureducatie, en het rapport Verdieping-Verbreiding, specifiek over cultuureducatie in het dko.

Vijftien jaar lang werd een traject gereden om ons dko te vernieuwen, nog te verbeteren – het was niet zo slecht, verre van – en vooral hedendaagser te maken. Zo zou je het kunnen formuleren. Vandaag hebben we dit ontwerp van decreet. Het is, mevrouw Celis, inderdaad een mijlpaal. Het is overigens geen klein bier: 186.000 leerlingen in een onderwijsvorm die niet verplicht is, ongeveer 3500 leerkrachten en een budget van 239 miljoen euro. Dat is meer dan de helft van het cultuurbudget. Dat kan dus tellen, dat is buitengewoon belangrijk.

Misschien is het wat bizar dat iemand uit de commissie Cultuur hierover vandaag spreekt, maar het thema is mij natuurlijk niet zo vreemd. Het is wel een bakbeest van een decreet. Ik moet eerlijk zeggen: ik kom uit de cultuurwereld en daar hebben de decreten een wat andere gedaante en vorm. Ze zijn vooral veel minder gedetailleerd dan de onderwijsdecreten. Voor mij was het heel hevig wennen aan deze zeer technische aanpak van een visie.

Die visie ligt aan de basis van heel dit verhaal. Laat ons de zaken zeggen zoals ze zijn: het dko-decreet is de uiting van een soort denken dat wij in Vlaanderen hebben over het belang van culturele opvoeding, over het belang van cultuureducatie en van ons menselijk-zijn, dat veel meer is dan enkel van brood leven. Het schenkt ons vooral veel immateriële vormen van kennis, beleving en genoeg. Niet alleen voor ons individueel, als persoon, maar ook collectief, als gemeenschap. Wat is er bijvoorbeeld mooier dan samen musiceren? In plaats van het alleen op je zolderkamer te moeten doen, in de bittere vrieskou. Het samenzijn en het beleven, dat zijn buitengewoon belangrijke elementen. Het draagt ontzettend bij aan het soort beschavingsniveau dat wij hebben. Een volk dat zich van jongs af aan cultureel vormt, is een volk dat ook op andere domeinen in de samenleving kan excelleren. Dat is een kenmerk van onze menszijn. Ik zou het met een simpele uitspraak kunnen zeggen: een samenleving zonder cultuur is een primitieve samenleving, een dierenrijk misschien zelfs. Dat markeert het verschil. Daar mogen we in Vlaanderen fier op zijn.

Je ziet het niet alleen in de breedte, doorheen het dko, maar ook in de top van de piramide: we hebben enkele van de beste kunstenaars in de wereld, we excelleren in de dans, in de klassieke muziek, in de hedendaagse muziek, in de beeldende kunst. Onze kunstenaars zijn aanwezig in de musea over heel de wereld. Dat is het gevolg van een doorgedreven, jarenlang beleid. Dit ontwerp van decreet is een bouwsteen van dat jarenlang doorgedreven beleid, en het sluit nauw aan bij het cultuurbeleid in Vlaanderen, dat de laatste kwarteeuw zeer volwassen is geworden.

Zover zijn we. Natuurlijk zal niet iedereen een kunstbeoefenaar worden. Niet iedereen heeft het talent of de goesting of de zin om dat te doen, maar iedereen

kan wel een cultuurparticipant worden. Iedereen kan de emotie ervaren, het genoegen smaken om een voorstelling bij te wonen, naar een tentoonstelling te gaan, naar een film te kijken, wat het ook moge zijn, een fantastisch boek te lezen. Het dko beoogt dus niet alleen de beoefening, maar ook het sterk verhogen van de cultuurparticipatiegraad. Het is de beste leerschool die we kunnen hebben.

In die zin is het buitengewoon belangrijk dat er een link wordt gelegd naar het leerplichtonderwijs. Daar bereik je iedereen, en daar kun je net de talenten van jonge mensen ontdekken, daar kun je goesting kweken bij hen en je kunt hen ertoe aanzetten om zich in het cultuurleven te verdiepen en om eventueel zelf kunstenaar te worden en dat talent niet verloren te laten gaan. Niet iedereen heeft het talent om politicus of bedrijfsleider te worden, maar misschien wel kunstenaar. Fantastisch toch! Of het nu in de vrije tijd is of als job, het is evenwaardig.

Tot hier mijn wat filosofische inleiding. Maar ik wil even naar het terrein, naar het ontwerp van decreet gaan. Minister, ik zei al dat het in het kader van de cultuureducatie een belangrijke bouwsteen is. Laat ons daar in de toekomst prioritair aandacht aan besteden. Niet alleen bij de hoge kunstenaars zijn we de top van Europa, maar ook in de breedte. Ik denk dat er geen enkel Europees land is dat zoveel middelen investeert om zoveel jonge mensen kansen te bieden om kunst te leren en kunst te smaken. Daar mogen we fier op zijn. Dit ontwerp van decreet is inderdaad een mijlpaal, ik zou bijna zeggen het orgelpunt, om het een muzikale termen te zeggen, van die ontwikkeling.

We bereiken veel mensen, maar er mogen er nog veel meer zijn. Voor wie zich nog het rapport van Anne Bamford herinnert, weet u nog wat de sleutelzin was van haar rapport? Ons dko is te elitair. Nietwaar, minister? Er zijn ondertussen al belangrijke stappen gezet, bijvoorbeeld het feit dat het inschrijvingsgeld voor mensen met een lagere financiële draagkracht geen drempel meer is. Dit is in dit ontwerp van decreet ook weer verankerd, met minstens een lage toegangs-drempel, maar het financieel argument is maar een kleintje. Ik denk dat het samenwerken met het leerplichtonderwijs een veel belangrijkere stap is om die drempel verder te verlagen.

Dat is één dimensie. Die andere dimensie is het belang van die kunstbeoefening, de koppeling met de samenleving, met de lokale gemeenschappen, met harmonieorkesten, met toneelverenigingen, met dansorganisaties te lande. Die band met dat lokaal cultuurbeleid wordt ook veel sterker. Je hoeft niet per se 8 uur naar de muziekschool te gaan en dan nog eens in een harmonieorkest te spelen, of in een rockband, wat het ook moge zijn, die dan niet meetelt in je uren-pakketten. Neen, er is een duidelijke wisselwerking tussen de twee in dit ontwerp van decreet verankerd, en daar ben ik persoonlijk heel blij om. Er zijn ook heel veel gediplomeerde en bekwame mensen die toneelgezelschappen, harmonieën, fanfares of wat dan ook ter plekke leiden en die ook jonge mensen kunnen onderwijzen en vervolmaken in het samen musiceren, of samen toneelspelen, over welke kunstvorm het ook moge gaan.

Ik ben ook heel positief over de artistieke vernieuwingen die hier worden verankerd en nog verder gaan. Ik wil dat wel onderstrepen. Toen ik naar het dko ging, was jazz spelen of rockmuziek beoefenen nog vloeken in de kerk. Dat deden wij niet. We hielden het inderdaad bij het Notenbüchlein. Dat is overigens fantastische muziek, laat daar ook geen twijfel over bestaan, zoals "krinklende winklende waterding" nog altijd relevante poëzie is. Het is niet of-of, het is en-en. We verbreden ons cultuurbegrip en we appreciëren veel meer culturele disciplines en uitingen dan ooit tevoren, en dat wordt nu ook in dat dko verankerd. De dj-opleiding of de choreografen zijn genoemd. Er zijn zoveel voorbeelden te geven.

Ik kan dat alleen toejuichen. Een dergelijke dimensie maakt dat het ook voor mij en voor Groen een heel interessant en zeer waardevol ontwerp van decreet is, met die 'verhedendaagsing', als ik dat zo mag zeggen, met die verbreding die er is, en tegelijk ook de verdieping, want er worden ook specialisatieopleidingen georganiseerd, ofwel preprofessioneel ofwel voor mensen die niet professioneel worden, maar toch een heel hoog artistiek niveau willen bereiken. Ik kan dat alleen toejuichen.

Idem voor de 6- en 7-jarigen. Mevrouw Krekels, met die initiatie kunnen ze nu op een goede manier verkennen waar ze misschien goed in zijn, en moeten ze niet dat ene jaar solfège doorstaan, zoals velen van ons hebben meegemaakt. Dat ene jaar was misschien al te lang om nog verder door te zetten. Op die manier gaan we dus ook aan drempelverlaging werken. Minister, als dat echt werkt, dan voorspel ik dat uw openendfinanciering de komende jaren wel onder druk zal komen te staan. Ik denk immers dat de instroom groter zal zijn omdat de drempels lager zijn, en dat is heel goed. Pedagogische vernieuwing, inhoudelijke vernieuwing en lagere drempels. Die hedendaagse pedagogische aanpak daarvan kunnen we alleen maar toejuichen.

Is het allemaal zo goed? Moest er toch een 'maar' achter mijn betoog komen? Neen, niets is perfect, en ook dit ontwerp van decreet is natuurlijk niet perfect, waarde collega's. Hoe hadden we dat ook gedacht? The sky is not the limit. Zeker in het kunstonderwijs gaan we niet bouwen naar Gods beeld, en de hemel is niet het absoluut bereikbare in dezen. Ja, er zijn historische besparingen geweest in het dko de voorbije jaren. Die zijn niet teruggedraaid. Dat is jammer. Ik stel vast dat de 92 procentaanwending opnieuw als 100 procent wordt ingeschreven. Het is zo.

Er zijn regels over toepassingspercentages. Ik weet wel dat dat in alle decreten staat. Dat stond vroeger in de cultuurdecreten onder de noemer "binnen de perken van de begroting". Dat was zo'n cryptisch zinnetje om te zeggen 'als we geen geld genoeg hebben, moet iedereen x procent inleveren'. Het is jammer dat we dat moeten inschrijven. Minister, ik hoop dat, als het nodig is om in de budgetten te knippen of wat dan ook, als er door het succes van dit decreet meer kosten komen in die openendfinanciering, er ook over kan worden nagedacht om die toepassingspercentages in een andere richting te gebruiken en, zeg maar, de middelen te laten toenemen.

Ik hoop dat het een noodrem is, maar ook niet meer dan een noodrem voor als er paniek is. Zeker in deze goede economisch-financiële tijden mogen we dit niet negatief inzetten.

En hetzelfde geldt – mevrouw Gennez heeft eigenlijk gelijk – voor de solidariteitsfactor. Het is eigenlijk een beetje bizar dat als je een nieuwe opleiding wilt organiseren, die de eerste vier jaar wordt gefinancierd door ons allemaal, door alle dko-scholen samen. Ik weet wel dat het een beheersingsmechanisme is, u wilt het niet laten ontploffen en dat begrijp ik, maar ook dat moeten we bij een eerste evaluatie bekijken. Dat hebben we ook in het ontwerp van decreet opgenomen: na twee jaar toepassing zal het effect van dat solidariteitsmechanisme worden bekeken, onderzocht, geëvalueerd en zo nodig, hoop ik dan, bijgesteld. Wat ik vraag, zijn niet de oneindige middelen maar toch de groei die logisch is door meer participatie waardoor meer noden kunnen worden ingevuld.

Liever een mechanisme dat op dat soort technieken is gebaseerd, op noodwendigheden, en dat eventueel zelfs – ik ga even dromen – in de toekomst regionaal streeksgewijs, door scholen kan worden afgesproken. Daardoor ontstaat er geen concurrentie, het zijn allemaal openbare voorzieningen die voor 100 procent met publieke middelen worden gefinancierd. Laat ons ook afspraken

maken dat men een bepaalde opleiding in de ene school kan doen. Als iedereen die opleiding wil volgen, kan niemand een volwaardig aanbod doen. Laat ons dus goede afspraken voor de toepassing en uitvoering van dit ontwerp van decreet.

Er zijn nog allerlei kleine zaken die zijn genoemd zoals omkaderingspercentages, bepaalde graden die iets beter kunnen, ontoereikende middelen voor het middenkader. Er is geen onderwijsvorm met een dergelijk klein middenkader als het dko. En verder is er vooral ook nood aan specifieke begeleiding van kinderen met een beperking. Er is het voorbeeld gegeven van kinderen met een autisme-spectrumstoornis. Die kun je niet zomaar onderbrengen in een klas van 20 of 25 andere kinderen. Het vergt een wat specifieke aanpak in kleinere klasgroepen. Minister, ik hoop dat die ruimte voor die specifieke noden straks wordt ingevuld. Ik heb begrepen dat er een bereidheid is om in het kader van OD XXVII kleine correctiemechanismen in te bouwen. Het gaat hier niet over vele miljoenen euro's, maar vaak over kleine bedragen die de noden om iedereen te laten participeren kunnen invullen. In die zin is ook de aandacht voor de klasgroepen belangrijk. Het is niet helemaal voorspelbaar hoe groot die groepen worden. De mechanismen van samenstelling van groepen zijn anders dan in het oude decreet, dat wordt wat wennen maar ook daar is enige gevoeligheid op zijn plaats.

Ik heb gezien dat er al wat voorontwerpen zijn gepasseerd op de ministerraad. Ik hoop dat dit snel kan worden afgerond zodat directies snel duidelijkheid krijgen om in de gefaseerde implementatie van dit ontwerp van decreet op tijd en stond en goed georganiseerd de uitdagingen te kunnen aangaan.

Dit waren een aantal noden waarvoor enige gevoeligheid aan de dag moet worden gelegd.

Minister, ik wil afsluiten met twee opmerkingen. Er zijn nog een aantal mensen die de ongelijkheid tussen beeldend onderwijs en muziek- en podiumkunsten aanhalen, 50 minuten versus een uur. Dit is een historische kwestie die wij wellicht niet zomaar kunnen oplossen. Ik denk niet dat iedereen met een lesuur van 55 minuten even gelukkig zou zijn, ik laat het dan ook even liggen.

Het is een goed ontwerp van decreet, er zijn nog wat kleine zorgen maar geen grote. Ik wil u, minister, en de collega's van de meerderheid en ook de belangenhartigers die een heel positieve rol hebben gespeeld in dit verhaal, van harte danken voor de samenwerking. Groen zal dit ontwerp goedkeuren omdat we wat hier gerealiseerd wordt een grote stap vooruit vinden. Ik wil dat dankwoord uiten omdat ik mede door u allemaal een aantal zaken heb kunnen corrigeren in amendementen. Zo hebben we de afstandsregels afgeschaft om de nabijheid van het kunstonderwijs voor jonge kinderen te kunnen garanderen. We hebben flexibele trajecten mogelijk gemaakt en er is een band met het lokaal cultuurbeleid. Ik ben blij dat ik daar mee heb kunnen aan bouwen. Het ultieme doel met zijn: een maximale cultuurbeoefening voor zoveel mogelijk Vlamingen en een maximale cultuurbeleving en -participatie. (*Applaus bij Groen en bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de grootste verdienste van dit ontwerp van decreet is dat het inderdaad na heel veel voorbereidingstijd op tafel ligt en ter stemming voorligt. Ik kan me trouwens aansluiten bij een aantal positieve elementen die door de collega's zijn opgenoemd. Tegelijkertijd heb ik bij de verschillende sprekers ook een aantal keren de woorden 'ongerustheid in de sector' horen terugkomen.

Zowel u als een heel aantal van ons hebben de voorbije dagen, sinds de behandeling van het ontwerp van decreet in de commissie, heel wat mails gekregen. Mails waarin een aantal bedenkingen worden geformuleerd, waarbij voorbehoud

wordt gemaakt onder andere inzake de ongelijkheid. Men heeft het dan over de ongelijkheid inzake werktijden en verloning, waarbij zelfs met de optie wordt gegoocheld om na de stemming van dit ontwerp van decreet naar het Grondwettelijk Hof te stappen. Men voelt zich daarbij gesterkt door een advies van de Raad van State. Men heeft het in een aantal deelsectoren over structurele onderfinanciering en dergelijke meer.

In de commissie bent u de bespreking begonnen met een citaat van Guido Gezelle: "Denkt aleer gij doende zijt, en doende denkt dan nog." Minister, als we al die mails bekijken en de ongerustheid in de sector horen, dan vraag ik u om daar toch mee aan de slag te gaan. Op welke manier wilt u omgaan met de ongerustheid die in vele gesprekken en in vele mails is verwoord? U mag uiteraard de pluim op uw hoed steken voor dit ontwerp van decreet dat er uiteindelijk ligt. Hoe zult u communiceren met de leerkrachten die nog altijd veel vragen en bedenkingen hebben bij dit ontwerp van decreet en de uiteindelijke realisatie ervan? Het zijn uiteindelijk nog altijd zij die met dit ontwerp van decreet in de praktijk aan de slag moeten gaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, dames en heren, u zult het mij niet kwalijk nemen dat ik zeer gelukkig en trots ben vandaag. Ik ben gelukkig en trots omdat we na 28 jaar gediscussieer en gesprekken over de eigen plaats die ons eigen deeltijds kunstonderwijs moet verdienen, er eindelijk door zijn. Na heel veel overleg keuren we hier hopelijk straks het ontwerp van decreet goed. Ondertussen hebben we met de Vlaamse Regering eigen einddoelen voor ons deeltijds kunstonderwijs goedgekeurd. Op deze wijze krijgt ons deeltijds kunstonderwijs de plaats die het verdient, een eigen plaats gebetonneerd in ons Vlaams onderwijs.

Het is uiteraard de bedoeling dat heel veel kinderen in de toekomst kunnen genieten van ons deeltijds kunstonderwijs. Als oud-leerling van de muziekschool heb ik zelf gezien wat deeltijds kunstonderwijs doet met een mens. Ik heb bij mijn kinderen gezien hoe participatie aan deeltijds kunstonderwijs een nieuwe taalbeleving is die niet alleen in goede tijden maar zeker in tijden van verdriet, een grote rol kan spelen om de emoties te uiten. Je kunt dat doen door de kunstbeleving, in eender welke vorm. Dat is een zeer grote meerwaarde.

Ik ben tevreden dat het ontwerp van decreet er is en dat de eigen doelen er zijn. Ik besef ook zeer goed – veel leden hebben dat ook geuit – dat er nog wat zorgen zijn. Elke verandering in de samenleving, wat die ook moge zijn, brengt ongerustheid met zich mee. Je kunt niet hervormen, zeker niet in onderwijs, en tegelijk alles regelen van het nieuwe dat voor de mensen staat.

Om die reden neem ik vandaag een dubbel engagement. Ten eerste, bij het uitvoeringsbesluit dat we nu aan het opmaken zijn, wordt de sector heel nauw betrokken.

We doen dat samen met leerkrachten, samen met directies en met de vertegenwoordigers, die een zeer constructieve rol hebben gespeeld tot vandaag. Als wij de komende maanden zien dat er onduidelijkheden zijn of dat er interpretaties worden gehuldigd die niet stroken met wat we willen – een aantal collega's hebben daar al een paar voorbeelden van gegeven – zal dat hetzij bij omzendbrief, maar indien nodig in OD XXVIII opgehelderd worden. Ik heb dat engagement ook genomen ten aanzien van de sector en we zullen dat gestand doen.

Je moet durven kijken of het glas halfvol of halfleeg is. Ik heb gisteren of eergisteren geluisterd naar de verzuchtingen van de mensen van VerDi, de vereniging van Directeurs Podiumkunsten en Kunstacademies. Ze willen heel graag starten. Ze vragen om ze mee te nemen in het traject en om hun zorgen

mee op te volgen. Ze beseffen ook dat de hemel niet hoog genoeg kan zijn in wensen, maar dat we binnen bepaalde budgettaire contouren moeten werken.

Eén zaak raakt mij in het bijzonder. Vandaag stond er een artikel in de krant over kinderen met een beperking die nu ook naar het dko gaan. Dat is een van mijn prioritaire gevoeligheden. Als we wat extra middelen hebben, moeten we ervoor zorgen dat daar wat extra zuurstof naartoe gaat.

Beste collega's, die dit decreet zullen goedkeuren of die zich zullen onthouden, – mevrouw Gennez, u kunt het nog altijd goedkeuren als u dat wilt, want ik heb in uw kritiek ook veel positieve zaken gehoord en u hebt mijn engagement gehoord om op een zo positief mogelijke wijze verder om te gaan met de zorgen – ik wil alle parlementsleden danken die meegewerkt hebben, alsook de kabinetten en de verenigingen en dan vooral de mensen van Codibel en VerDi, die ik heb leren kennen als kritisch en bij wijlen zeer kritisch, maar toch opbouwend en bereid om oplossingen te zoeken.

Ik wil ook Jos van onze administratie bedanken, die vandaag ouderschapsverlof heeft maar hier toch aanwezig is bij de bespreking van dit ontwerp van decreet, voor al zijn inspanningen. (*Applaus*)

Tot slot wil ik Lies bedanken, die nog geen 24 was toen ze op het kabinet aankwam, vers van de banken van de universiteit. Ze had dko gevolgd en piano gespeeld. Haar grote frustratie was dat, ondanks het feit dat het *Notenbüchlein für Anna Magdalena*, de tweede vrouw van Bach, een prachtig werk is, ze daar toch niet zo op verzot was. Ze vond het raar dat iedere leerling dat als verplichte lectuur meekreeg. Op het kabinet kreeg ze van mij dus de kans om een nieuw decreet te schrijven samen met de mensen van de administratie. Vandaag, precies op haar 26e verjaardag, wordt het ontwerp van decreet hopelijk goedgekeurd. Bedankt en proficiat, Lies! (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1439/3)

– *De artikelen 1 tot en met 70 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen tot schrapping van de artikelen 71 en 72. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1439/4)

De stemmingen over de artikelen worden aangehouden.

– *De artikelen 73 tot en met 162 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Saeys, Peter Persyn, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Tinne Rombouts en Tine van der Vloet betreffende de uitbreiding en verdieping van de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus – 1427 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Freya Saeys, Peter Persyn, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Tinne Rombouts en Tine van der Vloet betreffende de uitbreiding en verdieping van de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Gehoorschade en tinnitus vormen een zeer groot probleem bij jongeren. Ongeveer 75 procent van de Vlaamse jongeren kreeg al te maken met tijdelijke tinnitus, meestal in de vorm van een hoge fluittoon. Vaak is de volgende dag die fluittoon alweer verdwenen, maar eigenlijk is het een voorbode van permanente gehoorschade. Intussen wordt maar liefst een op vijf 18-jarigen geconfronteerd met permanent oorsuizen.

We mogen de impact van dat oorsuizen op het dagelijkse leven niet onderschatten. Ik zie als huisarts maar al te vaak hoe een constante piep in je oren kan leiden tot concentratiestoornissen, slapeloosheid en in extreme gevallen zelfs tot suïcidale gedachten.

De oorzaak van die tinnitus hoeven we niet ver te zoeken: een blootstelling aan te hoge decibels, op bijvoorbeeld een fuif of festival, blijft de hoofdoorzaak. We leven in tijden van digitale muzikspelers: oortjes met te luide muziek kunnen natuurlijk ook gehoorschade veroorzaken.

De afgelopen jaren is dankzij campagnes van de Vlaamse overheid zoals 'Help ze niet naar de tuut' toch wel wat bewustwording rond tinnitus en gehoorschade gegroeid. Met dit voorstel van resolutie vragen we een verdieping van de campagne.

Eerst en vooral willen we mensen erop wijzen dat het niet genoeg is oordoppen te gebruiken. Ze moeten correct worden gebruikt om vooruitgang te boeken. Men moet ze correct inbrengen, om het uur weer goed steken en ze blijven inhouden zolang er luide muziek is. Iedereen, maar voornamelijk kinderen en jongeren, moet langs zoveel mogelijk kanalen worden geïnformeerd over het correcte gebruik van oordoppen.

Apothekers, audiologen en gehoorcentra spelen bij het informeren en sensibiliseren een cruciale rol. De apotheker bijvoorbeeld is een laagdrempelige zorgverstreker en voor vele mensen het eerste aanspreekpunt, nog voor de huisarts. Veel mensen kopen hun oordopjes ook in de apotheek. De apotheker verkeert dus in de ideale positie om zijn klanten te informeren over de gevolgen van tijdelijk oorsuizen en het correct gebruik van oordopjes. Omdat ook elders oordoppen worden verkocht, moet de federale overheid richtlijnen over het correct gebruik van oordoppen toevoegen aan de gebruiksaanwijzingen.

De overheid moet ook wetenschappelijk onderzoek stimuleren omdat dit nog onvoldoende is. We weten eigenlijk niet waarom bepaalde doelgroepen onvoldoende gehoorbescherming dragen.

Ik wil collega Beenders danken voor zijn aanvullingen bij het voorstel van resolutie. Organistoren die gebruikmaken van audiovisuele berichtgeving die toegankelijk is voor mensen met oorsuizen en gehoorverlies, moeten worden aangespoord om dit ook bekend te maken. En ook heel belangrijk is dat de overheid voldoende de mogelijkheden van secundaire preventie en behandeling bekendmaakt. Denk maar aan gehoorapparaten, cochleaire implantaten, zuurstoftherapie enzovoort. Het zijn mogelijke oplossingen voor mensen bij wie oorsuizen en gehoorschade zich al voordoet.

Ik wil mijn collega's danken voor de steun voor dit voorstel van resolutie en ik hoop dat we heel wat mensen gehoorschade en oorsuizen kunnen besparen door hen te leren de oordoppen op een correcte manier te gebruiken.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, ik wil in de eerste plaats mevrouw Saeys bedanken voor dit initiatief. Inderdaad, voorkomen is beter dan genezen, ook in dezen.

Dit is een mooi voorbeeld van 'Health in All Policies'. Minister Schauvliege heeft al campagnes gestart, er is al naar verwezen. Er zijn al brede campagnes geweest. We denken dat er zowel vanuit Leefmilieu als Onderwijs en Welzijn en Gezondheidszorg gezamenlijk moet worden ingezet op betere voorlichting.

Er is al een heel traject afgelegd, maar zodra de schade is aangericht, is ze vaak moeilijk te herstellen. We zullen misschien straks een ervaringsdeskundige horen. Ik sluit me volledig aan bij het belang van goede oordopjes en een goed gebruik ervan. Ik verneem net dat er in een Kempense kleine gemeente met een jonge burgemeester – ik geloof dat het Dessel is – een groepsaankoop van oordopjes geweest is en dat heel wat jongeren hebben ingetekend, want ze zijn niet goedkoop.

Naast het goed gebruik van de oordopjes, en dan zitten we toch al bij de iets oudere jongeren, denk ik ook dat we bedacht moeten zijn voor het veelvuldig gebruik van de zogenaamde oortjes bij de heel jonge kinderen die vaak ook al uren, vroeger op hun mp3 en tegenwoordig op hun smartphone, zitten luisteren. Dat geeft ook gehoorschade en -vermindering. We moeten op al die facetten samen inzetten. Mijn fractie zal alleszins volmondig dit voorstel van resolutie onderschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, ook op mijn beurt een hartelijk dank aan de collega's, en in het bijzonder aan collega Saeys, voor het initiatief. Ook dank aan collega Rombouts, die mij heeft vervangen in de commissie tijdens mijn afwezigheid.

Het hoofdartikel van het meest recente magazine van UZ Gasthuisberg handelt over tinnitus en gehoorschade, brandend actueel dus. De cijfers, het wetenschappelijk onderzoek en tal van studies spreken voor zich. De Vlaamse overheid erkent de problematiek. Reeds in 2009 organiseerden de twee bevoegde ministers Schauvliege en Vandeurzen een rondetafelconferentie over muziekgerelateerde gehoorschade. Er werden tal van acties rond ondernomen. Het baanbrekend werk dat de verschillende ziekenfondsen op zich nemen om ook jonge mensen te sensibiliseren voor gehoorschade mag hier even in het daglicht worden gesteld. De laatste jaren stijgt de verkoop van oordoppen en is er een stijgend bewustzijn.

Met dit voorstel van resolutie willen we de sensibilisering ten aanzien van tinnitus verdiepen en nog meer actoren betrekken. Wij vonden het amendement van de

heer Beenders ook een verrijking voor dit voorstel van resolutie. Namens de CD&V-fractie ondersteunen we dit voorstel van resolutie volmondig.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Sp.a dankt ook de initiatiefnemers voor dit voorstel van resolutie. De timing kon niet beter. Het was afgelopen zondag de Internationale Dag van het Cochleair Implantaat. Op 3 maart is het de World Hearing Day. Ik denk dat het de ideale week is om aandacht te vragen voor deze problematiek.

Men focust zich uiteraard heel sterk op de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus. Dat is een goede invalshoek. Maar als je hiermee start, is het ook goed om een stapje verder te gaan en ook te focussen op die gevallen die niet veroorzaakt zijn door bijvoorbeeld festivals of geluidsoverlast. Je kunt immers ook tinnitus krijgen door de ziekte van Ménière, door een bacteriële infectie of een virale infectie, kortom zaken die je niet altijd kunt voorkomen maar waar je wel ineens mee wordt geconfronteerd.

Dat is ook de reden waarom sp.a aan de amendementen heeft gewerkt om er ook voor te zorgen dat wanneer je in een situatie zit dat je gehoorverlies hebt, eventueel in combinatie met tinnitus, er toch wel mogelijkheden zijn van secundaire preventie en behandeling om dat te onderdrukken en er vooral voor te zorgen dat het comfort van leven niet te fel achteruit gaat door bijvoorbeeld zware tinnitus. Ik ben daarom ook blij dat de meerderheid met de amendementen akkoord is gegaan. Ik denk dat het ook goed is dat we maximaal inzetten op sensibilisering om gehoorschade en tinnitus te voorkomen maar dat we ook volop inzetten op communicatie van die secundaire preventie zodat we de mensen die met deze problematiek zitten, kunnen helpen en hun moed kunnen geven om te zoeken naar oplossingen. Op dat vlak hebben we zelfs voorgesteld om dit voorstel van resolutie mee in te dienen omdat we op alle vlakken van dit voorstel akkoord zijn.

We hopen dat de collega's van de meerderheid die dezelfde meerderheid vormen in het federale parlement, daar verder op gaan werken omdat we vooral op het vlak van secundaire preventie nog heel wat werk hebben wat betreft terugbetaling. Ik denk bijvoorbeeld aan de cochleaire implantaten. Dat is een van de manieren waarmee je tinnitus het meest kunt onderdrukken maar waarbij je wel de volledige kost zelf moet betalen. Dat gaat toch wel naar de 20.000 euro. Ik denk dat we misschien daar een volgende stap kunnen zetten. We zullen vanuit sp.a ook op dat niveau initiatieven nemen. We hopen dat we daar op eenzelfde constructieve manier kunnen samenwerken met de meerderheid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Griet Coppé en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie

– 1432 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Griet Coppé en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie.

De bespreking is geopend.

De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, ons voorstel van resolutie sluit naadloos aan bij het daarstraks besproken thema van de zeldzame ziekten. We worden steeds ouder of leven steeds langer, wat op zich een goede zaak is, maar met de leeftijd treden ook kwalen en aandoeningen op die met de ouderdom of de vergrijzing gepaard gaan. Ik denk dan aan hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk, artrose en andere kwalen. We associëren het ouder worden echter ook vaak met de hele problematiek van dementie.

Wat minder is geweten, is dat ook jonge mensen in de middelleeftijd, veertigers, vijftigers en zestigers, al vroegtijdig symptomen van dementie kunnen vertonen. We noemen dat jongdementie indien de symptomen zich voordoen voor de leeftijd van 65 jaar.

Als we de verhalen van die mensen beluisteren, valt het op dat het vaak een hele lijdensweg is voor de juiste diagnose wordt gesteld. Om die reden maak ik een bruggetje naar het thema van de zeldzame ziekten, waar ook een grote latentie bestaat tussen het optreden van de eerste symptomen en een adequate diagnose. Zodra de diagnose is gesteld, begint een tweede lijdensweg, namelijk de zoektocht naar een goede behandeling, begeleiding en omkadering van de patiënten met jongdementie en van hun families, die ook erg te lijden krijgen onder alle aspecten van de aandoening.

Hoewel er een geactualiseerd dementieplan is waarin wel degelijk aandacht wordt geschonken aan de problematiek van jongdementie, vinden we het belangrijk hiervoor nog bijkomende beleidsaandacht te vragen. In het bijzonder moet er meer epidemiologisch onderzoek komen om te proberen alle aspecten beter in kaart te brengen.

De cijfers tonen aan dat zeker vijfduizend Vlamingen van middelleeftijd door deze vaak ernstige vorm van dementie worden getroffen. Dit kan zelfs optreden vanaf de leeftijd van 30 of 35 jaar. Dat betekent dat jonge families, die nog volop in de gezinsontplooiing en de arbeidsactieve periode zitten, hierdoor worden getroffen.

Dat is het tweede gedeelte van ons voorstel van resolutie. We vragen bijkomende sensibilisering met betrekking tot het aanbod, dat wel degelijk bestaat, maar dat zeker nog meer bekendmaking moet krijgen. Het aanbod is regionaal goed verdeeld, maar is vaak nog te weinig bekend of ontsloten. Er zijn een aantal best practices die het best worden gedissemineerd. Er is niet een enkele optimale aanpak. Er zijn wellicht verschillende mogelijkheden, maar toch blijven mensen hier vaak te lang van verstoken.

Het gaat ook om de ondersteuning van de families. Het Vlaams Mantelzorgplan vraagt aandacht voor de zwaarbeproefde mantelzorgers, maar in dit geval is de problematiek bijzonder schrijnend. Het gaat vaak om jonge partners met kinderen en adolescenten in huis. Zij hebben zeker baat bij psychosociale ondersteuning en psycho-educatie. Wat we echter zeker niet mogen vergeten, is het element van de erfelijke belasting dat in verband met deze en andere dergelijke ziektes een rol speelt. Dit weegt heel zwaar op de kinderen. Speciale counseling en begeleiding dringt zich op. Naast alle andere aspecten van de ondersteuning van de familie en de mantelzorgers vragen we hier bijkomende aandacht voor.

Tot slot pleiten we, zodra de diagnose is gesteld, voor een duidelijk zorgtraject en een ondersteuningsplan. Wat ons betreft, moet dit zeker aansluiten bij een persoonsvolgende benadering. Het zorgtraject moet voldoende borgen bieden

voor een aanpak op termijn in al zijn aspecten. We denken dan opnieuw in termen van een meer persoonsvolgende financiering.

Ik ga het hierbij laten. Mijn fractie hoopt dat het voorstel van resolutie een breed draagvlak kan vinden in dit parlement.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik denk dat het tijdens de bespreking toch wel heel duidelijk was, omdat er goed op gewezen is, dat dementie een zeer confronterende ziekte is voor de persoon die stapsgewijs zichzelf verliest, maar ook voor de omgeving die die persoon fysiek en psychisch ziet veranderen. Bij jongdementen is het natuurlijk niet anders, maar het feit dat de ziekte zich voordoet op jonge leeftijd impliceert dat de dementerende en zijn omgeving worden geconfronteerd met bijkomende uitdagingen. De professionele activiteit lukt na verloop van tijd niet meer en het gezin raakt ook geconfronteerd met verlies van inkomen. Jonge mensen worden ook nog eens geconfronteerd met het aftakelingsproces van een van hun ouders.

Vooralsnog heeft de geneeskunde geen antwoord op dit probleem, en daarom is het belangrijk dat we als overheid sterk inzetten op goede zorg, ondersteuning en begeleiding van de getroffen en zijn gezin. Vanuit onze fractie blijven we hameren op psycho-educatie van partner en gezin omdat we weten dat bij zorg voor personen met dementie de mantelzorgers 50 procent kans lopen op een depressie. Ook goede informatieverstrekking over het verloop van de aandoening, over het aanbod, over het ter beschikking stellen van tips en tricks om om te gaan met een aantal fenomenen die zich voordoen, kunnen toch wel de stress van een dergelijke aandoening aanzienlijk verminderen.

Ten slotte vragen we ook aandacht voor het risico op jongdementie bij familieleden. De heer Persyn heeft al aangehaald dat jongdementie vaak een component van erfelijkheid is. Vandaag biedt de genetica de mogelijkheid om die erfelijkheid ook te onderzoeken. Die mogelijkheid heeft natuurlijk ook een keerzijde. Het kan voor mensen een enorme belasting betekenen als zij weten dat zij een verhoogd risico hebben op jongdementie, terwijl het ook best kan zijn dat ze het nooit zullen krijgen. Een eventueel onderzoek, en het resultaat, heeft niet alleen gevolgen voor wie dat onderzoek aanvraagt, maar ook voor andere familieleden die er niet om vragen. Het zijn toch vragen die zich niet beperken tot deze problematiek maar die toch ook vanuit het beleid een grondige reflectie vragen en die ook vragen om een goede begeleiding van dit soort onderzoeken, voorafgaand aan het onderzoek en nadat de resultaten van het onderzoek bekend zijn.

Ik hoop dat met dit voorstel van resolutie een aantal bijkomende aandachtspunten belangrijk geformuleerd zijn zodat deze Vlaamse Regering daarmee aan de slag kan gaan. Ik dank de heer Persyn dan ook voor zijn initiatief.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, geconfronteerd worden met dementie heeft een heel grote impact op iemands leven. Wie vergeet, weet bij momenten niet meer wie hij is, of waar hij is, wat hij doet of wat hij wil zeggen, en bots op heel wat grenzen van het dagelijkse leven. Dementie raakt niet alleen aan het leven van de patiënt zelf die alsmaar minder zelfredzaam wordt, maar ook aan het leven van de hele omgeving, familie, vrienden die zorg opnemen en moeten omgaan met iemand die geleidelijk aan steeds meer wegvalt.

Voor mensen die lijden aan jongdementie, is dat niet anders. Daarnaast manifesteren zich bij deze groep ook nog een aantal andere specifieke problematieken

en bijzondere aandachtspunten. Zo zijn mensen die lijden aan jongdementie, jonger dan 65 jaar, bijvoorbeeld vaak nog aan het werk. Soms hebben ze ook nog studerende kinderen en zijn de mensen in hun omgeving ook nog actief op professioneel vlak.

In 2016 actualiseerde minister Vandeurzen het Vlaams Actieplan Dementie uit 2010. Daarin gaat specifieke aandacht naar jongere mensen die lijden aan deze ziekte. Verschillende acties binnen dat plan hebben betrekking op de doelgroep zoals het stimuleren van de ontwikkeling van gespecialiseerde begeleiding en psychosociale ondersteuning van personen met jongdementie en zijn brede context, het actueel houden van de website www.jongdementie.info, inzetten op samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg en het Expertisecentrum Dementie, het stimuleren van initiatieven die inzetten op een buddywerking enzovoort.

We vonden het initiatief dat collega Persyn heeft genomen om rond de groep van personen die lijden aan jongdementie toch nog een afzonderlijk voorstel van resolutie op te maken, zeer waardevol. Via dit voorstel van resolutie willen we immers de problematiek nog meer onder de aandacht brengen en nog een aantal specifieke maatregelen vragen, waarnaar de collega's, zowel de heer Persyn als mevrouw Saeys, al meer in detail hebben verwezen, onder meer de betere begeleiding, het in kaart brengen van het aanbod, informatieverstrekking enzovoort. We zullen dit voorstel van resolutie dan ook met veel overtuiging goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het amendement op het Protocol van Montreal inzake substanties die de ozonlaag aantasten, aangenomen te Kigali op 15 oktober 2016 – 1317 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 95 leden hebben ja geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B – 1418 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het deeltijds kunstonderwijs – 1439 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4**Aangehouden stemmingsen**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 35, van Caroline Gennez, tot schrapping van artikel 71.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 71 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 36, van Caroline Gennez, tot schrapping van artikel 72.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 72 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Saeys, Peter Persyn, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Tinne Rombouts en Tine van der Vloet betreffende de uitbreiding en verdieping van de sensibiliseringsacties voor het voorkomen van gehoorschade en tinnitus – 1427 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Griet Coppé en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie – 1432 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Jan Bertels tot besluit van de op 6 februari 2018 door Jan Bertels in commissie gehouden interpellatie tot minister Jo Vandeuren over de nood aan een sluitende controle op de dagprijzen van rusthuizen – 1476 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Collega's, dank u wel om nog even te willen luisteren naar dit belangrijk – toch wat ons betreft – maatschappelijk thema. Ik wil het kort nog

even toelichten. We hebben een goede discussie gehad in de commissie over de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) met betrekking tot de dagprijzen in de rusthuizen. Er was tussen de commissieleden en ook met de minister veel overeenstemming. Ik wil de discussie en die overeenstemming kort even samenvatten in vier punten. Die vier punten zijn ook de essentie van de motie.

Ten eerste, iedereen vindt een duurzaam systeem van prijscontrole voor en controle van de dagprijs in de residentiële woonzorgvoorzieningen nodig. De prijzen stijgen nu te snel en de prijsstijgingen zijn niet transparant. Dit is een eerste vaststelling waar nagenoeg iedereen het over eens was.

Twee, iedereen vraagt een versnelling van de door de minister aangekondigde evaluatie van het prijzenbeleid van rusthuizen en van de bestaande controlemechanismen die blijkbaar niet voldoen, onder meer door de talloze supplementen die soms worden gevraagd in rustoorden.

Drie, iedereen – niet iedereen met dezelfde snelheid, maar wel iedereen – vraagt een inhaalbeweging inzake de zorgzwaartefinanciering. De bewoners van onze woon- en zorgcentra zijn nu meer zorgbehoevend dan vroeger, dus is er meer zorg nodig – dat is redelijk logisch – en er zijn meer handen aan het bed nodig, en dus ook meer zorgfinanciering. Maar Vlaanderen blijft hier momenteel nog in gebreke. Dat is ook een vaststelling die iedereen maakt en waar iedereen het over eens is.

Vier, iedereen zegt dat een financieel toegankelijke zorg in de woon- en zorgcentra belangrijk is. Iedereen wil een financieel toegankelijke zorg. Iedereen wil een betaalbaar rusthuis zodat iedereen de kwaliteitsvolle zorg kan krijgen die hij of zij verdient na een leven van hard werken.

Welnu, wij hebben daarvoor een concreet voorstel gedaan: een maximumfactuur op basis van het inkomen. Collega's, in de commissie zijn we het nagenoeg allemaal eens. Hier en daar verschillen de modaliteiten. Deze motie heeft dat proberen samen te vatten. Ik vrees er een beetje voor, maar ik hoop wel dat jullie straks zullen stemmen wat jullie in de commissie ook belijden, dat het niet alleen bij woorden blijft, maar dat er ook daden zullen volgen. Dank u wel. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 7 maart 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u allen een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.57 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandembroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Jos Lantmeeters, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Daniëlle Godderis-T'Jonck, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Ortwin Depoortere, Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine

Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe,

Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobbacq, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobbacq, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira,

Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache,

Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch